

Kayp
Fizmetkaru
Sergiyile
Arayız

Swami B.R. Sridhar

Kayp
Hizmetkari
Sevgiyle
Arayız

Swami B.R. Sridhar

© Bütün haklar:
Sevaite-Başkan-Āchārya'ya aittir
Śrī Chaitanya Saraswat Maṭh, Nabadwip

İlk baskı: Ananta Printing and Publishing
2900 N. Rodeo Gulch Rd.
Soquel, California 95073, USA

Özellikle: Śrī Chaitanya Saraswat Maṭh, Kolerganj,
P.O. Nabadwip, Dist. Nadia, W.Bengal
Pin 741302, Hindistan. Web: <http://scsmath.com>
için hazırlandı

İkinci Baskı: Sri Gaura Purnima, 3 Mart, 2007
Sponsor: Ananta Krishna Prabhu
Hindistan'da basımı: Srinivas Fine Arts (P) Ltd., Sivakasi

Türkçe Baskı: Saraswata Yayınları, Haziran 2019
Türkçe çeviri: Krishnendrani Devi Dasi
Düzeltili: Sulalita Devi Dasi
Sayfa Düzeni: Kadir Arslantürk

Bütün övgüler Śrī Guru ve Śrī Gauranga'ya olsun

*Kayıp
Hizmetkari
Sergiyle
Arayış*

*Kutsal Lütufları
Om Vishnupada Paramahansa
Parivorajakacharya Varya
Sarva Shastra Siddhanta Vit
Astottara Sata Sri Srimad
Srla Bhakti Rakṣaka
Sridhara Deva Goswami Maharaja*

İngilizce ikinci baskı üzerine Yayıncının notu

Kayıp Hizmetkarı Sevgiyle Arayış'ın bu baskısı, Guardian of Devotion Press'ten Śrīpād Bhakti Sudhīra Goswāmī Mahārāja'nın 1987'de bastığı özgün metnin tıpkıbasımıdır. Bilgi içeren sayfalardaki güncellemeler ile tam sayfa renkli bir resim dışında, kitapta hiçbir değişiklik yapılmadı.

Bu kitabı yeniden basarken Śrī Guru, Śrī Gaurāᅅga ve dünyadaki tüm Vaiᅅnava okuyucuları hoşnut etmek adına özgün halinin eşsiz ve güzel stilini korumak için olabildiğince çaba gösterdik.

Yayıncılar,
3 Mart 2007,
Śrī Chaitanya Mahāprabhu'nun
Kutsal Görünüm günü.

Yukarıdaki nottan da anlaşılacağı üzere bu kitabın İngilizce birinci ve ikinci baskıları eşsiz bir stilde sunuldu. Bu çok özel eserin Türkçe çevirisi ise düz metin halinde, sade bir formatta hazırlandı. Okurlarımız tarafından bu haliyle kabul görmesini umarak dünyanın dört bir yanındaki yüce Vaiᅅnava'lara naçiz saygılarımızı sunuyoruz.

KORUYUCULARIMIZ

Yazar, Srila Bhakti Raksaka Sridhara
Dev-Goswami Maharaja sevgili öğrencisi ve halefi,
Srila Bhakti Sundar Govinda Dev-Goswami Maharaja ile.

Srila Sridhara Maharaja'nın Srila Govinda Maharaja hakkında söyledikleri:

“Her şeyden önce, o hem benim hem de Manevi Öğretmenimin öne sürdüğümüz, Bhakti'nin Mükemmel Aksiyomatik Gerçeğinde sebatla karar kılmış olmasıyla ünlenmiş ve oy birliğiyle kabul görmüştür—dolayısıyla, ben bundan böyle onu Sevaite Halefim (Koruyucu Halef-hizmetkar), Acharya, ve Başkan olarak tayin ediyorum.... Bu vesileyle, tüm Doğulu ve Batılı hanımefendi ve beyefendi öğrencilerime, ve Tanrı'ya adanmış sadık ruhlara nihai arzumu ve direktiflerimi açıklıyorum: onlar kendisine tek yetkili Acharya ve Başkan olarak saygı göstermeli, ve ona sadık kalmalı ve Math'ın hizmet görevlerinde onunla işbirliği içinde olmalıdırlar.”

BHAKTĪ RAKSAKA SRĪDHARA

Sri Caitanya'nın aşağıya inerek onay verdiği Şeyin incelikleri sadece Svarupa Damodara tarafından biliniyordu. O Şeye Sanatan tarafından tapıldı ve Rupa ile izdeşçileri tarafından hizmet sunuldu. Raghunatha Dasa o harikulade Şeyi tümüyle tattı ve onu kendi farkındalığı ile zenginleştirdi. Jiva ise kutsal metinlerden alıntılar yaparak onu destekledi ve korudu. O ilahi gerçeğe yaşamın en yüce hedefi olarak sayđı gösteren Brahma, Siva, ve Uddhava onu tatmak için zlem duyarlar. O en harikulade gerçek nedir? Yaşamımızın en üstün nektarının Sri Radha'nın hizmeti olduğudur. Dünyanın bilebildiği en büyük armağan budur. Ey Bhaktivinoda, bize Sri Radha'nın ltfunu bahŐetmek senin kudretin dahilindedir. Lütfen teveccüh göster ve bize merhametini bağışla.

KUTSAL LÜTUFLARI
ŚRĪLA BHAKTĪ RAKṢAKA
ŚRĪDHARA DEVA GOSWĀMĪ MAHĀRĀJA
TARAFINDAN YAZILAN KĪTAPLAR

- ŚRĪ KRṢṢNA'YI, GÜZEL GERÇEĐİ ARAYIŞ*
- ŚRĪ GURU VE LÜTFU*
- İLAHİ AŞKIN ALTIN VOLKANI*
- ŚRĪMAD BHAGAVAD-GĪTA GÜZEL TANRI'NİN GİZLİ HAZİNESİ*
- TESLİM OLMUŞ RUHLARIN YAŞAMLARINDAKİ AMBROSİA
- ADANMIŞLIK BEKÇİSİ
- KAYIP HİZMETKARI SEVGİYLE ARAYIŞ*
- AZİZLERİN YAŞAMI
- ŚRĪ ŚRĪ PRAPANNA-JĪVANĀMṘTAM
- ŚRĪ ŚRĪ PREMA DHĀMA DEVA STOTRAM*
- ŚRĪ ŚARAṆĀGATI
- ŚRĪ ARCANA-KĀNA
- ŚRĪ GAUḐĪYA-DARŚAN

*Türkçe'ye çevrildi

İçindekiler

Yakariş.....	I
Giriş.....	V
İnanç Gezegenleri.....	1
Çevre	23
Tanrının Sevgi Dolu Bakışı Altında	49
İneklerin Efendisi	63
Brahma'nın Yanılgısı.....	73
Tanrı'nın Oğul Yönü	99
Bilgiden Bağımsız Adanmışlık	117
Kutsal Ad.....	147
Sri Radha'ya Hizmet.....	171

Önsöz

Hristiyan bir tanrıbilimci, Hristiyanlığın Koperniksi bir devrimin eşiğine geldiği kehanetinde bulunmuştu. Kopernik'ten önce, dünyanın evrenin merkezinde olduğuna, güneşin ve diğer gezegenlerin dünyanın yörüngesinde döndüklerine inanılırdı. Batı dünyasında, yakın zamanlara kadar, teistik evrendeki temel tanrı anlayışının Hristiyanlık olduğu sanılmıştır. Oysa Batılı insan Doğuya yakından bakmaya başladıkça, Yüce Gerçeğin yörüngesinde dönüp duran teistik kavramların çokluğunu keşfetmiştir.

Biz o çokluğu kabul ederken, beraberindeki üst ve alt teizm mertebelerini de kabul etmeliyiz. Gezegenler nasıl güneşe cebzoluşlarına göre sıralanırlarsa, çeşitli teistik anlayışlar da Mutlak Merkeze cebzoluşlarına göre daha yukarıda veya daha aşağıda yer alırlar. Teolojide Krşna anlayışı, aşk, güzellik, ve uyumun oluşturduğu sonsuz merkeze karşı konulmaz bir cebzoluştur.

Sonsuz Kendisini sonluya bildirebilir, ve bu işlevin gerçekleşmesini sağlayan ilahi aracı Śrī Guru'dur ya da ilahi rehberdir. Kutsal Lütufları Śrīla Bhakti Rakşaka Śrīdhara Deva Goswāmī ilahi boyutun aracısı ve o üstün gerçekliğin habercisidir. O bizlere "nektarın çocukları" olduğumuzu, "yaşamak için ölmek", "gerçeğe derinlemesine dalmak", ve "adanmışlık ülkesine" girmek zorunda olduğumuzu hatırlatmıştır. Biz kendimizi bu boyutta feda ettiğimiz ölçüde bu boyutun etkisinden kurtulacağız ve adanmışlık vasıtasıyla, ilahi oyunların "zikzak çizerek devindiği" gerçekliğin daha üstün boyutuna çekileceğiz. Ve orada

“Güzel Mutlağın saklı hazinesini” Śrīmatī Rādhārāṇī'nin hizmetinde bulacağız.

Kutsal Lütufları bize öğretmiştir ki kalbin vecd, cazibe, ve güzellik için olan içsel özlemi onu, Śrī Kṛṣṇa'yı—Güzel Gerçekliği arayışa yöneltir. Tanrıbilimin Kṛṣṇa anlayışı öylesine karşı konulmazdır ki, Kṛṣṇa'nın Kendisi bile Kendi enerjisi ile Kendinden geçer ve vecdle dans ederek Kendi tatlılığını çılgınca tatmaya koyulur, ve bu yolla o tatlılığı başkalarına dağıtır.

Śrī Caitanya-caritāmṛta'da, Śrīla Kṛṣṇadāsa Kavirāja Goswāmī, Śrī Caitanya Mahāprabhu'nun Ratha-yātrā'da dans ederken bazen vecdle kendinden geçip yere düştüğünü ve “yerde yuvarlanan altın renkli bir dağ” gibi göründüğünü anlatır. Śrīla Śrīdhar Māhārāja şöyle tasvir eder, “Kṛṣṇa'dan ayrı olmanın büyük ıstırapıyla, İlahi Aşkın Altın Volkanı Śrī Caitanya Māhāprabhu'nun kalbinden yükselen coşkun vecd patlamaları bir lav gibi aktı.”

Ve şimdi *Kayıp Hizmetkarı Sevgiyle Arayış'ta* görüyoruz ki, Kṛṣṇa'nın kalbi de düşmüş kullarından ayrı olmanın büyük ıstırapını duyumsamaktadır, ve onlar Onu aramakla meşgulken, O da kayıp hizmetkarlarını bulmak için sevgi dolu bir arayışa koyulmuştur.

Bhakti Sudhīra Goswāmī

Yakarış

āmnāyaḥ prāha tattvaṁ harim iha
paramaṁ sarva-śaktim rasābdhim
tad bhinnāmsāṁś ca jīvān prakṛti-
kavalitān tad vimuktāṁś ca bhāvat
bhedābheda-prakāśaṁ sakalam api
hareḥ sādhanam śuddha-bhaktim
sādhyaṁ tat pritim evety upadiśati
harir-gauracandro bhaje tam

Bhaktivinoda Ṭhākura burada, tek bir ayet içerisinde, Gauḍiya Vaiṣṇava felsefesinin özünü vermiştir. O şöyle der, “Biz sıradan birinin görüşüyle ilgilenmeyiz: vahiy yoluyla inen gerçek (*āmnāya*) dışında herhangi bir görüşün hiçbir değeri yoktur.” *Āmnāya*, güvenilir bir kaynaktan: *guru-paramparādan*, gerçek gurular zincirinden gelen vahyolunmuş gerçek ya da kutsal metin anlamına gelir.

Peki, onlar ne derler? Onlar şu gerçekleri sıralarlar: Hari her şeydir (*harim iha paramaṁ*). Hari'nin doğası nedir? O bütün enerjilerin efendisidir (*sarva-śaktim*). Ve O, Hari'nin Kendisi vecd, *rasa* okyanusudur (*rasābdhim*).

Jīva ruh ise Onun doğrudan parçası değil, Onun enerjisinin bir parçasıdır (*tad bhinnāmsāṁś ca jīvān*). Onun mutlak parçası (*śvāṁśa*) değil, kısmi parçasıdır (*vibhinnāṁśa*). Her şey Hari'nin parçasıdır, oysa *śvāṁśa*, *avatāra* demektir, *vibhinnāṁśa* ise Hari'nin enerjisinin bir parçası, *taṭasthā-śakti* anlamına gelir. Ve doğaları gereği, bazı ruhlar dıştaki enerjiye kapılırlar, bazılarının ise içsel

enerjinin kucağında olduklarını görürüz (*prakṛti kavalitān tad vimuktānś ca bhāvat*). Bazı ruhlar kendilerine özgü varoluşlarıyla, *svarūpa-śakti* içinde yer alırlar, bazıları ise *svarūpa-śaktinin* dışındadırlar. Bazı ruhlar azat olmuştur, bazıları ise azat olmamıştır (*mukta* ve *amukta*). Her şey Hari'nin parçasıdır ve Hari ile ortak bir şeye ve farklı bir şeye sahiptir (*bhedābheda-prakāśam sakalam api hareḥ*). Ve Ona ulaşmanın tek yolu saf adanmışlıktan, sadece Ona adanmaktan geçer (*sādhanam śuddha-bhaktim*). Hari'nin Kendisi, Gauracandra formunda, bize ilahi aşkın yaşamın en üstün amacı olduğu idrakini veriyor (*sādhyam yat prītim evaty upadiśati harir-gauracandro bhaje tam*).

Brhad-Bhagavatamrta

“Neden uzaklardaydın? Neden bunca zamandır yuvadan uzakta yaşadın? Bunu nasıl başardın? Benim ayrılığımıza nasıl katlanabildin?

Beni terk ettin ve birbiri ardından gelen yaşamları Bensiz sürdürdün? Yine de, Bana dönmek için ne zorluklara katlandığını biliyorum. Her yerde Beni aradın, kapı kapı dolaşıp yalvardın, pek çoğu tarafından azarlandın, pek çoğu tarafından alaya alındın ve Benim için gözyaşları döktün.

Bütün bunları biliyorum. Senin yanındaydım.

Ve şimdi, büyük zorluklardan sonra,
tekrar Bana döndün.”

Giriş

Kṛṣṇa'nın Kayıp Hizmetkarlarını Sevgiyle Arayışı:
Burada sade bir dille büyük bir duygu yoğunluğu ifade ediliyor. Bu çılgınca bir arayıştır—acil bir seferberliktir. Kṛṣṇa büyük bir kararlılıkla Kendi kayıp hizmetkarlarını kurtarmaya gelir. Kṛṣṇa bizleri yuvaya götürmeye gelir.

Bṛhad-Bhagavatāmṛta'da yazıldığı üzere bir keresinde, Kṛṣṇa ve inekler gün batımında Vṛndāvana ormanından dönerlerken, bir erkek çocuk tam o sırada manevi özgürlüğe ermiş ve bir çoban çocuk olarak (*sākhyā rasa*) Vṛndāvana'ya girmişti. Kṛṣṇa uzun zamandır kayıp olan hizmetkarını görünce, onu kucakladı ve her ikisi de vecdle kendilerinden geçtiler.

Kṛṣṇa'nın diğer çoban arkadaşları hep birlikte şöyle düşünüp şaşkına döndüler, “Bu da nesi! Kṛṣṇa şu yeni geleni kucaklayıp Kendini kaybetti? Bu nasıl mümkün olabilir!” Sonra, bütün çoban çocuklar hayretler içinde olanları izlerken, Balārāma Kṛṣṇa'nın imdadına yetişti ve her nasılsa Onu kendine getirmeyi başardı.

Kṛṣṇa daha sonra arkadaşına büyük bir şefkatle şöyle hitap etti: “Neden uzaklardaydın? Neden bunca zamandır yuvadan uzakta yaşadın? Bunu nasıl başardın? Benim ayrılığımıza nasıl katlanabildin? Beni terk ettin ve birbiri ardından gelen yaşamları Bensiz sürdürdün? Yine de Bana

dönmek için ne zorluklara katlandığını biliyorum. Her yerde Beni aradın, kapı kapı dolaşıp yalvardın, pek çoğu tarafından azarlandın, pek çoğu tarafından alaya alındın, ve Benim için gözyaşları döktün. Bütün bunları biliyorum. Senin yanındaydım. Ve şimdi, büyük zorluklardan sonra, tekrar Bana döndün.” Kṛṣṇa uzun zamandır kayıp olan hizmetkarına böyle hitab etti ve onu sevgiyle karşıladı. Kṛṣṇa eve dönünce, yeni geleni *prasādam* yemesi için yanına oturttu. Yeni bir üye, bizzat Kṛṣṇa tarafından bu şekilde, büyük içtenlikle karşılanır.

Dolayısıyla Kṛṣṇa'nın kayıp hizmetkarlarını arayışı sevgi dolu bir arayıştır; sıradan değil, kalptendir. Ve Tanrı'nın kalbi sıradan bir kalp değildir. Onun giriştiği arayışın ne türlü bir arayış olduğu hakkında kim tahmin yürütebilir? O her bakımdan mükemmel olsa da, tek tek her birimiz için, ne kadar küçük olursak olalım, ayrılık acısı duyumsar. Yüce konumuna rağmen, Onun sevgi dolu kalbinin bir köşesinde bize yer vardır. Sonsuzun yapısı budur. Kṛṣṇa böyle bir mutlak otokrattır, mutlak iyidir.

Otokrat yasaya tabi değildir. Kṛṣṇa'nın Kendisini bir kişiye vermesi, bir başkasının bundan mahrum kalması anlamına gelmez. Sonsuz böyle değildir; aksine Onun emrinde sınırsız kaynak mevcuttur. Dolayısıyla O *rasa* pazarıdır (*akhila-rasāmṛta-murtiḥ*). Ve yuvaya getirmek için kayıp hizmetkarlarını aramaktadır.

Aksi halde hiç umudumuz yoktur. Yaşamdaki avuntumuz, tesellimiz, aslında böylesine sevgi dolu

bir Efendinin gözetimi altında olmamızdır. Kṛṣṇa'nın arkadaşları şöyle düşünürler, "Başkalarına niye aldırış edelim? Bizim Kṛṣṇa'mız var, dostumuz var." Bu tür bir içsel cesaret, müthiş bir içsel cesaret gelir. "Kṛṣṇa orada, O bizim dostumuz. Neden bir şeyleri dert edelim? Zehir içebiliriz, o koca yılan Kāliya'nın başında zıplayabiliriz, her şeyi yapabiliriz. Kṛṣṇa bizim arkamızda iken niye kaygı duyalım?" Bu his, Bhaktivinoda Ṭhākura tarafından *Śaraṇāgatī'de* ifade edilmiştir.

**rakṣā koribo tuhuñ niścaya jāni
pāna korobuñ hāma yamunā pāni**

"Korkusuzca ve Senin himayenden emin olarak, zehirli olsun olmasın, Yamunā'nın sularından içeceğim.

"Ben Senin malınım. Beni gözetmelisin; beni terk edemezsin."

**kāliya-dokha korobi bināśā
śodhobi nadī-jala bāḍobi āśā
bhaktivinoda tuwā gokula-dhana
rākhobi keśava! korato jatana**

"Kāliya yılanının zehiri Yamunā'nın sularını zehirlemiş olsa da, o zehirin etkili olmayacağını biliyorum. Senin varlığın suları arındıracak ve böylece Senin koruyuculuğuna olan güvenimiz artacak. Bhaktivinoda artık Senin kutsal mekanının, Gokula'nın malıdır, Ey Keśava. Lütfen onu özenle koru."

Kṛṣṇa ile böylesine sevgi dolu bir ilişkiye nasıl gireriz? Śrī Gaurāṅga'nın lütfuyla. Bir adanmış şöyle demiştir, "Eğer Gaurāṅga gelmemiş olsaydı, nasıl yaşayabilirdik? Ve yaşamdaki en üstün umudumuz konusunda kim bizi bilgilendirirdi?" Biz böylesine büyük bir umuda sahibiz. Ama, Gaurāṅga olmasaydı, içimizde böylesine büyük bir servet olduğunu bize kim haber verebilirdi? Śrī Gaurāṅga ise şöyle der, "Haberiniz yok, ama öylesine büyük bir servete sahipsiniz ki." Onun bize umudumuzla ilgili bilgi vermesi bir astrologun fakir bir adamın yıldız falına bakıp şöyle demesine benzer, "Neden yokluk içinde bir hayat sürüyorsun? Toprağın altında gömülü muazzam bir servete sahipsin. Onu bulmaya çalış. Sen çok yücesin, seni gözeten ise son derece sevgi doludur, son derece üstündür, oysa sen fakir bir adam gibi sokaklarda geziniyorsun? Bu nasıl iş! Sen çaresiz değilsin; koruyucudan yoksun değilsin. Sadece merhametli koruyucunu hatırlaman gerekiyor o kadar."

Kalī-yuga avatāra'dan bahsedilen Śrīmad-Bhāgavatam'da (11.5.32), Śrī Caitanya Mahāprabhu'nun zuhuru ile ilgili kanıt olduğunu görürüz. Orada şöyle ifade edilir:

**kṛṣṇa-varṇaṁ tviṣā 'kṛṣṇaṁ
sāṅgopāṅgāstra-pārṣadam
yajñaiḥ saṅkīrtana-prāyair
yajanti hi su-medhasaḥ**

“Kali çağında, üstün inanca ve akla sahip kişiler Tanrı’ya Śrī Caitanya Mahāprabhu olarak ibadet edecekler. O altın renkli bir form içinde, dostları ve refakatçileri eşliğinde, Kṛṣṇa’nın adını zikrederek zuhur edecek.”

Ondan sonra, Śrī Caitanya Mahāprabhu hakkında iki ayet daha vardır:

**dhyeyaṁ sadā paribhava-ghnam abhīṣṭa-dohaṁ
tīrthāspadaṁ śiva-viriñci-nutaṁ śaraṇyam
bhṛtyārṭi-haṁ praṇata-pāla bhavābdhi-potaṁ
vande mahā-puruṣa te caraṇāravindam**

Śrīmad-Bhāgavatam (11.5.33) burada şunu açıklar,

“Rāmacandra ve Kṛṣṇa olarak gelen o aynı şahsiyet tekrar görüldü. O bizi yaşamın gerçek doyumuna yöneltmek üzere gelmiş bulunuyor. O herkesin iyiliği için, en tatlı nektarı yukarıdan aşağıya çekiyor. Sadece Onun üzerinde meditasyon yapın ve bütün dertleriniz son bulsun. O dokunuşuyla ve *saṅkīrtana*sıyla, bütün kutsal hac yerlerini ve yüce aziz pirleri arındırır. O, en üstün boyuttan en üstün şeyleri çekip aşağıya getirir. Ve Brahmā ile Śiva bile, Onun asil armağanı karşısında afallayıp, Onu övmeye başlayacaklardır. Onlar, Onun nilüfer ayaklarının altına teslimiyetle sığınmanın özlemini duyumsayacaklardır. Ona hizmet etmeye gelenlerin bütün acıları yok edilecek, içsel ihtiyaçları giderilecektir. Ve O, Kendisine sığınanları gözetecektir; onlara hem koruma hem de ihtiyaç duyabilecekleri her şey sağlanacaktır. Faniliğin

hükmettiği, tekrarlanan doğum ve ölümün istenmeyen değişimlerini sürekli deneyimlediğimiz bu dünyaya, hiç kimsenin yaşamak istemediği bu alana, bizim için büyük bir gemi gelecek, bizi içine alacak, ve bizi bu hoş olmayan konumdan uzaklara taşıyacaktır. Bize en üstün nektarı vermeye gelen o yüce şahsiyetin ayaklarına kapanalım.”

**tyaktvā sudustyaja-surepsita-rājya-lakṣmīm
dharmiṣṭha ārya-vacasā yad agād aranyam
māyā-mṛgaṁ dayitayepsitam anvadhāvad
vande mahā-puruṣa te caraṇāravindam**

“Ey Yüce Tanrı, Sen tanrılarının bile peşinde olduğu servet tanrıçasını ve onun vazgeçmesi çok zor olan büyük servetini terk ettin. Dinin ilkelerini mükemmel şekilde yerleştirmek için, bir *brāhmaṇanın* lanetini onurlandırarak ormana çekildin. Sen yanıtıcı zevklerin ardından koşan günahkar ruhları kurtarmak için, onları arar ve adanmış hizmetinle ödüllendirirsin. Aynı zamanda da, Kendinle ilgili bir arayışın, Śrī Kṛṣṇa’yı, Güzel Gerçekliği arayışın içindesin.”

Bu ayet genelde, krallığını terk eden, ve babası tarafından belirlenen görevlerini yerine getirmek için Sītādevī ile ormana gittikten sonra *māyā-mṛgaṁ*—altın geyiğin peşine düşen Rāmacandra’ya aittir. Ancak, Śrīla Viśvanātha Cakravartī Ṭhākura, bu ayetin nasıl Śrī Caitanya Mahāprabhu’ya da atıfta bulunduğunu gösterir. O, *māyā-mṛgaṁ* sözcüğünün, Caitanya Mahāprabhu,

māyā ile yani yanılığ ile sarılı olan ruhların peşinden koştu, anlamına geldiğini söyler. *Māyā-mṛgaṁ* sözcüğü Rāmacandra'ya uyarlandığında Onun, altın bir geyik formuna bürünmüş olan Maricī'nin peşinden koştuğu anlamı çıkar. Śrī Caitanya Mahāprabhu'nun durumuna uyarlandığı zaman ise *māyā-mṛgaṁ anvadhāvat* sözcükleri şu anlama gelir: "O yanılığda olan o ruhları kurtarmak için peşlerine düştü. O bir kurtarıcı olarak, düşmüş ruhları *māyādan* yani yanılığdan kurtarmak için peşlerinden koştu."

Viśvanātha Cakravartī Ṭhākura başka bir yorum daha getirmiştir: ona göre, *dayitayā īpsitam*, "bu, sevgili tarafından arzulanır," demektir, yani, Kṛṣṇa'yı arayış. Böylelikle Kṛṣṇa, Caitanya *avatārayi* iki nitelikte özdeşleştirir: O düşmüş ruhların yaralarını sarar, ve Kṛṣṇa'nın sevgilisi ruh haliyle Kṛṣṇa'yı arar (*dayitayepsitam anvadhāvat*). Kṛṣṇa, *dayitanın*, sevgilisi Śrīmatī Rādhārāṇī'nin ruh halinden esinlenerek, esaret altındaki ruhları kurtarmak için onların peşlerinden koştu. Burada, kutsal metinlere atıfta bulunulduğunu, bu anlayışın nüvesini görüyoruz. O, kayıp ruhların peşindedir, kayıp hizmetkarlarını sevgiyle aramaya yoğunlaşmıştır.

Ve çok açıktır ki, Śrī Caitanya Mahāprabhu ile öteki beni Nityānanda, Yüce Varlığın bizzat Kendisi oldukları için, bütün yaşamları boyunca, düşmüş ruhları kurtarmak üzere onları ararlar. Tanrı'nın kayıp hizmetkarlarını sevgiyle arayışı anlayışımızın bel kemiğini oluşturacaktır.

Ve şu da söylenir:

**yadā yadā hi dharmasya glānir bhavati bhārata
abhyuthānam adharmasya tadātmānam sṛjāmyaham**

**paritrāṇāya sādḥūnām vināśāya ca duṣkṛtām
dharma-saṁsthāpanārthāya sambhavāmi yuge yuge**

“Ne zaman ve nerede din gerilese ve dinsizlik egemen olsa, Ben Kendimi tezahür ettiririm. Aziz kişileri korumak ve zalimleri cezalandırmak için, bir yandan da dinsel ilkeleri yeniden tesis etmek üzere, milenyumlar boyunca görünürüm.” Burada, Kṛṣṇa şöyle diyor, “Ben kutsal metinlerin ilkelerinin yeniden tesis edilmesine yardım etmek, ve şeytani olanları defetmek için zaman zaman buraya gelirim.” Bunlar, Kṛṣṇa’nın hizmetkarlarını aramak için buraya nasıl geldiğini anlatan kutsal metinlerdeki kaynakçalardır. Bu ifadeleri hareket noktamız olarak kabul ettiğimizde, Onun düşmüş ruhlara, Kendi hizmetkarlarına yardım etmek için her zaman bu dünyaya geldiğini görebiliriz.

Düşmüş ruhların konumu nedir? *Śrī Caitanya-caritāmṛta*’da Śrīla Kṛṣṇadāsa Kavirāja, Śrī Caitanya Mahāprabhu’nun Sanātana Goswāmī’ye verdiği talimatı anlatır:

**jīvera ’svarūpa’ haya—kṛṣṇera ’nitya-dāsa’
kṛṣṇera ’taṭasthā-śakti’ bhedābheda-prakāśa’**

**kṛṣṇa bhuli sei jīva anādi-bahirmukha
ataeva māyā tāre deya saṁsāra dukḥa**

“*Jiva* ruhun doğasından gelen yapısı Kṛṣṇa'nın ebedi hizmetkarı olma durumudur; *jiva* ruh tanrısal olanın, Kṛṣṇa ile bir ve Ondan farklı olan tezahürüdür. *Jiva* ruhlar Kṛṣṇa'nın marjinal enerjisidirler. Aslında Kṛṣṇa'nın hizmetkarı oldukları halde, ezelden beri, sömürü birimleri olarak yanılğı ile meşguldürler.” Kṛṣṇa kayıp hizmetkarlarını kurtarmak için, onları yukarıya Kendi evine götürmek için zaman zaman gelir.

Diğer dinlerde pek çok mesihin, dünyasal bilinçten Tanrı bilincine giden yolumuza dönmemiz için bize yardıma geldiklerini görürüz. Ancak, bu anlayışı diğer ülkelerde ve diğer dinsel geleneklerde görsek de, bunun en cömert ve en sistematik şekli Hindistan'da bulunur.

Śrīmad-Bhāgavatam'da (11.14.3) Kṛṣṇa şöyle der:

kālēna naṣṭā pralaye
vāṇīyam veda-saṁjñitā
mayādau brahmaṇe proktā
dharmo yasyām mad-ātmakaḥ

“Zamanın etkisiyle, Vedik bilginin aşkın sesi, yokoluş sırasında kayboldu. Ben tekrar, yaratılış sırasında, önce yaratıcı Brahmā'ya, kalbinin en derin yerinden ilham verdim. Ve sonra, Brahmā vasıtasıyla, pek çok öğrenci aydınlandı. Onlar da kendi öğrencilerini aydınlattılar. Vahyolunan gerçeğin çizgisi bu şekilde, Benden iner.”

Ve *Bhagavad-gītā*'da Kṛṣṇa şöyle der:

**imaṁ vivasvate yogam
proktavān aham avyayam
vivasvān manave prāha
manur ikṣvākave' bravīt**

**evam paramparā-prāptam
imaṁ rājarṣayo viduḥ
sa kāleneha mahatā
yogo naṣṭaḥ parantapa**

“Ben bu bilgiyi önce güneş tanrısı Sūrya'ya öğrettim, bilgi Sūrya'dan Manu'ya geçti, Manu'dan da İkṣvāku'ya; dolayısıyla, zamanın başlangıcından beri, Benim amaç olduğum gerçeğini bu öğretici zinciri sistemi vasıtasıyla nesilden nesile aktararak, başkalarına Kendimle ilgili haberler veriyorum.”

Böylece, Kṛṣṇa uzun zamandan beri kayıp olan hizmetkarlarını geri kazanmak için tekrar tekrar görünür. Ve Śrī Caitanya Mahāprabhu olarak görüldüğünde, bir yandan da Kendi tatlılığını tadar. Bunu adanmış kullara yaymak istemesinin nedeni ise, sahip olduğu vecd enerjisidir (*hlādinī-śakti*). Kṛṣṇa, Śrī Caitanya Mahāprabhu olarak Kendi vecd enerjisi ile birleşince, *ācārya* olur. Bu nedenle Kṛṣṇa şöyle der, *ācāryam mām vijānīyān*: “Bil ki ben *ācāryayım*.” Onun *ācārya-līlāsī* Kendini yaymasıdır, ve O, bu yolla kayıp hizmetkarlarını eve götürür. Onun

gönüllü toplama yöntemi, Kendisi ile ilgili bilgiyi ve Kendisine olan adanmışlığı yaymak, sonra da onları yuvaya götürmektir.

Vṛndāvana'da, Kṛṣṇa Kendi grubu içinde *rasa* tadıyor, Navadvīpa'da ise, Śrī Gaurāṅga olarak grubuyla birlikte Kendisini tadıyor ve o tadı başkalarına yayıyor. Onun yayması ve gönüllü toplaması bir ve aynıdır. O Kendisini yayarak kalplerimizi Kendisine cezbeder, bizi yuvaya götürür. Mutlak'ın Kendisini yayması, bizim yuvaya, Tanrı katına dönmemizi sağlamak içindir, ve O, bu şekilde, kayıp hizmetkarlarını sevgiyle ebediyen aramakla meşguldür.

Sıralama

Somut dünyada nasıl güneş,
ay ve daha başka pek çok gezegen varsa,
inanç dünyasının gezegenler sisteminde
de bir sıralama vardır. Biz kutsal metinleri
etrafıca incelemek, azizler tarafından verilen
rehberlikten yarar sağlamak, ve inançta
en üstün boyuta evrilmenin nasıl daha alt
boyutları eleyerek başarıldığını anlamak
zorundayız.

İnanç Gezegenleri

İnanç, daha üstün dünyayı görebilmemiz, duyabilmemiz, ya da duyumsayabilmemiz için gerekli olan yegane araçtır; aksi halde bizim için her şey anlamsız olur. O boyutu anlayabilmemiz için, içsel bir uyanış gerekir. Biz ancak daha üstün bir kaynak sayesinde üst dünya ile bağlantı kurabiliriz. Dolayısıyla, *divyanin jñānam* yani daha üstün boyutun bilgisi, sıradan bilgi değildir; aşkındır, zihin ötesi duygu ve sezgidir.

Ancak bunu idrak etmek için, teslimiyet zorunludur. Ondan sonra Tanrı ile ilgili konuları duymaya ve zikretmeye, Onu hatırlamaya, Ona ibadet etmeye ve Ona övgüler söylemeye devam edebiliriz, ya da çok çeşitli başka hizmetler sunabiliriz, ama ilk şey—adanmışlığın temeli—kendini teslim etmek olmalıdır. Aksi halde hiçbir sonuç elde edilmez; adanmışlık gösterimiz tamamen taklitten ibaret olur.

İçtenlikle şunu hissetmeliyiz, “Yüce Tanrı’ya olan hizmetimde sadık olacağım. Ben Onun için varım. Yaşamak için ölmeye hazırım. Ben sadece Onun için yaşamak istiyorum, ayrı bir kişisel çıkarı tatmin için değil. Ben mutlaktan daha azına razı değilim. Ben tamamen Onun olmak istiyorum.” Böyle yoğun bir yaklaşım bir adanmış için vazgeçilmez bir ihtiyaçtır. Bir adanmış Kṛṣṇa

için var olduğunu idrak etmek, ve hissetmek zorundadır. O bağımsız bir varlık değildir; O Kırşna'ya—en üstün mutlak merkeze—bağımlıdır, başka bir şeye değil.

Ailemizin, toplumun, veya ülkenin çıkarlarıyla özdeşleşmek bencilliğin uzantılarından, oysa tüm sahte özdeşleşmeler elimine edilmelidir. Ne bencilliğe ne de bencilliğin uzantılarına tutsak olmalıyız. Aksine, özben kavramımızdan her türlü yabancı kirlilik elenmelidir. Dıştan gelen tüm talepler iptal edilmelidir. O zaman mutlaka, sonsuzun tümüyle bağlantıda olduğumuzu kaplerimizin en derin yerinde hissedeceğiz.

Başarımız için dışarıdan gelecek hiçbir şeye ihtiyaç yoktur. Bizden istenen tek şey egonun örtüsünü açmamızdır. Ego bazı yabancı unsurlar depoluyor, oysa yabancı şeylerle dolu olan o kutu eritilmelidir—tüketilmelidir—ondan sonra, kalplerimizin en derin yerinde, organik bütüne aşkla hizmet sunulan esas boyutun bizimle olan bağlantısı karşımıza çıkacaktır.

Zevk alma da vazgeçme de anormaldir. Onlar iki tür iblistir: zevk alma yani sömürü, ve ebedi istirahat yani vazgeçme. Bu iki eğilim bizim düşmanımızdır. Daha üstün, pozitif bir yaşam, ancak hem sömürüden hem de vazgeçmeden tam anlamıyla bağımsız olduğumuz zaman mümkündür.

Merkezle bağlantılı olarak görebildiğimiz zaman, her şey bize yardım eder. Öte yandan, Şankariteler ve

Budistler tarafından uygulanan tam inziva türü bizim çizgimizde tavsiye edilmez. Biz her şeyi uyumlu hale getirmekle ilgileniyoruz, öyle ki, her şey bize mutlağa karşı görevimizi hatırlatsın, ve kendimizi Ona adamamız konusunda bize cesaret versin.

**prāpañcikatayā buddhyā
hari-sambandhi-vastunaḥ
mumuḥsubhiḥ parityāgo
vairāgyam phalgu kathyate**

**anāsaktasya viṣayān
yathārham upayūñjataḥ
nirbandhaḥ kṛṣṇa-sambandhe
yuktaṁ vairāgyam ucyate**

(Bhakti-rasāmṛta-sindhu)

İstenmeyen maddesel şeylerle dolu diye düşünerek çevreyi ihmal etmek, bize yarar sağlamaz. Bu doğru bir şey değildir. Çevrede bulunan her şey bize mutlağı hatırlatmalıdır. “Beni kabul et ve beni Tanrı’mızın hizmetiyle görevlendir,” diye düşünüp, bu ruh hali içinde hareket etmeliyiz. Çevre doğru bakış açısı ile görüldüğü zaman, merkeze olan hizmetimizde bizi yüreklendirmek ve heyecanlandırmak için her şey yardımcı olacaktır. Biz organik bir bütün, bir sistem içinde yaşıyoruz. Ve o sistem, sahip olan ile sahip olunandan, enerji sahibi ile farklı tür enerjilerden (*śakti-śaktiman*) oluşmuştur.

RASA PAZARI

Krşna'nın enerjisi dinamiktir, ve o dinamizm her an *rasa* yani vecd tadı yaratır. *Lilā* tümüyle vecd üretir (*ānandam, rasam*). Krşna'nın Kendisi *rasa* pazarıdır (*akhila rasāmṛta mūrtili...ānandamaya vilāsa*). Dinamik devinim Onun *lilāsında* bir gerekliliktir; elimine edilemez. Ve o devinim her an ruhani dünyanın her bir atomunu besleyen yepyeni bir vecd üretir. O aşkın mekanda, Krşna her şeyi cezbeden ve her şeyin içinde var olan *rasa* ile *anandamı* yani vecd ile hazzı canlandıran merkezdir. Mutlak'ın deviniminin yapısı budur. Bu yapı statik değil, dinamiktir—devinimle doludur. Ve o devinim *prati-padam pūrnāmṛtāsvādanam'dır*: her noktada, her adımda, sonsuz olan yeni tür bir sevinç yaratır. O burada karşılaştığımız bayat ve kısır sevinç değildir.

Mutlak ile ilgili doğru anlayış budur. Her an faal olan ve devinen organik bütün mükemmeldir, ve mükemmelliği hep yenidir. Durağan ya da statik değildir. O öylesine devinir ki, her saniye, her dakika, yeni, bilinmeyen, sonsuz sevinç yaratır. Ve biz o sevinci ancak en üstün bedeli ödeyerek: kendimizi feda ederek satın alabiliriz. Bizim kendiliğinden devinen ve hep yeni olan haz boyutuna kabul edilebilmemizi sağlayan o bilet çok değerlidir. Bilet kendini topyekûn feda etmedir.

O feda etme sevinç doludur, ve insan o harikulade sevinci, her şeyin her an ölmekte olduğu bu dünyada

bile tadabilir. Bu verme ve almadır. Eğer biz soylu bir şey kazanmak istiyorsak, aynı zamanda vermeliyiz de. Kendimizi vakfedişimizde cömert olmalıyız, o zaman o taraftan çok şey elde ederiz. Bunun bedeli topyekûn adanmadır; karşılığında ise vecdle dolarız: *ānandām budhivardhanam*. Bir haz okyanusunun ortasında olduğumuzu hissederiz. Şu an, çölün ortasında bir bardak su arayan biri gibi, haz dolu bir duygunun arayışı içindeyiz. Ama adanma sayesinde göreceğiz ki, iç açıcı güzelliği her an artan bir sevinç okyanusundayız.

Sevincin niteliğinde çeşitlilik vardır, ve bu çeşitlilik hizmet yaklaşımımızda bize yardımcı olur, böylelikle her an yeni cesaretle dolduğumuzu hissedebiliriz. O halde doğru bir aracıya soru sormamız, onun tavsiyesini yerine getirmemiz, ve durumumuzu nasıl geliştireceğimizi anlamaya çalışmamız gerekir. Aynı zamanda da, adanmış hizmet sunma şansının çok ender bulunduğu bilincinde olmalıyız. Bu çok ucuz bir şey değildir. Dolayısıyla her dakikayı, her saniyeyi, her anı kullanmalıyız. Bir anın bile kaybolmaması için, kendini adama girişimimizin kesintiye uğramadan devam etmesi için, bütün dikkatimizi toplamalıyız. Adanmanın o aşamasına *niṣṭhā* denir, ve biz o aşamaya ulaştıkça aldığımız tad daha da artar ve daha da ileriye gitmek için, nihai doyuma doğru gelişme kaydetmek için, daha fazla cesaretlendiriliriz.

YEDİ GÜNLÜK ÖMÜR

Śukadeva Goswāmī, Parikṣit Mahārāja'ya yedi günlük ömrün mükemmeliyete ulaşmak için yeterli olduğunu söyledi. Şöyle dedi, “Sadece yedi günlük ömrün kaldı; bunun kısa bir süre olduğunu mu düşünüyorsun? Süre yeterli. Önemli olan her saniyenin doğru kullanılması.” Elimizde ne kadar zaman var belli değil, fakat her saniyeyi doğru kullanmak için elimizden geleni yapmalıyız. Bunu ihmal etmemek gerekir. Şöyle düşünmemeliyiz, “Gelecek önümde duruyor; canım ne zaman isterse, getirisi olan manevi yaşam meselesiyle uğraşabilirim.” Bir saniye bile kaybetmemek gerekir. Longfellow şöyle yazdı:

Güvenme Geleceğe ne kadar hoş olsa da!
Bırak ölü Geçmiş gömsün ölülerini!
Harekete geç,—harekete geç, yaşayan Anda!
Kalp içte, ve Tanrı yukarıda!

An elimizdedir. Geleceğimiz hakkında bir fikrimiz yok. Eldeki zamanı en yararlı şekilde kullanmaya çalışmalıyız. Peki zamanımız en iyi nasıl kullanılır? Azizlerin ve kutsal metinlerin beraberliğinde.

Saflık kendini feda etme birimiyle ölçülecektir. Bu feda etme herhangi bir kısmı çıkara değil, bütüne feda etmedir. Mutlak bütün, bize *rasa* pazarı (*akhila rasāmṛta murtīḥ*—mutlak iyi, otokrat, gördüğümüz her şeyin tasarımcısı ve belirleyicisi) olarak gösterildi. Bizim feda etme idealimiz öylesine üstün olmalıdır ki feda etmenin

getirdiği sonuçlardan bile vazgeçebilelim. Kendinden vazgeçme, ya da teslimiyet genelde *ātmā-nivedanam* olarak bilinir. Ama teslimiyet için kullanılan *ātmānikṣepa* daha güçlü bir sözcüktür. Anlamı, “Kendini sonsuza gözü kapalı fırlatıp atmaktır.” Kişi kendini feda ederken her şeyi göze almalıdır. Kendini feda ederken, daha büyük veya bencilce bir özlem olmamalıdır, sadece merkeze teslim olmak gerekir. Kendini feda ediş merkez için—her şeyi cezbeden Kırışna için—olmalıdır.

O pozisyonu gerçekleştirirken, iki şeyi dikkate alırız—aşkın bilgi (*sambandha*), ve hedefe ulaşmak için kullanılan yol (*abhidheya*). Eğer bunları doğru bir şekilde gerçekleştirirsek, o zaman nihai hedefin (*prāyोजना*) doyumunu otomatik olarak gelir. Her şeyi adadığımız merkezin fazlasıyla bilincinde olacağız. Bize doyum sağlayan hedef (*sambandha*), ve sadakatimizin ya da amacımızın saflığı (*abhidheya*)—bu iki şey son derece önemlidir. Bunu kutsal metinler ve azizler vasıtasıyla anlamak mümkündür. Ve eğer biz en saf hedefe ve en üstün adanmışlığa ilgi duyarsak, hedef kendiliğinden gelir. Herhangi bir karşılık umurumuzda olmaz. Sadece görevimizi yerine getiririz, karşılık gelecektir. Kendimizi kime adayacağız ve ne elde edeceğiz—bu şeyler konuşulmalı, etraflıca düşünülmeli, üzerinde meditasyon yapılmalı, ve uygulamaya konulmalıdır. Bu şekilde sonsuzda yaşamaya çalışmalıyız. Śrī Caitanya Mahāprabhu tarafından önerildiği gibi, her zaman, sonsuz sevgiyi ve sonsuz güzelliği besleme çabası içinde olmalıyız.

İNANÇ OKYANUSU

Kalbimizdeki inancın hedefi sonsuz olsa bile, yine de, inanç okyanusundaki deneyim sahibi kişiler tarafından Onunla ilgili bazı kavramlar verilmiş bulunuyor. İnanç okyanusundaki pek çok kişi kendi özel deneyimini yaşamış, ve o da kutsal metinlerde kayda geçirilmiştir. Bu yolla biz, cehalet okyanusunu aşmamıza yardımcı olmak için birer deniz feneri gibi duran azizlere yaklaşabiliriz. Ancak bu güvenilir olmalıdır, uydurma ya da taklitten ibaret değil. Maddesel deneyimimizi alıp inanç dünyasına dayatarak gerçek şeyi taklit etmek de mümkün olabilir. Dolayısıyla o boyuta çok dikkatli bir şekilde, güvenilir azizlerin çizgisi doğrultusunda yaklaşmalıyız.

Biz gerçek bir azizin niteliklerini bilme konusunda dikkatli olmalıyız. Onların göstergeleri kutsal metinlerde verilmiştir. Dahası öğrenci kimdir ve tavrı nasıl olmalıdır? Bu şeylerin hepsi kutsal metinlerde verilmiştir.

Ayrıca öznel olan o bilinçli gerçek dünyada çalışmak için inanç gerekir. Hatırlamamız gereken en önemli şey şudur: sonsuz öznedir. O bize rehberlik yapabilir ve bize karşı müşfik olabilir. Bunların hepsini hesaba katmak gerekir. Kırşna bize rehberlik yapabilir. Vahiy ile inen gerçek bu temele dayanır: Biz Kırşna'ya, yukarı çıkma yöntemiyle yaklaşamayız, ama O Kendisini bildirmek için aşağıya, bizim seviyemize inebilir. Bu temel ve yaşamsal noktayı anlamak zorundayız: O bize gelebilir, biz ise sadece inanç yoluyla Ona ulaşabiliriz.

Śraddhā—inanç—hesap kitap yaparak varılan gerçekten daha önemlidir. Bizim için yüce ruhların örnekleri, insana özgü hesaplamadan çok daha değerlidir. Dışa ait, maddesel, fiziksel gerçek çok fazla değere sahip değildir. Bu daha çok, zihindeki çok güçlü hatalı bir yaklaşımdır. O fiziksel gerçeğe, saf adanmışların sezgisel olarak elde ettikleri uygulamalardan daha fazla saygı göstermemek gerekir; aksine, saf adanmışın sezgisi, sıradan insanların gerçekle ilgili tahminlerine tercih edilmelidir.

İnancın bu dünyanın sözde gerçekliği ile herhangi bir bağlantısı yoktur. İnanç tamamen bağımsızdır. Sadece inancın rehberliğinde olan bir dünya (*śraddhā-mayam-lokān*) vardır. Orada inanç her şeydir, inanç sonsuzdur ve her şeyi uyum içinde barındırır. İnanç dünyasında, Tanrı'nın güzel iradesiyle her şey gerçek olabilir. Oysa burada, ölüm ülkesinde hesap kitap yapma, nihai hedef için yetersiz kalır ve yıkıcıdır; hiçbir nihai değeri yoktur. Bundan kaçınmak gerekir. Materyalistlerin altında toplandığı bilgi, sömüren ruhların hatalı hesaplamaları, hiçbir değer taşımaz. Oysa sonsuzun dünyasında, her şeyin devinimini sağlayan yegane ölçüt inançtır.

**svayam samuttīrya sudustaram dyuman
bhavārṇavam bhīmam adabhra-sauhrdāḥ
bhavat padāmbhoruha-nāvam atra te
nidhāya yātāḥ sad-anugraho bhavān**

Śrīmad-Bhāgavatam (10.2.31)

Burada, *Śrīmad-Bhāgavatam* der ki, uçsuz bucaksız okyanusta, başka hiçbir şeyin görülemediği zaman, tek rehber nasıl pusula ise, bizim sonsuzun dünyasındaki tek rehberimiz de inanç yolunda yolculuk yapmış olan o yüce ruhların ayak izleridir. Yol, en üstün bölgeye gitmiş olanların kutsal ayak izleriyle belirlenmiştir. Bizim tek umudumuz odur. Yudhiṣṭhira Mahārāja da şöyle der, hazine nasıl gizemli bir mağarada saklıysa, gerçek sır da ermişlerin kalplerinde saklıdır (*dharmasya tattvaṁ nihitaṁ guhāyām*). Gerçeğe uzanan geniş çizgi ilahi dünyaya gidenler tarafından işaretlenmiştir. Bizim en güvenilir rehberimiz odur. Diğer bütün rehberlik yöntemleri elenebilir çünkü hesap kitap yapma insanı yanılığa götürür.

Rehberlik mutlak sonsuzdan gelir. Onun rehberliği herhangi bir şekilde, herhangi bir yerde, herhangi bir zamanda gelebilir. Vaikuṅṭha'nın anlamını bu geniş bakışla idrak etmeliyiz. Vaikuṅṭha "sınırlama olmayan" demektir. Bu sonsuz okyanusta yüzen bir teknede olmaya benzer. Pek çok şey bize yardım etmeye ya da engel olmaya gelebilir. Ama sadece iyimser iyi inancımız bize rehber olabilir, bizim *gurudevamız* olabilir. Śrī Guru rehberdir.

**nṛ-deham ādyam sulabham sudurlabham
plavam sukalam guru-karṇadhāram
mayānukūlena nabhasvateritam
pumān bhavābdhim na taret sa ātma hā**

Śrīmad-Bhāgavatam (11.20.17)

Sonsuz okyanusta küçük teknemize, insan formundaki yaşama ayak bastık, hedefimiz belirsiz ve kavranamaz. Oysa *gurudevam*ı onu kavrayabilir (*guru karṇadhāram*). Gurumuz rehberimizdir—teknenin kaptanıdır. Ve biz samimi inançla ilerlemek zorundayız. Devasa dalgaların, tehlikeli köpekbalıklarının ve balina-yutan balinaların bulunduğu korkunç bir okyanusu geçmeye çalışıyoruz. Burası tehlike doludur. Tek umudumuz azizlerin rehberliğidir. Onlara güvenmeliyiz. Onlar bizi inanç ülkesine yönlendirmek için, sonsuz okyanustaki fenerler gibi ayaktadırlar.

İnanç “sonsuzla ümit beslemek” anlamına gelir. Vaikuṅṭha “sonsuz” demektir. *Śraddhā* ise “iyi inanç” anlamına gelir. Nasıl Ümit Burnu diye bir yer varsa, *śraddhā* da sonsuz karşısında ümitle dopdolu demektir. Vaikuṅṭha sonsuzdur, ve eğer sonsuzun dikkatini çekmek istiyorsak, bize açık olan tek yol *śraddhā*dır.

Biz sadece *śraddhā* sayesinde sonsuzu cezbedebiliriz. *Śraddhā* vecd duygusunu, *bhāvay*ı aşip belli bir form geliştirdince *premaya*—ilahi aşka dönüşür. Kolomb yelken açtı, ve uzun bir yolculuktan sonra, sonunda Amerika’ya vardı; ümit ülkesine ulaştı. Aynı onun gibi, biz de ümitle, *śraddhā* ile, inançla, Vaikuṅṭha’yı aştıktan sonra, ruhani kozmosun en yüksek boyutuna ulaşabiliriz. *Śraddhā* bizim karanlıktaki ışığımızdır.

Sonsuzluk yolcusu iken bize sadece *śraddhā* rehberlik edebilir. “O yere bu yoldan gidildiğini duydum”—bu

ruh hali kalplerimizi canlı tutacaktır. *Śraddhānın* tanımı *Caitanya-caritāmṛta*'da şöyle verilmiştir: “İnanç, Kṛṣṇa'ya hizmet ederek, diğer bütün amaçların otomatik olarak yerine getirileceğine olan sarsılmaz kanıdır.” Risk yoksa, kazanç yoktur. En fazla risk, en fazla kazanç demektir. Kṛṣṇa bize güvence verir, “Ben her yerdeyim—korkmaya hiç gerek yok. Sadece sizin dostunuz olduğumu farkedin. Ben her şeyim, ve siz de Bana aitsiniz. Buna inanmak, inanç ülkesine yolculuk etmek için ödemeniz gereken yegane bedeldir.”

Mutlak Gerçek, yani bizim inanç yoluyla sorguladığımız hedef olan aşkın öz, tam güç ve tam bilinçle donanmıştır. O iyi kalplidir, cömerttir, ve tatlıdır. Onun gücü bizimkine göre sınırsız üstünlüğe sahiptir, biz ise Ona göre sonsuz küçüğüz. Onunla kıyaslanınca önemsiz olduğumuzun bilincinde olmalıyız.

O halde, bir öğrencinin gerçek göstergesi ne olacaktır? Kim gerçeğin has arayışçısıdır? Gerçeği arayan kişinin niteliği nedir—tavır, yapısı nasıldır? Gurunun, rehberin göstergesi ne olacaktır?

Bhagavad-gītā'da Śrī Kṛṣṇa şöyle der:

**tad viddhi praṇipātena pariprasnena sevayā
upadekṣyanti te jñānaṁ jñāninas tattva-darśinaḥ**

“İnsan ancak, gerçeği görmüş ve deneyimlemiş olanlara itaatle yaklaşarak ve soru sorarak gerçeği öğrenebilir. Ve onlara hizmet sunarak, aşkın bilgiye inisiye olur.”

Gerekli olan nedir? *Prañipāt*, itaat, boyun eğme, ve *sevā*, hizmet. O zaman soru sorma gerçek olur; aksi halde sahte bir alışveriş olur; hiçbir değer taşımayabilir. Tamamen enerji kaybı olabilir. Gerçek inanç, kendimizi akla gelebilecek her şeyi yapacak özgürlüğe sahip olarak görmemize izin vermez. Eğer gerçek alışveriş söz konusu ise, yukarıdan bir ölçüde rehberlik olmalıdır. O halde *śraddhā*, inanç bir adanmış için en önemli şeydir.

Kişi inanç geliştirdince, daha yüksekteki öznel ülkeye yaklaşmak için ne olursa yapacaktır. İnanıcı olan kişi sonsuzluk, bilgi, ve hazdan oluşan o daha yüksek özle bağlantı kurmak ister. İnancın hareketi varoluş, bilgi, ve aşk doğrudur. Ve bu üç ana nokta gerçekleşince, varoluşumuz tam olarak tatmin bulur. İnanç bizden daha yüksek dünyaya yaklaşmamızı ister, daha aşağı dünyaya değil. “Kırsına her açıdan üstündür, O bizim koruyucumuz ve iyiliğimizi isteyendir,” diye düşünmek inancın temelidir.

Akılcılar bilimsel beyinleriyle, devamlı olarak araştırmaları sırasında keşfettikleri şeylere hükmetmenin ve onları değişik şekillerde kullanmanın yollarını arıyorlar. Oysa inanç, arayışcının kendisinden bile her bakımdan kat kat üstün olan bir özle ilgilidir. Daha üstün bir özü sorgulayan kişi, genelde inanç olarak bilinen şeyle sorgulamalıdır.

İnançta doğru rehberlik de gereklidir, o rehberlik ise daha üstün boyut tarafından verilir. Eğer başarılı

olacaksak, bizim sorgulamamızın veya arayışımızın yaklaşımı bu olmalıdır. Dolayısıyla *Bhagavad-gītā* şu öğüdü verir: *pranipāt, paripraśna, sevayā*—“Teslim ol, soru sor, ve hizmet et.” *Upaniṣadlar*’da şöyle denir:

**tad vijñānārtham sa gurum evābhigacchet
samit pāṇih śrotriyaṁ brahma-niṣṭham**

“Kişi Mutlak Gerçeği anlamak için manevi bilgiye odaklanmış ve kutsal metinlere vakıf bir guruya yaklaşmalıdır. Ve guruya fedakarlık yapmaya hazır olarak yaklaşmalıdır.” *Upaniṣadlar*’ın genel talimatı budur.

Śrīmad-Bhāgavatam (11.3.21) benzer şekilde şu tavsiyede bulunur:

**tasmād gurum prapadyeta
jijñāsuḥ śreyaḥ uttamam
śābde pare ca niṣṇātam
brahmaṇy upaśamāśrayam**

“Kendisi için en üstün umudu ciddiyetle araştıran kişi, kutsal metinlerin içsel anlamına ve Yüce Tanrı ile ilgili derin farkındalıklara sahip olan bir gurunun tam himayesine girmelidir. Bu gibi manevi öğretmenler en üstün mutlak görüş adına bütün görelî görüşleri bir yana bırakmışlardır.”

Biz bu şeylere çok fazla özen göstermeliyiz. Öz sorgulama yaparak, inanç yoluyla tanrısal boyuta gerçekten

yaklaşp yaklaşmadığımızı anlamaya çalışmalıyız. Ayrıca inancımızın gerçek olmasına özen göstermeliyiz. Doğru inanç ve safillik aynı şey değildir. Kişinin gerçek inanca sahip has bir arayışçı mı, yoksa inancı yozlaşmış biri mi olduğu dikkate alınmalıdır. Ve gerçek inancın işaretleri vardır. Bize rehberlik yapmaları için daha üstün otoritelere danışmak zorundayız, çünkü inanç en önemli şeydir.

Eğer gerçeği arıyorsak, şu anda elde ettiklerimiz bizi tatmin etmiyordur. Daha üstün bir umuda atlama riskini göze alıyoruz. Dolayısıyla dikkatli bir şekilde rehberlik almalıyız. Mümkün olduğunca özenli olmalıyız. Şu anki muhakeme gücümüzün bize yardım edecek kadar yeterli olmadığı söylenir; muhakemeden çok *śraddhā* gereklidir denir, ve *śraddhānın* da işaretleri vardır. Yine de, mümkün olduğunca muhakeme gücümüze baş vuracağız.

Misyona ilk geldiğimde şöyle düşündüm, “Bu adanmışlardan duyduğum aşkın gerçekler maddesel akılla kavranabilecek şeyler değil, ama yine de, kendimi o beraberliğe kaptırmak istediğim zaman, kendi kontrolümün ötesinde, kendi değerlendirmemin ötesinde olan bir şeye atlayacağımı anlayıp mümkün olduğunca muhakememi ve aklımı kullanacağım.” O halde, azizlerin, kutsal metinlerin, ve guruların rehberliğinde, *śraddhānın* ne olduğunu bütün dikkatimizle anlamalıyız.

Kuşkusuz, doğru yolda gidiyor olsak bile, yolun engellerden arınmış olacağının garantisi asla yoktur. İlerliyor olsak bile, beklenmedik engeller bizi huzursuz

edebilir ve ilerlememizi geciktirebilir. Etrafımızdaki pek çok kişinin düştüğünü veya geri çekildiğini görsek de ilerlemeye devam etmeliyiz. Bir çok kişi bu yola bizimle beraber başlamış ve şimdi geri gidiyor olsa da, bizim devam etmemiz gerekir diye düşünmemizi sağlayacak sarsılmaz bir kaniya sahip olmalıyız. Enerjimizi güçlendirmek ve gerekirse tek başına ilerlemek zorunda kalacağız. İnançımız o derece güçlü olmalı ki gerekirse tek başına devam edecek ve yolumuz üzerinde karşımıza çıkacak her türlü güçlüğü Tanrı'mızın lütfuyla aşacak kararlılık içinde olmalıyız. Kendimizi bu şekilde uygun hale getirmeliyiz. Müstesna adanmışlık geliştirmeliyiz. Kuşkusuz, daima iyi dostlar bulmaya çalışacağız. Ancak bazen hiç dost yokmuş, ve tek başına kalmışız gibi görünebilir. Yine de yola devam etmeli ve gerçeğin göstergesi olan ışığı aramalıyız.

İlerleme demek bir şeyin elenmesi ve bir başka şeyin kabul edilmesi demektir. Yine de adanmışlık çizgisindeki gelişmemizde bize yardımcı olabilecek daha pek çoklarının var olduğunu görebilmeliyiz; yola gözlerimiz açık olarak devam etmeliyiz. Ayrıca kutsal metinler gelişmemiz sırasında aşmak durumunda olduğumuz pek çok seviyeden söz eder. Eleme yaparak, gelişme yolunun Brahmā'dan Śiva'ya, oradan Lakṣmī'ye ulaştığı gösterilir. Sonunda Uddhava'nın hepsinden üstün olduğu gösterilir. Oysa Uddhava'nın düşüncesine göre en yüce kullar *gopilerdir*. Bu Rūpa Goswāmī tarafından onaylanmıştır:

karmibhyaḥ parito hareḥ priyatayā
vyaktim yayur jñāninas
tebhyo jñāna-vimukta-bhakti-paramāḥ
premaika-niṣṭhās tataḥ
tebhyaś tāḥ paśu-pāla-paṅkaja-dr̥śas
tābhyo 'pi sā rādhikā
preṣṭhā tadvad iyaṁ tadiya-sarasī
tām nāśrayet kaḥ kṛti

— Śrī Upadeśāmṛta (10)

“Dünyadaki bazı kişiler sömürü eğilimlerini kutsal metinlerin kuralları doğrultusunda yönetirler ve böylelikle zaman içerisinde ruhani ülkeye yükselmeyi umarlar. Ancak, başkalarına hükmetme eğilimlerini terk ettikten sonra, bilinç dünyasına derinlemesine dalmayı deneyenler, onlardan daha üstün olan o bilge kişilerdir. Oysa onlardan çok daha üstün olanlar, her türlü maddesel hırstan arınmış olan ve ilahi aşkı bilgiyle değil bilgidен özgürleşerek elde etmiş olan saf kullardır. Onlar adanmışlık ülkesine girmeye hak kazanmışlar ve orada kendilerini spontan bir şekilde Tanrı'nın sevgi dolu hizmetine vermişlerdir. Bununla birlikte, bütün kullar arasında en üstün olanlar *gopilerdir*, çünkü onlar aileleri de dahil herkesi, ve *Vedalar'ın* sınırlamaları da dahil her şeyi terk etmişler, ve Kṛṣṇa'yı yegane koruyucuları olarak kabul ederek tam anlamıyla Onun nilüfer ayaklarına sığınmışlardır. Ama bütün *gopiler* içinde Śrīmatī Rādhārāṇī en üst sırada yer alır. Çünkü Kṛṣṇa *rāsa* dansı sırasında milyonlarca *gopiyi*

bırakıp sadece Onu aramaya gitti. O Śrī Kṛṣṇa için o kadar değerlidir ki Onun yıkandığı göl Kṛṣṇa'nın en sevdiği yerdir. Yüce adanmışların himayesinde, bütün kutsal yerlerin en kutsalında hizmet sunmaya bir deliden başka kim özlem duymaz?"

DAHA DERİNE İN, DAHA YUKARI ÇIK

Śrī Caitanya Mahāprabhu, Rāmānanda Rāya ile yaptığı konuşmalarda tekrar tekrar şunu söyler, *eho bāhya, āge kaha āra*. Daha ileri git, daha derine in, daha yukarı çık! Kendi durumlarını en üstün olarak gören, belli bir aşamaya ulaşıp orada duran pek çok kişi vardır. Oysa biz Sanātana Goswāmī'nin *Bṛhad-Bhāgavatāmṛtam* adlı eserinden biliyoruz ki Gopa-kumāra adanmışlığın en alt seviyesinden başlar, yavaş yavaş farklı seviyelerden geçerek ilerler, ve sonunda dostluk hazzının—*sakhya rasa'nın* var olduğu Kṛṣṇa kavramına gelir. Eserde onun, bir seviyeyi zaman içerisinde nasıl elelediği, adanmışlığın en üstün seviyelerine doğru nasıl ilerleme kaydettiği anlatılır.

O bir seviyeden diğerine ilerledikçe herkes ona çok fazla yardımcı oluyormuş gibi görünür, ancak zamanla, onların beraberliği basmakalıp gelir. O zaman, tanrısal boyutun araçlarından biri tarafından ona daha üstün bir şans verilir, ve o boyutu geride bırakarak, yeni ve daha üstün bir boyuta gider. *Bṛhad-Bhāgavatāmṛtam'da* kendini vakfetmenin gelişimi bu şekilde gösterilmiştir.

DAHA ÜSTÜN IŞIK

Somut dünyada nasıl güneş, ay, ve daha başka pek çok gezegen varsa, inanç dünyasının gezegenler sisteminde de bir sıralama vardır. Biz kutsal metinleri etraflıca incelemek, azizlerin verdiği rehberlikten yararlanmak, ve inançta en üstün boyuta doğru ilerlemenin, nasıl daha alt boyutları eleyerek başarıldığını anlamak durumundayız. Ve herhangi bir kuşku olduğunda, ilerlemek için daha üstün bir aracının rehberliğine başvurmalıyız.

Ruhani gerçekliği ebedi varoluş, tam bilinç, ve vecd oluşturur. Tek başına varoluş bize doyum sağlayamaz. Hatta içsel özlemimiz ve hissimiz, bilincimiz bile yeterli değildir. Bize doyum vermesi için *rasaya* ve *anandaya*, vecde ihtiyacımız vardır.

Ruhani farkındalık da farklı türlere sahiptir. Biz farklı ruhani kavramları ayırt etmek durumundayız, ve gerçekliğe giderek daha derinden daldıkça seçimlerimiz gelişme kaydeder. Yaşamak için ölmeliyiz. Ve ölümle ilgili değerlendirme de derin, daha derin ve en derin boyutlara sahiptir. Daha üstün ve daha aşağı sıralaması hep var olacaktır. Eğer geliştireceksek, eleme ve yeni kabul olmalıdır. Kendimizi içinde bulduğumuz görevler, belki de daha üst görevler için terk edilecektir.

Her zaman azizlere ve kutsal metinlere danışarak, bu şekilde ilerlemeliyiz. Onlar bize inanç okyanusunda kılavuzluk yapacaklardır. Aksi halde ruhani dünya

bilinmez ve bilinemez. Mutlak Gerçek belli bir grup için bilinir ve bilinebilir durumdadır, ve onlar bize talimat vermişlerdir. Eğer ondan yararlanırsak, o zaman azizlerin ve kutsal metinlerin rehberliği sayesinde zamanla kusurlarımızı eleriz.

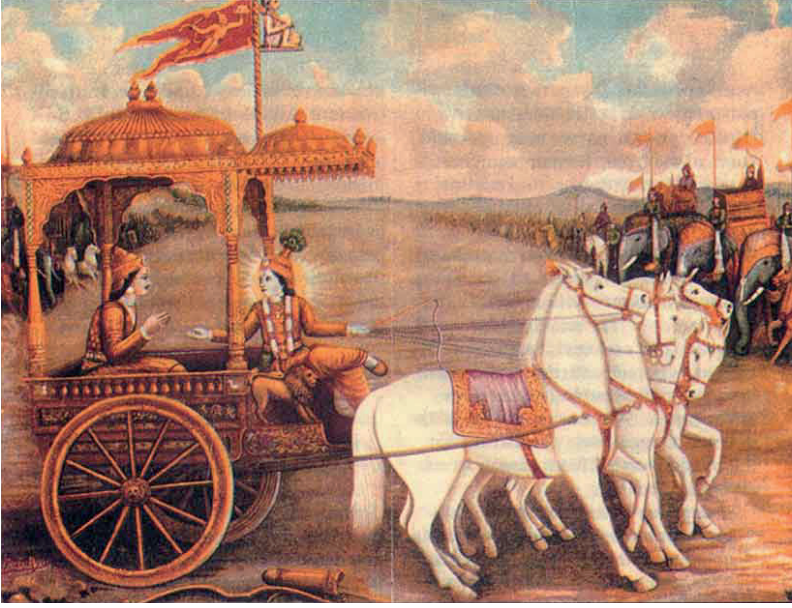
Önce bu ölümlü varoluşu elemeliyiz. Sonra, aklımızı, bilincimizi tatmin etmeliyiz. Ve nihayet, kalbimizi tatmin etmeliyiz. Śrī Caitanya Mahāprabhu, içimizdeki en önemli şeyin kalp olduğunu söyler. Kalbin sesini dinlemeliyiz. En yüksek doyum kalbin doyumudur, bilincin doyumunu, ya da ebedi varoluş elde etmek değil. Ebedi varoluş, bilinçli değilse, bir anlam taşımaz, ve bilinç hiç doyum vermiyorsa, bir anlam taşımaz. O halde *sat*, ebedi varoluş, *cit*, bilinç, ve *ananda*, doyum, vecd, nihai hedefimizin üç ilkesidir. Ve bunları hedefimiz olarak göz önünde bulundurduğumuz zaman, ruhani yaşamımızda hep daha ileriye doğru gelişme kaydederiz.

Manu-saṁhitā'da şöyle denir:

**vidvadbhiḥ sevitaḥ sadbhir
nityam adveṣa-rāgibhiḥ
hṛdayenābhyanujñāto
yo dharmas taṁ nibhodhata**

Biz kazanan mı yoksa kaybeden mi olduğumuzu kalbimizde hissedebiliriz. O tad alma makinesi içimizde var. Kṛṣṇa bilincinde ilerledikçe, *karmamız*, bu maddesel dünya ile olan bağlantımız çok kısa zamanda buharlaşır,

ve bize doyum sağlamak üzere engin bilgi gelir. O zaman, yaşamımızın hedefini her yerde hissedebiliriz (*mayi drşte 'khlātmani*). Yaşamdaki doyumun bizi kucakladığını görebildiğimiz zaman, çevrede bulunan her şeyin bize yardım ettiğini, etraftaki her şeyin bize karşı sevgi dolu olduğunu göreceğiz. O ruhani ülkede herkes bizi sevmekle ilgilenecek. Biz kendi çıkarımız konusunda dikkatsiz olabiliriz, ama nasıl ki bir çocuk annesinin şefkatinin boyutunu ölçemezse, oradaki çevre de tahminlerimizin ötesinde bize karşı olumlu ve sevgi doludur. Dolayısıyla, orada bizi dostlar ve yuvanın rahatlığı kuşatacaktır, ve biz bu farkındalıkla Tanrı'ya, yuvaya döneceğiz.

Bhagavad-Gita

Daha derine bakmaya çalışmalıyız, o zaman dostumuzu buluruz; eğer biz çevreyle ilgili yaklaşımımızda açık fikirli olursak, gerçekten açık fikirli olan bir boyutla bağlantıya girmemek olanaksızdır.

Prahlada Krishna'nın her yerde olduğunu gördü. Krishna bilinci bütüne hükmediyor. Dolayısıyla bize çok vahim görünse de, hiçbir koşulda cesaretimizin kırılmasına izin vermemeliyiz. Krishna oradadır. Eğer sadece doğru bakış açısı geliştirebilirsek, Tanrı'nın gülümseyen yüzü perdenin arkasından görünecektir. Krishna güzeldir, ve dört gözle bizim hizmetimizi kabul etmeyi beklemektedir.

Çevre

Krşna'ya adanma fedakarlık demektir—“yaşamak için öl” demektir. Krşna'ya adanarak, bütün maddesel, ben merkezci, bencil yaşam anlayışımız tamamen son bulur.

**sarvopādhi-vinirmuktaṁ
tat paratvena nirmalam
hṛṣīkena hṛṣīkeśa-
sevanam bhaktir ucyate**

—*Nārada Pañcarātra*

“Saf adanma kişisel çıkara ait bütün görelî kavramlardan özgür olarak Yüce Tanrı'ya hizmet sunmaktır.”

Śrīla Rūpa Goswāmi, *Bhakti-rasāmṛta-sindhu* adlı eserinde kadim *Purāṇalar'dan* şu alıntıyı yapar. *Upādhi*, “kişisel çıkara ait bütün görelî kavramlar,” demektir. Biz bütün *upādhilerden* tam anlamıyla arınmış olmalıyız.

Rūpa Goswāmi bize *bhaktiyi* anlatan ona paralel bir dörtlüğü de aktarır:

**anyābhilāṣitā-śūnyam jñāna-karmādy-anāvṛtam
ānukūlyena-kṛṣṇānuśīlanam bhaktir uttamā**

“Saf adanmış hizmet Krşna bilincinin olumlu gelişimidir, *karmadan* yani kendini kalkındırma faaliyetlerinden,

jñānadan yani zihinsel başarıdan, ve daha pek çok art niyetli faaliyetten bağımsızdır.” *Bhakti*, adanmışlık, her türlü geçici arzudan (*anyābhilāṣa*), örneğin *karmadan*—metodik olarak kendini yukarıya çekme girişiminden—ve *jñānadan*, nihai amaca ulaşmak için kendi yeteneğimize, bilgimize, ve bilincimize güvenme girişiminden bağımsız olmalıdır. Kendi benliğini özne konumuna getirmeye kalkışmak, kendi kaderinin yargııcı olmaya kalkışmak—*jñāna* budur. Buradaki *ādi*, yoga ve diğer yüzeysel şeyler anlamına gelir. Bunların hepsi gereksiz örtülerdir (*āvṛtam*). Oysa, gerçek ruhta bu unsurlar bulunmaz. Ruh Kṛṣṇa'nın ebedi kölesidir (*kṛṣṇa-nitya-dāsa*).

Mahāprabhu şöyle dedi: *jīvera 'svarūpa' haya — kṛṣṇera 'nitya-dāsa'*: “Kṛṣṇa'ya kölelik etmek *jīva* ruhun içten gelen tabiatıdır.”

Mutlağı idrak etmek için, kölelik standardına gelmeliyiz; bundan daha fazla gerek duyulan özellik yoktur. Biz kendimizi köle olarak Onun tatlı iradesinin oyununa teslim etmeliyiz.

Bir keresinde Britanya hükümeti Pers Şah'ını, Pers kralını ağırlamak durumundaydı. Onu İngiltere'ye davet ettiler ve Rus Çarı'nın tarafını tutmasını diye, sempatisini kazanmak için çeşitli şekillerde onu hoşnut etmeye çalıştılar. Ona pek çok şey gösterdiler, ve bu arada, ölüm cezasına çarptırılanların başlarının kesildiği yere götürdüler. Orada Şah'a infaz yeri gösterildi. Ona birçok

büyük adamın, ve hatta bir kral olan Birinci Charles'ın başının kesildiği yerin burası olduğu anlatıldı. Pers Kral'ına o yer gösterildiği zaman, şu ricada bulundu: "Ah, oraya birini getirin ve başını kesin! Nasıl yapıldığını görüp eğleneyim."

Hayrete düştüler. "Ne diyor bu! Onun keyfi için bir insanı katletmemiz mi gerekecek? Hayır," dediler. "Biz buna izin veremeyiz; Britanya yasası bir insanın başının bu şekilde kesilmesine izin veremez." Şah şöyle dedi, "Ah, siz bir kralın pozisyonunu anlamıyor musunuz? Ben Pers kralyım, siz ise beni hoşnut etmek için bir insanın yaşamını feda edemiyor musunuz? Bu saygısızlıktır. Neyse, eğer bu sizin için mümkün değilse, ben kendi adamlarımdan birini veririm. Benim hizmetlilerimden birini alın ve bana burada ülkenizde insanları nasıl idam ettiğinizi gösterin."

Tevazuyla ona arz ettiler, "Majesteleri, ülkemizin yasası buna izin veremez. Bunu kendi ülkenizde yapabilirsiniz, ama burada, sırf bir adamın keyfi için, sizin adamlarınız da öldürülemez." Şah şöyle cevapladı, "Demek ki siz bir kralın ne olduğunu bilmiyorsunuz!"

Köleliğin anlamı budur: Bir köle hiçbir pozisyona sahip değildir; efendisinin tatlı iradesiyle feda edilebilir. Elbette, daha düşük maddesel boyutta böyle şeyler tam anlamıyla nefret uyandırabilir ve düşünülemez, ama anlamalıyız ki, daha yüksek ilahi boyutta, prensip olarak,

Tanrı'nın hizmetkarları tarafından bu türlü bir fedakarlık derecesi sergilenir. Onların aşklarının derinliği öyledir ki, Kṛṣṇa'nın en küçük doyumunu ya da kaprisi için kendilerini topyekûn feda etmeye, yaşamak için ölmeye hazırdırlar. Ama hatırlamalıyız ki, Onun zevk aldığı şey ne olursa olsun, O mutlak iyidir. Bu nedenle böyle bir fedakarlıkla aslında ölmeyiz, daha üstün bir adanmışlık boyutuna girmeyi hak ederek yaşarız.

Śrīmad-Bhāgavatam'da şöyle yazar (7.5.23-24):

**śravaṇam kīrtanam viṣṇoḥ smaraṇam pāda-sevanam
arcanam vandanam dāsyam sakhyam ātma-nivedanam**

**iti puṁsārpitā viṣṇau bhaktiś cen nava-lakṣaṇā
kriyeta bhagavaty addhā tan manye 'dhītam uttamam**

"Kṛṣṇa ile ilgili sözler duymak, Kṛṣṇa'dan söz etmek, Kṛṣṇa'yı hatırlamak, Onun nilüfer ayaklarına hizmet etmek, Onun Deity formuna ibadet etmek, dua etmek, Onun hizmetkarı olmak, Onun dostluğunu kazanmak, ve Ona tam anlamıyla teslim olmak, adanmışlığın dokuz aşamasıdır. Kendisini tamamen Kṛṣṇa'ya sunarak adanmışlığın bu dokuz aşamasını geliştiren kişi, kolaylıkla yaşamın nihai amacını elde edebilir." *Sādhananın* formları nelerdir? *Kṛṣṇa-bhakti* elde etmenin yolları nelerdir? İçimizde var olan Kṛṣṇa aşkını nasıl canlandırabiliriz? Bize Onun hakkında sözler duymamız, Ondan söz etmemiz, Onun üzerinde meditasyon yapmamız, Onu övmemiz ve buna benzer şeyler söylenir.

Ama bu dörtlük üzerine yaptığı yorumda Śrīdhara Swāmī, *śravaṇam-kīrtanam*'ın, Kṛṣṇa hakkında duyma, konuşma, veya düşünmenin bize sağlayacağı yarar konusunda beklentiye girmememiz gerektiğini açıklar. Onun yerine şöyle dua etmemiz gerekir, “Ne hizmet yaparsam Tanrı’ma gitsin. Ben zevk alan taraf değilim—yegane sahip Odur.” Bütün bu görevlerin (*śravaṇam-kīrtanam* vb.) adanmışlık sayılması bir tek koşulun yerine getirilmesine bağlıdır; aksi halde *karma*, *jñāna*, yoga ya da başka herhangi bir şey olabilir. Hatta *vikarma*, kirli olumsuz eylemler olabilir. Adanmışlık faaliyetinin bütün bu değişik formlarının gerçekten *bhakti* olmasını garanti etmek için bir tek koşul bulunmalıdır: Biz Onun malıyız; biz hiçbir servetin ya da malın sahibi değiliz. Şöyle düşünmeliyiz, “Sahip Tanrım’dır ve ben de Onun malıyım. Her şey Onun mülküdür.”

Kṛṣṇa şöyle der, *aham hi sarva-yajñānām*: “Her eylemin yegane zevk alanı Benim. Bu gerçeğin tam anlamıyla bilincinde olmalısın.” Değişmez gerçeklik, adanmışlığın ucuz bir şey olmadığıdır. Saf adanmış hizmet, *śuddha-bhakti*, özgürlüğün, *muktinin* üzerindedir. Negatif özgürlük boyutunun üzerinde, pozitif tarafta, yegane sahip Odur. O her şeyin Efendisidir.

O, adanmışlık ülkesinin Tanrı’sıdır. Oraya girmek için vize almaya çalışmalıyız. Orada, Onun tatlı iradesi yegane yasadır. “Mutlak” sözcüğünü telaffuz etmek çok kolaydır. Ama sözcüğün anlamını irdeleyecek olursak, o

zaman Onun tatlı iradesinin her şey olduğunu farketmek gerekir. Gerçeklik dünyasına vize almak için bunun farkında olmalıyız.

Tam teslimiyetin talep edildiği Goloka'da bu durum özellikle doğrudur. Vaikuṅṭha'da adalet belli ölçüde göz önünde bulundurulur; oraya girenlere belli bir anlayış gösterilir. Oysa Goloka çok sıkıdır. Orada tam teslimiyet talep edilir. Bunun dışında, oradaki atmosfer çok özgürdür. Kişi sınandıktan sonra ve oraya gelen ruhların tamamen adanmış olmaları üstlerini hoşnut edince, onların güvenini kazanırız. Ve kişinin tam anlamıyla teslim olduğu görüldüğü zaman, orada tam özgürlük vardır; kişi her şeyi yapabilir.

KRİSHNA SOPA YİYOR

Ve oradaki özgürlük öylesine büyüktür ki, Kṛṣṇa'nın annesi Yaśodā Ona sopa atıyor! Eğer Yaśodā'nın nerede durduğunu derinlemesine araştırarak olursak, "yaşamak için öl" boyutuna geliriz. Yaśodā oğlunun alnındaki bir damla teri silmek için milyonlarca kez ölüme kucak açabilir; o, Kṛṣṇa'ya öylesine şefkat besler ki Onun alın terini görmektense milyonlarca kez ölmeye hazırdır. Ve o bilinç Yaśodā'nın yaptığı her şeyin geri planında mevcuttur. Ona Kṛṣṇa'yı dövmesi için böylesine bağımsızlık verilmesinin nedeni budur. Mutlağın oyunu işte böyle bir şeydir.

Eğer mutlağın sonsuz enginliği ve derinliği hakkında bir fikre sahipsek, buradaki herhangi bir şeyi nasıl değerlendirebiliriz? Bizim ölçümüze göre Himalayalar çok büyük olabilir, oysa sonsuzun ölçüsüne göre, Himalayalar öylesine küçüktür ki görülemezler bile. Bu dünya tümüyle görelidir. Buradaki herhangi bir olayın bizi yıldırmasına izin vermemeliyiz. Gerçeğe yürüyüşümüzde ileriye gitmeliyiz. Her an her yerde başarısızlığa uğrayabiliriz; fark etmez. Bu belki de efendimizin arzusudur. Yine de, Onun merhameti, Onun lütfu için çaba göstermekten başka seçeneğe sahip değiliz.

Bu bizim doğal konumumuzdur. Hatta yapısal olarak, Ondan ayrı yaşama ihtimali yoktur. Bazen, cehalet nedeniyle, Ondan ayrı yaşamanın mümkün olduğunu düşünürsek, bu sadece geçici deliliktir. Buna teşebbüs etmek sadece daha fazla huzursuzluk yaratmaktır, cehaletle sarmalanmaktır.

Cahilken, hiçbir değere sahip olmayan pek çok şey için kaygı duyabiliriz. Ama aslında bu oyun gibidir: bir çok takım oyun oynuyor—biri kazanmalı, diğeri ise yenilmelidir—bize zaferi ya da yenilgiyi bir oyuncu yaklaşımıyla kabul etmemiz gerektiği söylenir. Her şey Kırşna'nın oyunudur. O *lilāsını* oynamaktadır. Herhangi bir şeyin büyük kayıp ya da büyük kazanç olduğunu düşündüğümüz zaman, Tanrı'nın *lilāsını* görmüyoruzdur. O zaman ilahi akışın dışındayızdır, *lilā* akışıyla uyum içinde değilizdir. O zaman gerçeklik Onun *lilāsı* değilmiş

gibi görünür, ve biz olan için başka bir neden buluruz, başka hedefler görürüz, göreceli menfaatler besleriz, ve kayıp, kazanç, zafer, yenilgi, ve daha pek çok yanılığlar üretiriz. Oysa her şey Onun *lilāsıdır*, ve bu da *nirguṇadır*, hatasızdır. O boyutta, her şey yolundadır. Her şey mükemmeldir. Oradaki devinimin her bir santimi tam anlamıyla mükemmeldir.

“SENİ LANETLEYECEĞİM!”

Bir zamanlar, Kurukṣetra savaşından sonra, *brāhmaṇa* Utaṅka Kṛṣṇa'ya gelip şöyle dedi, “Kṛṣṇa, Seni lanetliyorum!” Kṛṣṇa sordu, “Neden, sevgili *brāhmaṇam*, beni lanetlemek istiyorsun?” Utaṅka dedi ki, “Çünkü Kurukṣetra'daki tüm felaketlerin nedeni Sensin. Senin yüzünden, bir sürü dul kadın ve yetim acı içinde ağlıyor. Kederleri sınır tanımıyor, ve nedeni de Sensin.”

Kṛṣṇa cevap verdi, “Sen *sattva-guṇa* riyazetlerinle belli bir güç toplamış olmalısın, ama Beni lanetleyince hepsi bitecek. Bende herhangi bir etki yaratmayacak çünkü Ben *nirguṇa* boyutunda bulunuyorum.” *Nirguṇa* boyutunun yapısı budur. O *ahaituky apratihātādır*: nedensizdir ve kontrol altına alınamaz—ona karşı konulamaz. En temel boyutun dalgası *bhaktidir*, adanmadır, orada her şey merkezin—*nirguṇanın* tatlı iradesinin peşinden gider. O ilahi akış nedensizdir ve ona asla direnilemez. Biz o boyutta yer almaya çalışmalıyız. *Bhakti nirguṇadır*,

maddesel yapının etkisinin ötesindedir, ve *ahaitukidir*, nedensizdir—o ilahi akış ebediyen sürmektedir. Ve *apratihatādır*: *bhakti* herhangi bir kimse tarafından asla kontrol altına alınamaz. Ona karşı konulamaz.

Adanmışlığın akışının yapısı budur. O akışla aynı titreşimde olan, uyum içinde olan kişi aynı şeyi görecektir: o akış asla kontrol edilemez ve ona karşı başarılı bir direnişte bulunulamaz. *Śrīmad-Bhāgavatam*'a (1.2.6) göre *bhaktinin* yapısı budur:

**sa vai puṁsām paro dharmo yato bhaktir adhokṣaje
ahaituky apratihātā yayātmā suprasīdati**

Bhakti ruhun en üstün fonksiyonudur (*paro dharmo*). Bizim buradaki görevimizin kaynağı *bhakti* boyutunda olmalıdır; biz o akışı okuyabilmeli ve yakalayabilmeli ve onu kullanabilmeliyiz. O akışın dalgaları içinde dans etmeliyiz. Herkesin en üstün görevi, nedeni olmayan, kural tanımayan, görünmez, algılanamaz nedensel kudrete tam teslimiyet olacaktır. O otomatiktir, ebedidir, ve buradaki hiçbir güç asla ona direnemez.

Biz ancak o zaman ruhumuzun en büyük doyumunu elde edeceğiz. Ancak o en temel ahenkli dalgayla bağlantı halinde olduğumuz zaman gerçek doyum hissedeceğiz. O zaman gerçek vecd duyumsayabileceğiz. İşte *bhakti* odur.

Dolayısıyla yaşamla ilgili böylesine büyük bir fikre ulaşıncı, aşmamız gereken engeller sadece küçük kayıplar

ve kazançlar, zaferler ve yenilgilerden ibarettir. Onların gerçeğe doğru yürüyüşümüzü huzursuz etmesine izin vermemeliyiz.

BHAGAVAD-GİTA

Krşna Arjuna'ya *Bhagavad-gītā*'da şöyle der (2.47):

**karmany evādhikāras te mā phaleṣu kadācana
mā karma-phala-hetur bhūr mā te saṅgo' stv akarmaṇī**

“Bütün dikkatini yaptığın işin sonucuna değil görevini yerine getirmeye ver. Sonuç Bana aittir; bütün sorumluluk Bana aittir.” Daha üst değerlendirme böyle bir şeydir. Komutanlar derler ki, “Yürüyün! İleri gidin. Yolunuza devam edin! Gitmek zorundasınız. Sizler benim askerlerimsiniz; ben ne istersem yapmalısınız. Ölebilirsiniz ve zafer daha sonra gelebilir; bu sizi ilgilendirmez. Sizler askersiniz; içinizden pek çoğu ölebilir, ama ülke bir bütün olarak kazançlı çıkacaktır.” Bu şekilde, pek çok önemli yaşam feda edilebilir.

Askerler olarak, uzun vadede kazanacak mıyız kaybedecek miyiz diye hesap kitap yapma hakkına da sahip değiliz. Çok dikkat etmemiz gereken iki şey vardır. Çalışmamızın meyvelerini elde edemiyorsak, çalışmak için hiçbir neden yok diye düşünmemeliyiz. Aynı zamanda, meyvelerden bir miktar pay almalıyız diye de düşünmemeliyiz. Bunu akıldan çıkarmadan, Krşna'ya

olan görevimizi yerine getirmeye devam etmeliyiz. Bu adanmadır ve *Bhagavad-gītā'nın* anlamı da budur.

Bhagavad-gītā der ki, “Çevreyi değiştiremezsin. Eğer huzur istiyorsan kendini çevreye göre uyarlamalısın.” *Bhagavad-gītā'nın* verdiği öğüdün özü burada yatar: Kendini çevreye uyarlamaya çalış, çünkü çevrenin efendisi sen değilsin. Bütün enerjin kendini düzeltmeye adanmalıdır, dış dünyayı düzeltmeye değil. Ruhani yaşamda başarının anahtarı budur.

Bhakti çevreye ya da başkalarının uğraşlarına bağlı değildir. O *ahaituky apratihātādır*. Kendi egomuz dışında hiçbir şey o akışı engelleyemez. Benim en büyük düşmanım yine benim.

uddhared ātmanātmānaṁ nātmānam avasādayet

ātmaiva hy ātmano bandhur ātmaiva ripur ātmanaḥ

“Biz kendimizi yükseltebiliriz de, alçaltabiliriz de. Biz kendimizin en büyük dostu ya da en kötü düşmanımız.” Eğer samimi isek dışarıdan gelen hiçbir güç bize engel olamaz. Elbette yeni başlayanların manevi gelişim için uygun bir çevre edinmeleri belli bir kaygıyı barındırır, ama bu bile onların samimiyetlerinin yapısına, veya *sukṛtilerine* bağlıdır: *na hi kalyāṇa-kṛt kaścid durgatim tāta gacchati*. Burada Kṛṣṇa tarafından güvence verilir. O der ki, “Ben her türlü olumsuz koşulda seni gözetmek için orada olacağım. Ben her şeyi bilenim. Aynı zamanda her şeye kadirim. Dolayısıyla eğer herhangi bir kişi yüzünü Bana dönerse,

Ben onu gözetirim.” Bu Dhruva’nın, Prahlāda’nın, ve daha pek çoklarının durumlarında olduğu gibi, tarihte de görülmüştür. Samimiyet yenilmez. Eğer doğru bir şekilde ele alabilirsek, engeller bile durumumuzu geliştirebilir. Daha üst bir bakış açısı ile değerlendirildiğinde, her şeyin bize yardıma geldiği görülebilir.

SRĪMAD BHAGAVATAM

**tat te ’nukampāṁ susamīkṣamāṇo
bhuñjāna evātma-kṛtām vipākam
hṛd-vāg-vapurbhir vidhadhan namas te
jīveta yo mukti-pade sa dāya bhāk**

Śrīmad-Bhāgavatam (10.14.8) yaşamın bütün aşamaları için bize en umut verici öneride bulunur: kendinden başka kimseyi suçlama. Her şeyi Onun lütfu olarak görüp Tanrı’ya olan minnettarlığını koru. Biz şu anki beğenimize uymuyor diye içinde bulunduğumuz koşulların istenmeyen koşullar olduğunu düşünüyoruz. Ama ilaç her zaman hastanın damak tadına uymayabilir. Buna rağmen sağlığa yararlıdır. Bu dörtlük *sāstra* tarafından verilmiş olan en üstün düzenleme şeklidir. Eğer bu yasayı uygulayabilirseniz, o zaman çok geçmeden çok güzel bir konuma sahip olursunuz. Çevreyi suçlamamaya dikkat etmeliyiz, onun yerine her şeyin arkasında Kṛṣṇa’nın var olduğunu kavramalıyız. Kṛṣṇa benim en iyi arkadaşım; O her şeyin geri planında. Her şey Onun dikkatle izleyen

gözlerinin önünden geçiyor. O halde ortada hiçbir kusur olamaz.

Śrīmatī Rādhārāṇī bile şöyle der, “O suçlanamaz. Kṛṣṇa’dan uzun süre ayrı kalma sadece Benim kaderimin sonucudur. Onu bununla suçlamamak gerekir.” Dıştan bakıldığında Kṛṣṇa’nın *gopīleri* acımasızca terk ettiği herkes tarafından kabul edilse bile, Rādhārāṇī Kṛṣṇa’yı suçlamaya hazır değildir. “Onda hiçbir kusur bulunamaz,” diye düşünür. “Bende bu talihsiz durumu yaratan bir olumsuzluk olmalı.” Kṛṣṇa’nın hizmetinde olan *gopī* grupları arasındaki rekabet de Rādhārāṇī tarafından yine bu şekilde uyumlu hale getirilir.

Kṛṣṇadāsa Kavirāja Goswāmī bu son derece önemli noktayı şöyle açıklamıştır. Onun düşüncesine göre, Rādhārāṇī Kendisine rakip olarak başka herhangi bir ekibin Kṛṣṇa’ya hizmet etmesinden hoşlanmıyor değildir, ama O hiçbirinin Kṛṣṇa’yı Kendisi kadar iyi tatmin edemediğini hisseder. Ve bunu çok dikkatli bir şekilde göz önünde bulundurmak gerekir. Rādhārāṇī onların Kṛṣṇa’yı gerektiği gibi tatmin edemediklerini bilir, bu bakımdan onların Kendi yerine geçmeye çalışmalarını iyi karşılayamaz. Onun savı budur. Şöyle düşünür, “Eğer onlar Kṛṣṇa’ya iyi hizmet edebilselerdi ve Onu tam anlamıyla tatmin edebilselerdi, hiçbir şikayetim olmazdı. Ama onlar bunu başaramıyorlar. Buna rağmen, saldırgan bir tavırla hizmet etmeye mi geliyorlar? Ben buna katlanamam.”

CÜZZAMLI BRAHMİN

Kavirāja Goswāmī bu türlü bir adanmışlığa örnek olarak *Purāṇalar'dan* tarihi bir kaynak aktarır. Bir zamanlar *brāhmaṇa* kocası cüzzama yakalanmış erdemli bir kadın varmış. Kadın ona hizmet etmek için elinden geleni yaparmış. Bir gün, kocasını kutsal bir nehirde yıkarken, Lakṣahīrā adında bir hayat kadınının olağanüstü güzelliği adamın aklını başından almış. Kadının adı, yüzbin elmasın yaydığı pırıltıya ve güzelliğe sahip olan anlamına geliyormuş. Cüzzamlı *brāhmaṇa* elinde olmadan onun cazibesine kapılmış.

Eve döndüklerinde, erdemli eş kocasında belli bir hoşnutsuzluk olduğunu gözlemiş ve ona, “Neden bu kadar mutsuzsun?” diye sormuş. Kocası şöyle cevaplamış, “O hayat kadınının güzelliğine bir ölçüde cezbolduğumu hissettim. Aklımı ondan alamıyorum.”

“Ah. Onu istiyor musun?”

“Evet. İstiyorum.”

“Öyleyse ben ayarlama yapmaya çalışacağım.”

Daha sonra, erdemli kadın, nitelikli bir *brāhmaṇa* olmasına rağmen, yoksul olduğu için, her gün hayat kadınının evine gitmeye ve hizmetçi olarak çalışmaya başlamış. Doğuştan aristokrat olduğu halde, hiç karşılık beklemeden hizmetçilik işini üstlenmiş. Ve görevlerini öylesine özenle yerine getirmiş ki evin sahibesi olan hayat kadınının dikkatini çekmiş, kadın soruşturmaya başlamış,

“Her şeyi böylesine titiz ve güzel bir şekilde temizleyen kim?” Ve her sabah bir *brāhmaṇa* bayanın geldiğini ve pek çok temizlik işini yerine getirdiğini öğrenmiş. Diğer görevliler şöyle demişler, “Biz onu durdurmaya çalıştık, ama kulak asmıyor. Sizinle görüşmek istiyor.”

Ev sahibesi şu cevabı vermiş, “Pekala. Yarın, onu bana getirebilirsiniz.” Sonra, ertesi sabah, *brāhmaṇa* kadın hayat kadınının karşısına çıkınca, kalbindeki niyeti açıklamış. “Kocam size öylesine tutuldu ki sizden onu tatmin edebilmenizi arzu ediyorum. Sadık bir eş olarak benim için önemli olan onun tatmin edilmesidir, ve onun özlemi de budur. Dolayısıyla onu mutlu görmek istiyorum.” O zaman hayat kadını her şeyi anlamış ve demiş ki, “Tamam. Yarın onu getirin. Her ikinizi de yarın evimde yemeğe davet ediyorum.”

Brāhmaṇaya bildirilmiş ve karı koca ertesi gün gelmişler. Bu vesileyle birçok yemek hazırlanmış. İki tür yemek servis edilmiş. Biri muz yaprağında sunulan *prasādam* ve yanında toprak kapta Ganj suyu imiş—hepsi de saf vejetaryen yiyeceklermiş. Onun yanbaşımda altın ve gümüş kaplarda bir sürü et yemeği ve zengin yiyecekler varmış. Bunlar çok güzel bir masa düzeni ve oturma yerleri ile servis ediliyormuş. İki tür yiyecekten biri *sattvik*, saf, diğeri ise *rājasik*, şehvet dolu imiş. Sonra, hayat kadını avuçlarını birleştirip *brāhmaṇa* ve karısını davet etmiş ve dikkatlerini çekmiş, “Bu *bhagavata-prasādam*, onlar ise etle hazırlanan zengin yiyecekler. Tatlı iradenize göre, hangisini isterseniz yiyebilirsiniz.”

Cüzzamlı *brāhmaṇa* hemen *prasādamı* seçmiş, yemeğini yemeğe başlamış. *Prasādamı* bitirdikten sonra hayat kadını şöyle demiş, “Senin karın bu *prasādam* gibi—*sattvik*—bütün bu *rājasik* şeyler ise—et, ağır yemekler, altın, gümüş—bana benziyor. Ben son derece aşağıyım, oysa karın safların safı. Senin gerçek beğenin bu *sattvik prasādam* doğrultusunda. Dıştan bakınca et çok harika görünür, ama iç olarak hiç saf değildir, iğrençtir. Bu yüzden sana itici geliyor. O halde neden buraya bana geldin?”

O zaman *brāhmaṇanın* akli başına gelmiş. “Evet, hatalıyım. Tanrı sizin vasıtanızla bana bir mesaj gönderdi. Benim gelip geçici arzum son buldu, şimdi tatmin oldum. Siz benim gurumsunuz!”

Kavirāja Goswāmī *Caitanya-caritamṛta*’da bundan söz eder. Erdemli kadın hayat kadınına hizmet etmeye gitti. Neden? Kocasının tatmini için. Dolayısıyla Rādhārāṇī der ki, “Eğer Efendimi gerçekten tatmin edebilirlerse, Ben karşıt gruptakilere hizmet etmeye hazırım. Eğer Kṛṣṇa’yı gerçekten tatmin edebilirlerse, onlara hizmet etmeye tamamen hazırım. Ama yapamazlar. Yine de hala bazı talepleri var. Ama ben o noktada onlardan farklıyım. Kendi hissem azalacak diye kaygı duymuyorum. Benim tarzım bu değil. Ne zaman olumsuz, istenmeyen koşullar gelse, hep Kendi içimden geldiğini düşünürüm (*durdaiva vilāsa*); dışarıda kötü olan hiçbir şey görmem.”

Krşna'nın gerçek adanmışının yaklaşımı bu olmalıdır. Bu yaklaşımla, her şeyin sonuçta mutlak iyinin parçası olduğunu kendi içimizde görebileceğiz. Çok kolay olmasa bile, yine de enerjimizi dış koşullardan sadece iyi niyet devşirmeye adanmak gerekir. Kendi konumumuzu saflaştırmak için olanları bu türlü görmeye özen göstermeliyiz.

DERİN BAKIŞ GERÇEKLİĞİ

Ve böylece, *Śrīmad-Bhāgavatam* tarafından daha derine bakmak için cesaretlendiriliriz. Daha derine bakmaya çalışmalıyız, dostumuzu o zaman bulacağız; eğer biz çevreyle ilgili yaklaşımımızda hoşgörölü isek, gerçekten hoşgörölü olan boyutla bağlantıya girmemek imkansızdır. Krşna bilincinin en üstün kazanımı odur. Eğer gerçekliğe bu tür bir vizyonla, böyle bir bakışla derinden bakarsak, gerçek yuvamızı buluruz. Prahlāda bütün olumsuz koşulları cesaretle karşıladı ve sonunda muzaffer oldu. Prahlāda'nın şeytani babasının çevreyle ilgili tahmini boşa çıktı, oysa Prahlāda'nın çok daha derin olan bakışı gerçekliği doğru bir şekilde gördü.

Prahlāda Krşna'nın her yerde olduğunu gördü. Krşna bilinci bütüne hükmetmektedir. Dolayısıyla, bize çok vahim görünse de, hiçbir koşulda cesaretimizin kırılmasına izin vermemeliyiz. Krşna oradadır. Koşullar bize karşıymış gibi görünse de, aslında karşı değildir.

Eğer sadece doğru bakış açısı geliştirebilsek, Tanrı'nın gülümseyen yüzü perdenin arkasından görünecektir. Bu Kırşna bilincidir. Kırşna güzeldir, ve dört gözle bizim hizmetlerimizi kabul etmeyi beklemektedir.

TANRI VE ADAMLARI

İçsel servetimiz yalnızca *sādhu*, guru ve kutsal metin yardımıyla keşfedilebilir. Bakışımız her şeyin nektar olduğu doğrultusunda olmalıdır, oysa biz nektarla kendi aramıza bir perde çektik ve çok yararlı olduğunu sanarak zehir tadıyoruz. Genelde, suçu başkalarına yüklememek gerektiğini düşünmeliyiz ki aslında gerçek olan da budur. Utanılacak halimizden, günahkar durumumuzdan kendimiz sorumluyuz. Kendini geliştirme yolu da buna benzer: kendimizi eleştirmeyi ve çevreyi takdir etmeyi öğrenmeliyiz. Takdir duygularımız özellikle Kırşna ve Onun kulları için, ve giderek herkes için olmalıdır. Kırşna hiç kimseye bize zarar vermesi için yetki vermedi. Eğer öyle görünüyorsa, bu sadece yüzeyseldir ve yanıltıcıdır. Bir kişinin bir başkasına zarar verebiliyor olması yanıltıcıdır. Bu sadece yüzeysel boyutta doğrudur. Elbette, başkalarına zarar vermek bağışlanmaz ya da baskıyı görmezden gelemeyiz, ancak mutlak bakış açısına göre zarar diye bir şey yoktur. Adanmışlığın en üst mertebesine ulaştınca, her şeyin dost olduğunu ve endişemizin yanlış olduğunu göreceğiz. Hepsi bir yanılgıymış.

Yanılığ: *māyā* “o değil” (*mriyate anaya*) demektir. Her şeyi evrensel çıkar açısından değil bencil çıkar açısından hesaplamak, bütün sıkıntılarımızın nedenidir. Zaman içerisinde şunu idrak etmeliyiz, “Benim bakış açım mutlak anlayış değil, bencil anlayış tarafından yönlendirildi. Bu yüzden acı çekiyorum. Ama şimdi anlamış bulunuyorum ki benim çıkarım mutlak çıkarım içine dahil edilmiş.”

Gülünç halimize uyan eski bir deyiş vardır, “Kötü işçi dışkısıyla kavga eder.” Çevreyi *karmamıza* göre biz oluşturuyoruz. Suçladığım şey benim kendi *karmam* tarafından yaratıldı. Yemek yediğim zaman, doğal bir tepki olarak dışkı gelir. Geldi diye dışkıyı suçlamak aptallık olur. Dışkı benim yemek yemiş olmamın sonucudur. Aynı bunun gibi, ben farklı şekillerde hareket ettim, ve benim şu anki çevrem bunun *karmik* sonucudur. Dolayısıyla kendi hatalarımın sonuçlarıyla kavga etmek boş yere enerji kaybıdır.

Śrīmad-Bhāgavatam’ın tavsiyesi her koşulda bize öncülük eden ilke olmalıdır. Başımıza gelen her şey Onun onayı doğrultusunda, Onun gözü önünde gerçekleşir, o halde iyi olmak durumundadır. Her şey mükemmeldir. Mükemmel olmayan tek şey bizim içimizdedir, bu nedenle tüm enerjimizle görevimizi yapmaya çalışmalıyız. Çok geçmeden, kendimizi bütün dertlerden kurtulmuş halde bulacağız. *Śrīmad-Bhāgavatam*’ın anahtar tavsiyesi budur.

KORUYUCUMUZUN GÖZÜ

Çevre ölü değildir—bir gözleyen vardır. Güneş nasıl başımızın üzerindeyse, her eylem de koruyucumuzun gözü önündedir. Bu kıyaslama *Ṛg Veda'da* verilir: *Oṃ tad viṣṇo paramam padam sadā paśyanti sūraya divōva cakṣur ātatam.* Herhangi bir göreve başlarken şöyle düşünmeliyiz, “Koruyucumun gözü her an bütün dikkatiyle beni izliyor, yaptığım her şeyi ve bana olanları görüyor. Bu çevreden ya da koşuldan kaygı duymama gerek yok.”

O nedenle *Bhāgavatam* şöyle der, “Çevre konusunda kaygılanma. Görevini yap. Bütün dikkatini yaptığın şeye ver, çok yakında egonun kara kutusundan kurtulacaksın, dansın ve zikrin, şarkının ve coşkunun evrensel akışına katılacaksın. *Kṛṣṇa'nın līlāsına* yani oyunlarına girmeye hak kazanacaksın.”

Hepimiz bireysel çıkardan, çatışma ve tepkiden, iyi ve kötüden, zevk ve acıdan, mutluluk ve kederden acı çekiyoruz, oysa orada, ruhani ülkede her şey bilinçlidir ve mutluluk doludur. Dolayısıyla sadece kendini tümüyle unutmak değil, *Kṛṣṇa'nın* iyi niyetini de davet etmek gerekir. Biz Tanrı'nın iyi niyetinin akışına dalacağız. Orası *Vṛndāvana'dır.*

Koruyucularımız bize, “Şunu yap,” der, biz de kapasitemize göre onların emirlerini yerine getirmeye çalışırız. Ve söylediklerinin aslında *Kṛṣṇa'dan* geldiğini kabul ederek, onların direktiflerini ne kadar çok

uygulayabilirsek, o kadar çok yarar sağlarız. *Śrīmad-Bhāgavatam*, *Bhagavad-gītā*, *Vedalar* ve *Upaniṣadlar*, ve ilahi boyutu temsil eden daha pek çok aracı, gerçek yuvamıza dönmemiz için bize yardım ediyor. Şu anda biz kişisel çıkar bilincinin farklı aşamalarında yaşıyoruz, ama koruyucularımızın hepsi bizi Kṛṣṇa'nın oyunlarına dahil etmek için dinamik devinimin, *līlānın* olduğu o daha üstün boyuta çıkarmaya çalışıyor.

DÜŞMAN EGO / GERÇEK EGO

Burada her şey mükemmel dünyanın bir yansımasından ibarettir. Her şey özgün haliyle oradadır, buna her türlü hizmet de dahildir, oysa biz burada sadece çarpık bir yansımaya sahibiz. Bu çeşitlilikler dünyasını geride bırakıp, hiçbir zevk veya acı hissedemeyelim diye, bilinçsizliğe dalmaya kalkışmamalıyız. Şu anda düşman egomuzun etkisi altındayız. Gerçek ego manevi dünyada bulunur. Orada her türlü deneyim vardır, ama güzellik ve cazibeyle doludur.

Kṛṣṇa bilinci, en gelişmiş tanrı anlayışı demektir. Bu demektir ki, biz evlilik ilişkisine varıncaya kadar sonsuzla bir ilişki içinde olabiliriz. Bize yardım edecek ve doğru yönde rehberlik sağlayacak olan her şey, en saf ve en arzulanan haliyle aslında manevi dünyada bulunur. Burada bulduğumuz şey sadece bir gölgedir, kötü bir taklittir. Oysa gerçeklik demek, tam gelişmiş tanrı

anlayışı—Kṛṣṇa bilinci—demektir, orada sonsuz sonlunun tamamını kucaklar. Sonsuz sonluyu karşılamak için, ona sarılmak için aşağıya iner—orası Vṛndāvana’dır. Ve bu tam gelişmiş tanrı anlayışıdır: Kṛṣṇa bilinci sayesinde, sonlunun ihmal edilmiş bir parçası sonsuzun haz dolu sarılışını deneyimleyebilir. Vṛndāvana’da bir tek köşe bile ihmal edilmez. Her bir kum zerresi, her bir ot, orada şahsiyet olarak en iyi şekilde temsil edilir. Burada, değil bir kum zerresi, pek çok şey önemsizdir. Oysa Vṛndāvana’da her şeye ihtimam gösterilir. Hiçbir şey ihmal edilmez. Tam gelişmiş tanrı anlayışı budur. Bu *Śrīmad-Bhāgavatam*’da açıklanmıştır (10.21.5):

**varhāpīḍaṁ naṭa-bara-vapuḥ karnayoḥ karnikāraṁ
bibrad vāsaḥ kanaka-kapiśam vaijayantūn ca mālām
randhrān venoradhara-sudhayā purayan gopavṛndair
vṛndāranyaṁ sva-pada-ramaṇaṁ prāvīśad gīta-kīrtiḥ**

Śukadeva Goswāmī Parīkṣit Mahārāja’ya müthiş bir şey açıklar. Kṛṣṇa Vṛndāvana ormanına girince, nilüfer ayaklarının topuklarının dokunuşuyla, toprak Onun kucaklayışının—Tatlı Mutlak tarafından şahsen kucaklanmanın (*vṛndāranyaṁ sva-pada-ramaṇam*) zevkini duyumsar. Bu akıl almaz bir şeydir! Kṛṣṇa’nın kutsal ayaklarının dokunuşuyla kum ve toprak evli eşler arasındaki zevki duyumsar! Çoban arkadaşları tarafından övülen Kṛṣṇa Vṛndāvana ormanına girer, ve Onunla bağlantıya giren toprak, orman, ve her şey, mutluluğun

en üst derecesine varan, daha üstün, daha yakın duyuşsal zevk deneyimi hisseder.

EVLİLİK İLİŞKİSİ

Vṛndāvana'da toprak evli eşler arasındaki ruh halini duyumsar. Dolayısıyla Kṛṣṇa'nın *vṛndāvana-līlā'sı* öylesine harikuladedir ki Brahmā, evrenin yaratıcısı bile şöyle dedi, "Seni nasıl anlayabiliriz, Tanrım? Ben, bana yakın olan Efendim Nārāyaṇa hakkında bir şeyler biliyorum. Resmi görevlerimi yerine getirebilmem için O ve ben doğrudan bağlantıdayız. Oysa Sen benim ortamıma geldin ve ben Seni anlayamıyorum. Bu nasıl bir şey?" Brahmā Kṛṣṇa'nın erkek arkadaşları olan çoban çocukları ve buzağları kaçırarak, Onu sınamak için elinden geleni yaptı, ama hayretle gördü ki, "Onları ortadan kaldırdığım halde, her şey eskisi gibi; Kṛṣṇa'nın etrafında hala arkadaşları ve onların buzağları var, keyifli oyunlarını sürdürüyorlar. Demek ki Kṛṣṇa sonsuz. Evrenin efendisi olarak benim müdahalem bile Onun kontrolü altındaki hiçbir şeyi bozmadı. O Kendi güzel iradesiyle oyununu yönetiyor. Ben Onu sınamaya çalıştım, ama şimdi Onun akıl almaz kudreti karşısında şaşkıyım. O dış görünüşte insan bedeninde bir çoban çocuk olsa bile, yine de Onun her şeyden üstün olduğunu, hatta Nārāyaṇa'dan bile yüce olduğunu anlayamadım." Brahmā Kṛṣṇa'ya yalvardı, "Şimdi aklım başıma geldi; lütfen beni bağışla, Efendim."

Aklımızın bir zerresi ne işe yarar? Sonsuzu ne kadar ölçebilir? Śrī Caitanya Mahāprabhu şöyle der, “Beyninizi sonsuza uygulamaya çalışmayın. Beyin o boyuta ait bir ölçüm birimi değildir. Aklınız sonsuz tarafından iptal edilmiştir. Onu sadece hisle, tatla, kalple ölçmeye çalışın—beyin düşmanınızdır. Ölçme konusunda sizi her zaman yanıltır, ve bu da sizi huzursuz eder ve gelişmenizi kısıtlar.”

Sadece inanç bize yardım edebilir. Aksi halde o boyuta hiçbir şey ulaşamaz. Biz güneşe ya da aya sadece ileri teknoloji yardımıyla ulaşabiliriz. Uzanıp elimizle ya da uzun bir sopayla dokunamayız. Aynı şekilde, en üstün gerçeklikle bağlantı kurmak için, kişiye sadece inanç yardım eder. İnanç en kapsamlı vasıta. Ama bağlantı kurmak istediğiniz o üstün şey, bütün nedenlerin yüce nedeni dikkate alındığında, inanç bile çok yetersiz kalır.

Bizler ufacık ruhlarız. İncancımıza ne kadar bel bağlayabiliriz? İncancımız ne kadar geniş, ne kadar engin? İncancımıza neyi sığdırabiliriz? Aradığımız şey sonsuzdur, ve biz çok korkuyoruz; “Ah, eğer inanca güvenirsem, bir şeyler ters gidebilir. Kandırılabilirim.” Oysa ufacık kalplerimizde ne kadar inanç barındırabiliriz? Biz sadece gökyüzü ya da okyanus benzetmesiyle sonsuz hakkında bir şeyler anlayabiliriz, ama sonsuzla kıyaslanınca o nedir? Bir hiç.

Sonsuz nedir? Her şeyin ondan geldiği, her şeyin onun tarafından muhafaza edildiği, ve sonunda her şeyin

ona döndüğü; her şeyi kapsayan, her şeye nüfuz eden, her şeyi kontrol eden, her şeyi cezbeden, her şeyi hisseden Mutlaktır.

Dolayısıyla sonsuz için ve çevre için her şey yolunda gitmektedir. Yapmamız gereken tek şey kendimizi düzeltmektir, kendimizi uyarlamaktır. Varılan sonuç budur—Kendini uyarlamaya çalış; çevrede her şey yolunda gidiyor. Her şeyi Yüce Tanrı'ya bırakmalı ve kendimizi ona göre yönetmeliyiz.” Bu bize gerçek huzur ve ruhani yaşamda giderek gelişen farkındalık getirir.

Vishnu Padam

Kutsal Efendimizin ilahi ayakları, başlarımızın üzerinde güneş gibi duran harika bir koruyucunun dikkatli gözü gibidir, ve biz o dikkatli gözün bakışı altında yaşıyoruz. Biz her zaman nesnel görelilikte değil, öznel görelilikte yaşamaya çalışacağız. Şöyle düşünmek durumundayız, "Benim bilincimin üzerinde Süperbilinç var; koruyucunun dikkatli gözü her an beni kolluyor."

Ne varoluş ne de bilinç kendi içlerinde tamdır. Bilinç sadece vecde özlem duyar. Bilinçsiz varoluş ise amaçsız varolmaktır. Ama varoluş bilinçle donatıldığı zaman, kendisi için iyi olanı: vecdi arayabilir.

Tanrının Sergi Dolu Bakışı Altında

*Ṛg Veda mantra şöyle der: Om tad viṣṇo paramam
padam sadā paśyanti sūraya divīva cakṣur ātatam:* Kutsal
Efendimizin ilahi ayakları başlarımızın üzerindeki güneş
gibidir. Onun kutsal ayakları, tepemizde güneş gibi duran
harika bir koruyucunun dikkatli gözüne benzer, ve biz o
dikkatli gözün bakışı altında yaşıyoruz.

Biz nesnel değil, öznel gerçeklikle ilgileniyoruz.
Biz her zaman nesnel görelilikte değil öznel görelilikte
yaşamaya çalışacağız. Asla şöyle düşünmemeliyiz,
“Ayaklarımın altında üzerinde duracağım sağlam zemine
sahibim; ben büyüğüm. Dimdik ayakta kalacağım.” Aksine
şöyle düşünmeliyiz, “Bilincimin üzerinde süperbilinç var;
koruyucunun dikkatli gözü her an beni kolluyor. Ben o
gözün bakışı altında yaşıyorum.” Desteğimiz aşağıdan
değil yukarıdan gelir. O bizim sığınağımızdır. Biz Onun
bulunduğu değerli üst dünyadan sallandırılmış haldeyiz;
dayanağımız yukarıda bulunuyor. Her zaman bunun
bilincinde olmalıyız.

Bu *Ṛg Veda'da* bulunan temel bir mantradır. Bir kişi yeni bir göreve yaklaşmadan önce, kendi durumunu gözden geçirmelidir. Bize *Vedalar'daki* bu ayet tarafından şöyle düşünmek için talimat verildi: “Siz koruyucunuzun dikkatli gözünün gözetimindesiniz, ve o harika göz güneş kadar canlıdır; onun bakışı başınızın üzerindeki güneş gibidir. Onun delici bakışı, içinizdeki herhangi bir şeyi görmek için delip geçebilen bir ışık gibi, sizin üzerinizdedir.” Görevimize bu türlü bir kimlik anlayışı ile yaklaşmalıyız. Biz burada sağlam zeminde dimdik ayaktaız, ve Onun lütfundan bağımsız olarak, güçlü bir pozisyona bel bağlayıp *dharmamızı* sürdürebiliriz şeklinde düşünmek için bize asla cesaret verilmez.

Aslında, biz tanrısal boyutla olan öznel ilişkimizde, tıpkı güneş ışınlarına benzeriz. Güneş ışınları nerede bulunur? Güneş ışınları güneşte—yani ait oldukları kaynakta bulunur. Benzer şekilde, biz de yerimizin ilahi ülkede olduğunu düşünmeliyiz; biz çok sayıda bilinç zerreceriyiz ve yerimiz, ana vatanımız, o bilinçli bölgedir. Tanrı bilinci demek Kṛṣṇa bilinci demektir. Biz bilinciz ve Kṛṣṇa bilinci için varız—bizim ilişkimiz budur. Her zaman bu gerçeğin bilincinde olmalıyız. Biz Kṛṣṇa bilinciyle bağlantıdayız. Kṛṣṇa bilinçli dünyanın üyeleriyiz. Bu maddesel dünyanın birimleri olduğumuzu sanıp, maddesel bilinçten oluşan yabancı ülkede, *māyika* yanılı ortamında başıboş dolaşmaya geldik, oysa bu doğru değil.

Biz bilinçli dünyanın—Kırşna bilinçli dünyanın birimleriyiz—ve her nasılsa varoluşun maddesel kavramı içine, madde dünyasına geldik. Madde kendi çıkarımız için kullanabileceğimiz, sömürebileceğimiz bir şeydir, gerçekliğin nesnel yanındır, öznel yan ise saygı göstermemiz gereken unsurdur. Bizim öznel ile olan ilişkimiz daha üstün olan varlığa saygı ve bağlılığı, adanmayı kapsar, sömürmeyi ya da zevk almayı değil. Gerçek zevk, ilahi zevk, hizmetten gelir—sömürüden değil.

Biz bütün bu temel ilkeleri anlamalıyız. Bhaktivedānta Swāmī Mahārāja bir keresinde bana, New York'taki mühendislerin yüzyıllar boyu ayakta kalacak pek çok gökdelen yaptıkları halde, kendi bedenlerinin ne kadar dayanacağını hiçbir zaman akıllarına getirmediklerini belirtmişti. Binalar çok çok uzun süre ayakta kalacaklar. Ama o binalarda yaşayacak olanlar kendi bedenlerinin ne kadar ayakta kalacağını unutmuş bulunuyorlar. İnsanlar bu şekilde nesnel tarafta çok fazla uğraş içindeler, ama öznel değerleri ihmal ediyorlar. Kafa yordukları şey onları kimin kullanacağı değil, nesnelardir. Onlar nesnel dünyayı kullanan kişinin öznel gelişime hiç ihtiyacı olmadığını düşünüyorlar. Böylece öznel tarafı bütünüyle ihmal ederek, bütün önemi nesnel tarafa veriyorlar.

BİLİNÇ IŞINLARI

Bizim gerçek konumumuz tıpkı güneş ışınları gibidir. Toprağa bir güneş ışını dokunur. O ışının ait olduğu yuva

nerededir? Güneş ışını bizim boyutumuzda gelir, tepelere ve suya dokunur, ama onun yuvası olarak neyi kabul etmek gerekir? Elbette güneşi, dokunduğu toprağı değil. Bizim durumumuz da bunun gibidir. Biz bilinç ışınları olarak, maddesel dünyaya değil, bilinçli dünyaya aitiz. Bizim yuvamızla olan bağlantımız oradadır: güneştedir—manevi güneştedir.

Bize *Vedalar* tarafından şunu dikkate almamız tavsiye edilir: “Siz bu dünyada bir çukura fırlatılmış olsanız bile, vatan toprağınız bilinçli güneştir. Siz oradan yayılırsınız, oradan beslenirsiniz, ve umudunuz oradadır. Gerçekliği o şekilde idrak etmek zorundasınız. Bilinçli olduğunuz için, yuvanız bilincin kaynağıdır. İster kuş olun ister hayvan, ister dağlarda, toprakta, ya da suda—nerede olursanız olun, hangi konumda bulunursanız bulunun, kaynağınız bilinçte, varoluştadır. Işık huzmelerinin evi nasıl güneşte ise, sizin kaynağınız da bilinçtedir.”

Vedalar bize şöyle der: “Sen bu toprağın çocuğı değilsin. Burada tutsak olabilirsin, ama burası senin yuvan değil; burası yabancı bir ülke. Bütün umutların ve beklentilerin o daha üstün topraktan sağlanabilir, çünkü senin yapın o mertebededir. Senin besinin, senin bakımın, senin her şeyin o daha üstün özden oluşmalıdır. Oysa bu maddesel dünyada bulunan ne varsa hepsi senin için zehirdir.”

Dahası, bizim doğamızın doğrudan ve en yakın farkındalığı bilinçle ilgilidir, buna rağmen bilinçli

dünyanın daha derinlerine dalacak olsak, çok daha yüce bir şeyle karşılaşırız. Işık-bilinci algısının ötesine geçerse, karşımıza varoluşumuzun gerçek ihtiyacı: mutluluk—vecd—ve ilahi aşk çıkar.

Kendimizi bilinç ülkesinde kabul ettirdikten sonra, ilahi aşk, vecd ve güzellik ülkesinde kabul ettirmeliyiz. Şansımızı orada aramalıyız, asla bu maddesel dünyada değil. Vecd ışığın üzerindedir; transandantal haz bilincin üzerindedir. Güzellik ve cazibe sıradan bilincin ve idrakin üzerindedir. His kendi içinde tam değildir. His bir şey için olmalıdır. Dolayısıyla mükemmel olan bir şeyi kusursuz yapan, güzellik ya da vecd bakımından tam olmasındadır. Sadece varoluş ya da tek başına bilinç en üstün mükemmeliyet olamaz. Vecd en mükemmel şeydir. Vecd, ilahi aşk, ve güzellik, ön koşul olarak bilinç ve varoluş gerektirir.

Ruhani gerçeklik üç özden meydana gelir: *sat*, varoluş, *cit*, bilinç, ve *ānanda*, vecd. Ve bu üçünden *ānanda* ya da vecd, ruhani özün nihai kavramıdır. Vecd kendi başına var olabilir. Ne varoluş ne de bilinç kendi içlerinde tamdırlar. Bilinç vecde özlem duyar. Ve bilinçten yoksun varoluş hiçbir amaç olmaksızın var olmaktır. Oysa varoluş bilinçle donanıncı, kendisi için iyi olanı: vecdi arayabilir. Vecd bağımsız ve somut bir özdür. Varoluş da bilinç de vecde boyun eğler.

Kışna bilincinin vecdini idrak eden kişi bu ölümlü dünyadan özgür olur. Kişi onu idrak ettiği zaman, hiçbir

şeyden korkması gerekmez. Durmadan yok olma tehdidi altında bulunan bu maddesel dünyada ortaya çıkabilecek hiçbir korkudan kaygı duymasına gerek kalmaz. Burada bu maddesel dünyada hiçbir doyuma sahip olmamak bir yana, kendi varoluşumuz da tehlike altındadır. Her an yokoluş tarafından yutulabiliriz.

GERÇEKLİĞE DERİNLEMESİNE DALIN

Ama vecd boyutuna gelmek için, gerçekliğe derinlemesine dalmak zorundayız. Biçimsel olanla, yüzeysel olanla tatmin olmamalıyız. Eğer bir şeyin içsel özünü göz ardı edip, dikkatimizi onun yüzeysel formuna yoğunlaştırırsak, o zaman yanlış yere baktığımızı anlarız. Mahāprabhu, Jagannāthadeva'nın Deity'sine baktığında, amacı, bizim Deity'e baktığımız zaman gördüğümüz aynı şey üzerine odaklanmış gibi göründü. Gelgelelim, bizim bakış açımıza göre, Jagannātha Deity'si sadece ağaçtan yapılmış bir bebektir. Oysa Śrī Caitanya Mahāprabhu gözünü oraya odakladığı zaman, sevinç gözyaşları dökerdi, ve gözyaşları dinmek bilmeyen bir sel olup akardı. Onun gerçeklikle ilgili bakışı nereye bağlıdır? Bizim ahşap bebek olarak gördüğümüz şeyi O tamamen farklı bir şekilde görür. Ve sadece ona bakarak, gözlerinden dinmek bilmeyen gözyaşları dökülür. Onun gerçeklikle olan bağlantısının yeri neresidir? O, nesnelere karşı taraftan, öznel dünyadan görür.

Öyleyse Deity'ye nasıl yaklaşmamız gerekir? Deity'ye baktığımız zaman tavrımız ne olmalıdır? Tanrı'nın Deity formu maddesel bir şey değildir, dolayısıyla Deity'yi görmek için doğru yaklaşımın ne olduğunu öğrenmemiz gerekir. Dahası, buna diğer bakış açısıyla bakmaya çalışmalıyız. Biz Deity'yi görmek için uğraşırken, O bizi görür. O, bu maddesel dünyadaki düşmüş ruhlara yardım etmek için inmiştir, ve bizi yukarıya Kendi ülkesine götürecektir şekilde inmiştir

Rāmānuja, Yüce Varlığın mevcudiyetini beş şekilde sınıflandırmıştır: *para*, *vyūha*, *vaibhava*, *antaryāmī* ve *arcana*. *Para*, en üstün varlığın merkezde olma kavramı; *vyūha*, Onun farklı işlevler, farklı figürler içindeki Kendi uzantıları; *vaibhava*, Onun bu maddesel boyutta Matsya, Kurma ve Varāha benzeri *avatāralar* şeklindeki görünümü; *antaryāmī*, Onun her kalpteki ve her ruhtaki, her bilinçli birimdeki mevcudiyeti; ve *arcana*, Onun bizim fiziksel algılama boyutumuzda Deity olarak görünümü. Ben Ona Deity formunda dokunabilirim, Onu görebilirim, ve Ona hizmet edebilirim. O bizim idrakimize yardımcı olmak için somut bir form içinde gelmiş bulunuyor.

Śrī Caitanya Mahāprabhu Deity'ye baktı ve gözlerinden sel gibi yaşlar aktı. O Jagannātha'nın Deity formunu gördüğü zaman gözleri ahşabın yüzeysel özelliklerine yoğunlaşmadı, aksine O Kṛṣṇa bilinciyle çok daha üstün düzeyde bir bağlantı içindeydi. Onun düşünceleri Kṛṣṇa bilinciyle derinleşmişti. Śrī Caitanya

Mahāprabhu şöyle düşündü, “Yüce Tanrı Jagannātha buraya gelmiş ve milyonlarca günahkar ruhu kurtarmak için düzenlemeler yapıyor, özellikle de istisnasız herkese Kendi *prasādamını* bol miktarda dağıtarak. Onun yüce gönüllü mevcudiyeti bu dünyayı rahatlatmak için burada göründü.”

Kṛṣṇa bilinci en üstün insani yardım hareketidir. *Guru mahārājamız* burada bir *kṛṣṇa kathā* kıtlığı bulunduğunu söylerdi. Şu anda bir kıtlık var. Ama dünya yeterli besin olmadığı için mi acı çekiyor? Hayır, dünya Kṛṣṇa bilincinin, Kṛṣṇa konuşmalarının, *kṛṣṇa kīrtan*ın kıtlığından acı çekiyor. O halde Kṛṣṇa bilinci besinini bütün ruhlara dağıtabilmek için besin dağıtım yerleri açmaya çalışmalıyız. Mahāprabhu şöyle dedi, “Kiminle karşılaşsanız, Kṛṣṇa’dan söz edin (*yāre dekha, tāre kaha ‘kṛṣṇa’-upadeśa*).” Onlara Kṛṣṇa bilinci besini, *kṛṣṇa kathā* verin. Dünya kıtlık çeken insanlarla dolu. Onlara yiyecek dağıtmalıyız, karşımıza çıkan herkese Kṛṣṇa’dan söz edip onlara Kṛṣṇa bilinci yaşamını ve nefesini vermeliyiz.

Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī’nin sahip olduğu duygu buydu, ve Śrīla Bhaktivedānta Swāmī Mahārāja Batıda bunu uyguladı. Śrīla Bhaktisiddhānta şöyle derdi, “Ben bunun dışında bir kıtlık anlayışı kabul etmiyorum. Yegane kıtlık *kṛṣṇa kathā*, *kṛṣṇa smṛti*, Kṛṣṇa bilinci kıtlığıdır.” O bizim Kṛṣṇa bilincine olan ihtiyacımızı böylesine ciddi bir biçimde ifade etti.

Kṛṣṇa varoluşumuz için hayati öneme sahiptir. Bize sadece Kṛṣṇa hayatiyet verebilir. Ve Kṛṣṇa, Śrī Caitanya Mahāprabhu olarak Kṛṣṇa bilincini Kendisi dağıtır. Bu nedenle Vasudeva Gosh der ki, “Śrī Gaurāṅga benim yaşamım ve ruhum, yegane hayatiyet kaynağımdır. Gaurāṅga gelmemiş olsaydı, nasıl yaşayabilirdim? (*Yadi gaura na ha'ta tabe ki haita kemane dharitām de.*) Ben Onun lütfuyla öylesine değerli bir yiyecek tattım ki, bu olmadan hayatta kalmam tam anlamıyla imkansız olurdu.”

Kṛṣṇa bilinci hayatiyetin yaşamsal gücüdür. Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī Prabhupāda Kṛṣṇa bilincini Hindistan'daki insanlara vermek için elinden gelenin en iyisini yaptı, Bhaktivedānta Swāmī Mahārāja ise bu yaşamsal gücü bütün dünyaya dağıttı. Onca kişinin Kṛṣṇa bilincine gelmesi, onların lütuflarıyla ve Śrī Caitanya Mahāprabhu'nun Kendi lütfuyla olmuştur. Haridāsa Ṭhākura bir keresinde Caitanya Mahāprabhu'ya şöyle dedi, “Kṛṣṇa'nın kutsal adını zikredişin sayesinde, canlı cansız bütün dünya Kṛṣṇa bilinci besinine ulaşmış oldu. Onlar hangi konuma sahip olurlarsa olsunlar, yaşamları doyuma erdi. Sen dans edip zikir yaparak ormandan geçerken, fillerin ve kaplanların da dans ettiklerini ve Kṛṣṇa'nın kutsal adını zikrettiklerini duydum. O halde, Sen zikir yaparken taşlar ve ağaçlar da en üstün hedeflerine—Kṛṣṇa bilincine—ulaştılar desem bunda şaşılacak ne var. Senin zikrin sayesinde burada ne güçlü bir Kṛṣṇa bilinci mertebesi oluştu!”

Ancak Kṛṣṇa'nın kutsal adını zikretmek için, bizden istenen bir şey var. *Amāninā mānadena kīrtanīyaḥ sadā hariḥ*. Biz her zaman *kīrtanaya* sığınmalıyız, ama tavrımız Mahāprabhu'nun tavsiyesi doğrultusunda olmalı: *Trnād api sunīcena taror api sahiṣṭhunā amāninā mānadena*. Tavrımız alçakgönüllü olmalı, ve bize haksızlık yapıldığını düşünsek bile, yine de sabırlı olmalıyız, ve hiçbir durumda kendi pozisyonumuz ve prestijimiz için uğraş vermemeliyiz; amacımız bu olmamalı.

Daha aşağı olan daha üstün olana karşı çıktığında, bundan saygısızlık doğar. Bu eğilimden uzak durmak gerekir. İlkokul eğitimi de eğitimidir, ama daha ileri eğitimle rekabet etmemelidir; bu konuda dikkatli olmalıyız. Bir yandan da, daha ileri eğitimle daha düşük eğitim arasındaki ayırım gerçek olmalıdır. Yine de, ilkokul eğitimini en ileri eğitim olarak düşünmemek gerekir. Bu tehlikeli olur. Bengali dilinde bir deyiş vardır—*alpavidyā bhayanīkorī*—“Az bilgi tehlikeli bir şeydir.” Bu konuda dikkatli olmalıyız, aksi halde bu yaklaşım başımıza iş açar. İlkokul eğitimi daha ileri eğitime karşı çıkarsa bu sorun yaratır. O tür bir iddialaşma yıkıcıdır.

Yavaş ve kararlı olan yarışı kazanır. Bizim sonsuza yürüyüşümüz uzun bir yolculuktur, birkaç saatte, birkaç günde, ya da birkaç yılda bitirilecek bir yolculuk değildir. Ve biz kendimizi buna göre uyarlamak zorundayız. Mesele, ilerleme kaydetmek için hızlı koşmak, sonra da durup uyumak değildir. Gitmek zorunda olduğumuz

yol uzun bir yoldur. Sadece alçakgönüllülük—*tr̥ṇād api sunīcena*—geliştirirsek başarılı oluruz. Direnişi davet eden hiçbir ortam yaratmamalıyız. Yine de, beklenmedik bir şekilde herhangi bir direnişle karşılaşsak, elimizden geldiğince sabır göstermeliyiz. Ve her zaman şunun bilincinde olmalıyız, koruyucumuzun gözü her an üzerimizdedir, ve verdiğimiz mücadelede bize yardım etmek için can atar. Biz yalnız değiliz. Güvenli bir şekilde ilerleyebiliriz: bize yapılabilecek haksızlığı telafi edecek olan bizim üzerimizde bir insan var, dolayısıyla insiyatifi ele almamalıyız.

Hiçbir tali amacın ya da tahrikin bizi Śrī Kṛṣṇa'yı arayıştan vazgeçirmeye sevketmesine izin vermemeliyiz. Gurunun, Gaurāṅga'nın, Kṛṣṇa'nın, ve Vaiṣṇava'ların hoşnut edilmeleri bizim yegane hedefimiz olsun. Yolumuza bunun dışında hiçbir unsur girmesin. Amacımızın saflığı daima büyük titizlikle korunmalıdır. Şöyle düşünmeliyiz, "Görevimi tek başıma sürdüreceğim. Sürekli olarak gelip bana yardım edecek birini arıyor olmayacağım. Onlar kendi görevlerini yapsınlar. Benim görevim bu."

Bu tavırla yola devam edeceğiz. Bu türlü bir uyarılama ile konsantrasyonumuz daha da yoğunlaşabilir, Kṛṣṇa'ya olan güvenimiz artar, ve görevimiz saf ve temiz olur. Engellemelerin ve zorlukların bize saldıracakları hemen hemen kesindir, bunun bilincinde olmalıyız, ama onları tevazuyla ve sabırla ele almalıyız. Dolayısıyla bu yaşam konforlu bir yaşam değildir.

VİSHNU'NUN KUTSAL AYAKLARI

Ancak bu tür bir tevazu ve sabır geliştirmek için, her şeyde Tanrı'nın elini görmeyi öğrenmeliyiz. Bu nedenle *Vedalar* bize Tanrı'nın bakışının her zaman üzerimizde olduğunu hatırlamamızı söyler. *Om tad viṣṇo paramam padam sadā paśyanti sūraya*: Bizden gökyüzündeki güneşi nasıl görüyorsak Nārāyaṇa'nın kutsal ayaklarını da öyle görmemiz istenir. Neden güneş? Güneş *pradārṣaka*: gören, şahit olan, diye tanımlanır. Belli ki güneşi görüyoruz, ama aslında görmemize yardım eden güneştir. Viṣṇu'nun kutsal ayakları demek Viṣṇu'nun en alt bölgesi demektir—*yoge vidhāyam yasya vidyate kvacit*. Onun daha aşağıdaki bölgesi bizim için farkındalığın başladığı bölgedir. Tanrı'nın her zaman bizi gördüğünü düşünmek farkındalığın başlangıcıdır. Güneş görmemize nasıl yardımcı olursa, Viṣṇu'nun kutsal ayakları da güneş gibidir. Dolayısıyla her zaman her şeyi Viṣṇu'nun kutsal ayaklarının ışınları vasıtasıyla görmeye çalışmalıyız.

Bir başka bakış açısına göre, Onun kutsal ayakları gökyüzüne yayılmış kocaman bir göz gibidir. O her şeyi görür. Her ne yapıyorsak, koruyucumuzun dikkatli gözü güneş gibi başımızın üzerindedir. Herhangi bir eyleme dahil olmadan önce bu Vedik mantrayı hatırlamalıyız. *Ṛg Veda* ilk *Veda'dır* ve bu da *Ṛg Veda'nın* en önemli mantrasıdır. Vedik okulun *brāhmaṇaları* ne zaman din ile ya da *varṇāśrama* ile ilgili bir hizmet yapsalar, onlara ilk önce bu *Ṛg Veda* mantrayı hatırlamaları gerektiği söylenir:

“Vişnu'nun ayakları üzerinizdedir ve bir koruyucunun dikkatli gözü gibi size bakmaktadır. Her zaman bunu hatırlayarak, görevinizi yapın.”

Onun yaptığınız her şeyi gördüğünü her an hatırlarsanız, yanlış bir şey yapamazsınız. Tanrı'nın gözleyen, her şeyi bilen, her yerde olan gözünün her durumda her an sizi gözettiğini hatırladığınız sürece Tanrı'ya karşı kusur içeren herhangi bir şey yapmaya cüret edemezsiniz. Bu hatırlayış kalbinizi, idrakinizi ve zihin sisteminizin tamamını arındırır, ve ilahi boyuta doğru şekilde yaklaşmanıza yardımcı olur. Onun bilgisi olmadan her şeyi yapabilmeniz; kendi yaşamınızda ve dünyada ipleri elinizde tutmanız; kendi üstünlüğünüzü, kendi etkinizi çevreye bencilce dayatmanız söz konusu değildir. Her zaman hatırlayın ki başınızın üzerinde tıpkı güçlü bir x-ışınının tarayıcı ışığı gibi her şeyi gören büyük bir göz var. Sizin kendi hakkınızda bilmediğiniz şeyi bile, O bilir. Kalbinizin en gizli yerinde, en derin bilinçaltı bölgesinde ne varsa, onu da görebilir. Hareket ettiğiniz ve yaşadığınız sürece bunu hatırlarsanız, arınmamak mümkün değildir. Kanser bir lazer ışınıyla nasıl bedenden atılabiliyorsa, maddesel varoluş hastalığının tamamı, Vişnu'nun kutsal ayaklarından yayılan ilahi ışınların bu arındırıcı etkisiyle kalplerimizden silinip gider.

İneklerin Kralı

O ineklerin efendisi bizden hoşnut olsun.
Krishna ile kıyaslandığında İndra kimdir?
Krishna İndra'nın efendisidir. Buna rağmen O
ineklerin efendisi olarak görünmüştür; Yüce
Mutlak Gerçek inek bakıcısı olmak gibi basit
bir konumu kabullenmiştir. Dıştan bakınca, O
sadece bir çoban çocuktur.

Ama dileriz, bütün evreni kontrol etme gücünü
Kendinde barındıran o çoban çocuk, bizden
hoşnut olsun. Biz ineklerin kralı olmak gibi
alçakgönüllü bir konum almış olan o Tanrı'ya
ibadet etmek istiyoruz.

Ineklerin Efendisi

deve varṣati yajña-viplavaruṣā
vajrāśma-varṣānilaiḥ
sīdat-pāla-paśu-striyātma-śaraṇam
dṛṣtvānukampy-utsmayam
utpātyaika-karena śailamavalo
līlocchilīndhram yathā
bibrad goṣṭhamapān mahendram adabhit
prīyān na indro gavām

— Śrīmad-Bhāgavatam 10.26.25

Govardhana *līlānın* özü, oyunun esası bu ayette ifade edilir. Vṛndāvana'daki sütçüler yağmuru, bulutları, ve diğer süptil doğa güçlerini buyruğuyla hareket ettiren gökler kralı Indra'yı hoşnut etmek için bir adakta bulunurlardı. Çobanların başlıca serveti inektir, ineğin başlıca besini ise ot. Otu sadece yağmur oluşturabilir, bu nedenle çobanlar, yağmur gibi doğal unsurlara hükmetmesi beklenen süptil gücü hoşnut etmek için adak yaparlardı.

İndra'nın hoşnut edilmesiyle, elverişli yağmurlar gelir ve yeterli ot olurdu. O zaman inekler rahatça otlayabilir ve bol bol süt verirlerdi. *Gopalar*, yani çobanlar ve aileleri süttten değişik şeyler hazırlarlar, onları pazarda satarlar, ve geçimlerini bu şekilde sağlardı.

Bir yerdeki otlak bittiğinde, bir ormandan diğerine göçerlerdi. Kṛṣṇa'nın babası Nanda Mahārāja ve çobanlar sırf ineklere ot sağlamak için bir yerden bir yere, dolaşıp dururlardı. Bu şekilde, bazen Vṛndāvana'da, bazen Nandagrāma'da, bazen de Gokula'da yaşarlardı.

Bir keresinde Kṛṣṇa, Kendi üstünlüğünü kanıtlamak ve İndra'ya yapılan ibadeti değiştirmek istedi. Kendi nüfuz bölgesi olan Vṛndāvana'yı, saf ihtişamıyla kabul ettirmek istedi.

Sadece küçük bir çocuk olmasına rağmen olağanüstü kapasiteye sahipti. Sadece yedi yaşındaydı. Ama *Padma Purāṇa'da* özel şahsiyetlerin gelişimlerinin ya da büyümelerinin, sıradan insanlarınkinin bir buçuk katı olduğu söylenir. Kṛṣṇa sıradan hesaplamaya göre sadece yedi yaşında olsa bile, genel hesaba göre on bir yaşındaydı.

Kṛṣṇa şöyle dedi, "İndra'ya neden adakta bulunalım? Bizi doğrudan ilgilendiren şey Govardhana Tepesi'dir, İndra değil." O bu düşünceyi *gopalara* iletti, ve *gopalar* bir şekilde, seve seve ya da gönülsüzce, Kṛṣṇa'nın tavsiyesine boyun eğdiler. Nanda Mahārāja oğluna olan şefkatinin etkisi altındaydı, ve kral olduğu için onlara şöyle dedi, "Bu sefer Govardhana Tepesine ibadet edeceğiz, İndra'ya değil."

İNDRA'NIN ONURUYLA OYNANIYOR

Ve böylece *gopalar*, Vṛndāvana'nın sütçüleri—bir kısmı gönülsüzce bir kısmı ise seve seve—Kṛṣṇa'nın tavsiyesine uydular ve Govardhana Tepesi için adak uygulamasına başladılar. Bu haber İndra'ya ulaştığında kendi kendine şöyle düşündü: “Orada özel kapasiteye sahip bir çocuk yaşıyor. Şimdi O Vṛndāvana'nın liderliğini ele geçirdi ve bana yapılan bu kadim adak uygulamasını durdurdu. Beni hoşnut etmek için adaklarda bulunmak *gopaların* uzun zamandan beri süregelen geleneğiydi, ve şimdi bir çocuk benim adağımın durdurulmasına neden oluyor!” Çok öfkelenildi. Bulutlara, rüzgara ve şimşeğe Vṛndāvana sakinlerine saldırmaları için emir verdi.

Vedik anlayışa göre, bütün elementler kişileştirilir. Çok eski günlerde, Aryanlar ve Rājarşiler, üstün insanlar ve yüce pirlar, her şeyi kişi olarak, şahıs olarak görürlerdi. Onlar her şeyi kişisel bir şekilde görürlerdi. Sarmaşıkları, ağaçları, ve çevrede bulunan her şeyi kişi olarak düşünürlerdi. Anlayışlarına göre bunların hepsi, *karma* doğrultusunda, farklı yaşam türlerini dolaşan birer kişi idiler.

Bir keresinde bana bir biyoloji profesörü tarafından Darwinci evrimin alternatifleri sorulmuştu. Ben ona bilinçten maddeye olan evrimin Berkeley'in teorisine dayanarak anlaşılabilceği tavsiyesinde bulundum.

Düşündüğümüz ne varsa aslında bilincimizin parçasıdır. Bilinç ise kişi anlamına gelir. Bilincinde olabildiğimiz her şey bir kişidir. Biz rüzgarı cansız nesne olarak düşünebiliriz, oysa Vedik çizgiye göre onun kişi olduğu düşünülürdü. Şimşek, rüzgar, bulutlar, ve yağmur hepsi de kişidirler. Elementer madde olarak kabul ettiğimiz kaba ya da ince ne varsa hepsi gerçeği gören kadim ermişler tarafından kişi olarak kabul edilirdi.

İndra rüzgara, bulutlara, ve yağmura, Gokula Vṛndāvana bölgesinin tamamını yerle bir etmelerini emretti. “Vṛndāvana halkı benim onurumla oynadı!” Dedi. “Onlar bana sırt çevirdiler, bana ibadet etmeyi bıraktılar, onun yerine o dağa, o Govardhana tepesine ibadet ediyorlar. Ben bu hakarete tahammül edemem! Gidin ve onları mahvedin.”

Daha yukarıda bulunan tüm latif elementlerin efendisi İndra’nın emri ve öfkesiyle, şiddetli bir yağmur yağmaya başladı. Gök gürültüsü, dolu, ve yağmur aynı anda Vraja Maṇḍala’nın tamamına saldırdı.

Sonunda, bütün Vṛndāvana sakinleri büyük bir felakete sürüklendiler. Hayvanlar ve hayvan bakıcılığı yapan *gopālalar* sefalet, acı, ve keder içindeydiler. Dolayısıyla bu çaresizlerin—Vṛndāvana’daki kadınların, çocukların, ve hayvanların—Kṛṣṇa’ya sığınmaktan başka seçenekleri yoktu. Yardım almak için hep birlikte

Krşna'ya geldiler. Ağlayarak dediler ki, "Ah Krşna! Biz şimdi ne yapacağız? Sen İndra'ya olan adak uygulamasını durdurmamız için bizi ikna ettin, ve şimdi İndra, kindar olduğu için, bu çok ağır yolla bize acı çektirmeye başladı. Nasıl yaşayabiliriz? Lütfen bizi kurtar!" Korunmak için hep birlikte Krşna'ya geldiler. Bunu gören Krşna onlara çok acıdı. Onlara karşı merhametli olduğu için, hafifçe gülümseyerek şöyle düşündü, "Hepsi de yardım için Bana gelmişler."

Tam o sırada, Krşna, sadece tek eliyle Govardhana dağına havaya kaldırdı. Bu Onun için çok kolay bir şeydi; sadece tek eliyle dağı yerinden söktü ve bir çocuğun oyuncak topu havaya kaldırması gibi havaya kaldırdı.

Krşna o koca dağı havada tutarak, Gokula'da yaşayan herkesi koruma altına aldı. Vṛndāvana'nın erkekleri, kadınları, ve çocukları, tüm dünya mallarını ve inekleri getirdiler ve Govardhana Tepesinin altına sığındılar.

Çoban topluluğunun tamamına o tepenin altında sığınak sağlandı. Böylece, Krşna, Govardhana Tepesini kaldırarak, Vṛndāvana sakinlerini himayesi altına aldı, ve gökyüzü tanrısı İndra'nın gururunu yerle bir etti.

İşte bu nedenle Nanda Mahārāja bu dörtlükte şöyle dua eder, "O ineklerin tanrısı bizden hoşnut olsun. Krşna

ile kıyaslanınca İndra kim ki? Kṛṣṇa İndra'nın efendisidir. Buna rağmen O ineklerin efendisi olarak görüldü; Yüce Mutlak Gerçek inek bakıcılığı gibi basit bir konumu kabul etmiştir. Dıştan bakınca, O sadece bir çoban çocuktur. Ama dileriz, bütün evreni kontrol etme gücünü Kendinde barındıran o çoban çocuk, bizden hoşnut olsun. Biz ineklerin kralı olmak gibi alçakgönüllü bir konum almış olan o Tanrı'ya ibadet etmek istiyoruz."

Śrīmad-Bhāgavatam'dan alınan bu ayetten, Kṛṣṇa'nın Govardhana'daki oyununun düzeyini anlayabiliriz. Ayrıca burada şöyle anlatılır, Vrajavāsiler Ona ibadet ettikleri ve Onu hoşnut etmek için adak uyguladıkları zaman, gördüler ki, Yüce Kişi, Govardhana Tepesi olarak, ellerini uzatıyor, Kendisine sunulan şeyleri kabul ediyor, ve Kendi Kendisini doyuruyor.

O zaman, Kṛṣṇa şuna dikkat çekti, "Gördünüz mü! Siz Govardhana Tepesini taş yığınının ibaret sanıyordunuz. Hayır—o canlıdır, o Tanrı Katının Yüce Şahsiyetidir." Aynı anda, Kṛṣṇa Kendisini Govardhana Tepesi olarak gözler önüne serdi ve Govardhana Tepesi'nin nasıl Kendi uzantısı olduğunu da gösterdi. Çizgimizdeki otoritelere göre, Rādhā-kunḍa Śrīmatī Rādhārāṇī'nin Kendi uzantısı, Govardhan ise Kṛṣṇa'nın Kendi uzantısıdır. Dolayısıyla biz Govardhana Tepesinden gelen bir taş parçasına, Girīdhāri'nin bir parçasına, Kṛṣṇa'nın Kendisi gibi ibadet ederiz. Bundan sonsuzun bir parçasının da sonsuz

olduğunu anlayabiliriz. Oysa sıradan bakışımız öylesine acizdir ki Govardhan-sīlā sonsuzun bir parçası olduğu halde ve dolayısıyla o da sonsuz olduğu halde, bizim maddesel bakışımıza göre o sadece bir taş parçasıdır.

Bu oyun gösteriyor ki, bir şey sıradan bir taş gibi görünebilir, ama sahip olduğu olasılık sonsuzdur. Genel anlamda, Einstein'ın görelilik teorisi, gördüğümüz herhangi bir şeyin, o şey artı daha fazlası olduğunu ifade etmiştir. Einstein, kendi bilimsel yoluyla, bir şeyin gerçekliğinin, onun olasılıklarını, onun umudunu kapsadığını anlatır—gerçeklik durağan değildir.

Gerçeklik, duyularımızla görülen ya da kavranan şeylerle sınırlı değildir. Bizim herhangi bir şeyle ilgili bakışımız ya da değerlendirmemiz sınırlı olabilir, ama o şey, bizim bilgimiz dışında, sınırsız umut ve olasılık barındırabilir. Her şey sonsuz olasılığa sahiptir. Biz bir kum zerresinin ne sonsuz olasılıklar barındırabileceğini bile bilmiyoruz. Biz bir bitki yaprağının içinde ne tür olasılığın mevcut olabileceğini bilmiyoruz. Yaprak sıradan görünebilir, ama paha biçilmez tıbbi özellikler içerebilir.

GÜZEL TANRI

Sonsuzun parçası da sonsuzdur. Govardhana-sīlā, ineklerin efendisi ve bakıcısı olan Kṛṣṇa'yı temsil

eder. Govardhana içerisinde Güzel Tanrı'nın o ılımlı ve yumuşak kavramı vardır. Biz Onun merhameti, Onun şefkati, ve Onun lütufkar bakışı için yakarıyoruz.

Maddesel ortamın olumsuz etkisinden bizi bu kurtarabilir. Biz omuzlarımızdaki zorunlu görevleri göz ardı ederek, maddesel yaşam biçimimize bir son vermeye çalıştığımız ve Tanrı Katına, Kṛṣṇa bilincine doğru yola koyulduğumuz zaman, sayısız zorluklar bizi huzursuz etmeye, bizi en üstün gerçeğe olan yolculuğumuzda tuzağa düşürmeye gelebilir. Ama eğer Kṛṣṇa'nın emrine sıkı sıkıya bağlı kalırsak, O bizi koruyacaktır. Kṛṣṇa bunu *Bhagavad-gītā'da* doğrular:

**sarva-dharmān parityajya
mām ekaṁ śaraṇaṁ vraja
ahaṁ tvām sarva-pāpebhyo
mokṣayiṣyāmi mā śucaḥ**

O der ki, "Görevle ilgili diğer anlayışların hepsini terk et ve sadece Bana teslim ol. Korkun olmasın. Ben seni korurum ve sıradan görevlerini ihmal etmekten kaynaklanabilecek bütün günahkar tepkilerden özgür kılarım."

Farklı maddesel eğilimler ve zihinsel dürtüler bize saldırabilirler—hatta gökyüzünün kralı ve bütün sıradan faaliyetlerin denetleyicisi İndra bile bize saldırabilir—ama eğer hedefimiz konusunda özenli isek, eğer Kṛṣṇa'nın emrini okuma konusunda dikkatli isek, O bizi nilüfer

ayaklarının gölgesinde muhafaza eder. Hiçbir İndra'nın başımıza iş açamayacağı yerde, Govardhana Tepesi'nin gölgesinde bize sığınak sağlar. Kṛṣṇa'nın bizi koruyacağına tam inanç besleyerek, Govardhan Tepesi'nin gölgesine sığınmaya çalışmalı ve şöyle dua etmeliyiz: "Ah Kṛṣṇa, sıradan yükümlülüklerimi geride bıraktığım için bana hücum edebilecek olan bütün zorluklardan beni koru."

Bir sürü uygunsuz şey bizi ele geçirmeye çalışsa bile, Kṛṣṇa bizi korur. Ve ineklerin o harikulade efendisi, Govardhana Tepesi suretinde, bizi her türlü zorluktan kurtarır. Bu nasıl mümkün olabilir? Tanrı harikalar yaratır. Onun yöntemleri bilinmez ve idrak edilemez.

Brahma

Sana dualarımı sunuyorum, Ey sığır çobanı Nanda'nın çocuğu övülesi Tanrı. Tenin fırtına bulutunun lacivert renginde ve şimşek gibi parlayan ipek giysiler giymişsin. Cazip yüzün *gunja mala* takıları ile bezeli, saçın ise bir avus tüyü ile süslü. Orman çiçeklerinden yapılmış kolyeyle güzel görünüyorsun ve sol elindeki bir lokma yiyecekle o güzellik daha da artıyor.

Manda boynuzu taşıyorsun, inek gütmekte kullanılan sopa ise sol kolunun altına kıştırılmış. Flüt ve değişik semboller tutuyorsun, ve ayakların nilüfer kadar yumuşak.

Krşna sonsuzdur;
O mucizelerin harikulade mucizesidir.
Onu keşfettikçe anlayacağız ki, Onun mucizelerinin sonu gelmez. Bu evrenin yaratıcısı ve *sampradayamızın* ilk gurusu Brahma bile, Krşna'nın mucizeleriyle şaşkına döndü.

Brahma'nın Yanılgısı

Tanrı Katı'nın Yüce Şahsiyeti, Śrī Kṛṣṇa, her türlü uyumun nihai nedeni, öylesine harikuladedir ki sadece Ona yaklaşarak, Onun yöntemlerinin büyüüne kapılacağız. O Urukrama olarak bilinir, çünkü adımları harikuladedir, tasavvur edilemez, bilinmez ve bilinemez. Onun mucizelerinin sonu gelmez. *Āścaryavat paśyati kaścīd enam āścaryavad vadati tathaiva cānyaḥ*: Ona doğru atılan her adımda kişi hayranlık hisseder. Bizim için o hissin sonu yoktur. Kṛṣṇa sonsuzdur; O mucizelerin harikulade mucizesidir. Onu keşfettikçe anlayacağız ki, Onun mucizelerinin sonu yoktur.

Bu evrenin yaratıcısı ve *sampradāyamızın* ilk gurusu Brahmā bile, Kṛṣṇa'nın mucizeleriyle şaşkına döndü. Bir keresinde, Kṛṣṇa Dwārakā'da yaşarken, evrenin yaratıcısı olan Brahmā'nın Kendisini görmeye geldiğini duydu. Kṛṣṇa habercisine sordu, "Hangi Brahmā?" Haberci bu soruyu Brahmā'ya sorduğu zaman, Brahmā şöyle düşündü, "Başka Brahmā'lar da mı var? Bu nasıl olabilir?" Haberciye dedi ki, "Sen Kṛṣṇa'ya sadece dört Kumāra'nın babası, dört başlı Brahmā olduğumu bildir." Haberci bu haberle Kṛṣṇa'ya gitti.

Brahmā'nın huyunu bilen Kṛṣṇa, "Evet, içeri buyur edin," dedi. Brahmā içeri girdi, ama yaratılıştaki

tüm evrenlerden pek çok Brahmā'nın orada toplanmış olduğunu görünce hayretler içinde kaldı. Yüz başlı, bin başlı, milyon başlı Brahmā'lar—hepsi de oradaydı. Bütün yaratılış Kṛṣṇa'nın hipnozuna dayandığı için, dört başlı Brahmā Kṛṣṇa'yı ve diğer bütün Brahmā'ları görebildi, ama diğer Brahmā'lar birbirlerini göremediler. Her biri sadece Kṛṣṇa'yı gördü. Her biri şöyle düşündü, “Kṛṣṇa benim evrenime gelmiş ve ihtiyaç duyduğu için beni çağırılmış.” Oysa bu evrenin Brahmā'sı her şeyi görebildi çünkü şöyle sormuştu, “‘Hangi Brahmā?’ ‘Hangi Brahmā?’ ne demek?’ Daha başka Brahmā'lar da mı var? Merak ediyorum....” Böylece, Brahmā, evrenin yaratıcısı, Kṛṣṇa'nın harikulade yöntemleriyle şaşkına döndü.

Brahmā, daha önce, Vṛndāvana'da Kṛṣṇa'nın konumu konusunda yine belli bir kuşkuyla düşmüştü. Şöyle düşündü, “Kim bu çoban çocuk? Halleri çok şüphe uyandırıyor. Hareketlerinden, kimseye aldırış etmediği anlaşılıyor. O, benim *brahmāndamda*, benim evrenimde, ama beni tanımak umurunda değil. Bu nasıl bir tavır? Kim O? Nārāyaṇa değil. Sadece Nārāyaṇa benden üstündür. Ve ben Onun tarzına ve davranışlarına bir parça alışkınım. Ama bu çocuk Nārāyaṇa değil. Nārāyaṇa'nın üzerinde herhangi bir şeyin var olabilmesi imkansız. Öyleyse O kim?”

Brahmā, Kṛṣṇa'yı sınamak için Ona eşlik eden sığırtmaç çocukları ve buzağuları aldı ve bir mağaraya

sakladı. Bir yıl sonra, Vṛndāvana'da hayatın nasıl devam ettiğini, Kṛṣṇa'nın buzağuları ve sığırtmaçları olmadan ne durumda olduğunu görmek için döndü. Ve her şeyin eskisi gibi olduğunu gördü. Çevresinde sığırtmaç arkadaşları ile Kṛṣṇa, elinde de bir lokma yiyecek ve koltuğunun altında flütünü taşıyordu. Her şeyin eskiden olduğu gibi devam edip gittiğini gördü.

Bunun üzerine Brahmā düşünmeye başladı, "Bu da nesi? Buzağular ve çoban çocuklar benden habersiz geri mi geldiler?" Onları saklamış olduğu mağarayı bir kere daha kontrol etti ve hepsinin mağarada olduklarını gördü. Sonra şöyle düşündü, "Bu nasıl olabilir? Ben buzağuları ve çoban çocukları kaçırdım ve hepsini buraya sakladım ve şimdi döndüğümde, hepsinin eskisi gibi hala burada olduklarını görüyorum."

Sonunda, şaşkın bir halde, yakararak Kṛṣṇa'nın nilüfer ayaklarına kapandı, "Tanrım, ben Seni tanıyamadım. Sen, bir çoban çocuk olarak, son derece sade ve sıradan bir rol oynamaya gelmişsin. Senin konumunun Nārāyaṇa'nın konumundan bile üstün olduğuna insan nasıl inanabilir? Lütfen ne yaptıysam affet."

Śrīmad-Bhāgavatam'ın pek çok yerinde, evrenin yaratıcısı olan Brahmā'nın Kṛṣṇa tarafından sınıdığını görürüz. Yine de, Brahmā bizim *gurudevamızdır*. Çizgimizin ilk gurusudur. Onun şaşkına dönmesi öylesine kafa

karıştırıcı ve anlaşılması zor bir şeydir ki, Madhvācārya o bölümü *Śrīmad-Bhāgavatam*'dan çıkardı. Brahmā'nın yanılığa düştüğü, Kṛṣṇa ile ilgili yanlış anlamaya sahip olduğu *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın o iki bölümünü kabul edemedi. Ama Śrī Caitanya Mahāprabhu her şeyi istisnasız kabul etti.

Bu çok tuhaf bir şey. *Sampradāyamızın* ilk gurusu, Kṛṣṇa hakkında nasıl yanılabilir? Bu *acintyadır*, akıl almaz bir durumdur. Yine de, *acintya-bhedābheda-tattva*, "akıl almaz birlik ve farklılık" felsefesi ile her şeyi idrak etmek mümkündür. Biz ilk gurumuzun sadece bir kere değil, iki kere şaşkınlığa uğramasını nasıl anlamlandıracağız? Bu *līlādır*, ilahi oyundur. *Acintya-bhedābheda-tattva*'nın bir örneği Kṛṣṇa'nın kullarıyla olan ilişkilerini ele alma yönteminde görülür. Kṛṣṇa her şeyden bağımsızdır. Bununla beraber, bazen Kendisini hizmetkarlarına tamamen bağımlı olarak gösterir, onlar Kendisinden ne isterlerse yapmalıdır. Bazen de onları tam anlamıyla görmezden gelir. Bunlar Tatlı Mutlak'ın spontan oyunlarıdır. Bazen Śrīmatī Rādhārāṇī'ye mutlak teslimiyet gösterir, bazen de Onu görmezden gelir. Kṛṣṇa'nın *līlāsının* kendisine has yapısı budur.

ZİKZAK OYUNLAR

Rūpa Goswāmī *Ujjovala-nīlamanī* adlı eserinde, *kṛṣṇa-līlā*'nın doğru anlaşılmasına temel oluşturan bir

dörtlük verir. Mutlağın oyunlarını düşünürken, bizler, sonlu olanlar, şu zırhı kuşanmak zorundayız: *aher iva gatih premṇaḥ svabhāva-kuṭilā bhavet*. Kṛṣṇa'nın oyunlarının tıpkı bir yılanın hareketi gibi, doğal olarak zikzak çizdiğini anlamalıyız. Yılan düz bir çizgide hareket edemez; zikzak çizerek hareket eder. Mutlaktan gelen dalgalar da aynı şekilde hareket ederler. *Kṛṣṇa-līlā'nın* bu özelliği her zaman, diğer her şeyin üzerinde tutulur. Kṛṣṇa asla herhangi bir yasa tarafından yönetilemez. Mutlakla ilgili her türlü incelemeye bu ön değerlendirme ile yaklaşmalıyız. Onun mutlak, bizim ise zerresel olduğumuzu her zaman aklımızda bulundurmalıyız. O *adhokṣajadır*, aşkındır, bizim deneyim dünyamızın ötesindedir.

Bir keresinde Prabhupāda'mıza sormuştum, "*Kṛṣṇa-līlā'nın* son kısmı ile ilgili olarak, Sanātana ve Rūpa'nın anlayışları arasında neden farklılık var? Sanātana, *Kṛṣṇa-līlā-stava'sında*, Kṛṣṇa'nın oyunlarının özetini Mathurā'da bitirdi, Rūpa ise *Lalita-mādhava'sında* onu, bir adım daha ileriye, Dvārakā'ya götürdü. O *kṛṣṇa-līlā* üzerine iki oyun yazdı: biri Dvārakā, diğeri ise Vṛndāvana hakkındadır. *Vidagdha-mādhava* Vṛndāvana'da geçer; *Lalita-mādhava* Dvārakā'da geçer. Ama Sanātana Goswāmī Kṛṣṇa'nın oyunlarını Mathurā'da bitirmek istedi.

Sanātana Goswāmī'ye göre, Kṛṣṇa ile ailesi ve dostları birbirlerinden uzun süre ayrı kaldıktan sonra, oyun, bir tekerlek gibi, Mathurā'dan tekrar Vṛndāvana'ya

taşınır. Kṛṣṇa Mathurā'ya gittikten sonra, Vṛndāvana sakinleri, ayrılık acısıyla, şöyle düşünmeye başlarlar, "Kṛṣṇa çok uzun zamandan beri yok. Nanda ve Yaśodā çocuklarını kaybetti!" Ayrılık giderek yoğunlaşır ve daha da artar, ta ki şöyle düşünmeye başlayınca kadar, "Ah, Nanda ve Yaśodā'nın çocukları yok!" Sonra şöyle düşünürler, "Çocuk sahibi olmalılar," ve Kṛṣṇa'nın görünmesi için dua etmeye başlarlar. Ardından Kṛṣṇa, Nanda ve Yaśodā'nın çocuğu olarak görünür. Döngü tamamlanmıştır ve herkes mutludur, şöyle düşünürler, "Ah evet, Yaśodā'nın bir çocuğu var." İşte bu şekilde Kṛṣṇa'nın oyunları Vṛndāvana'da tekrar gelişmeye başlar, ve Onun Kaṁsa'yı öldürdüğü yer olan Mathurā'ya taşınır.

Sanātana Goswāmī, *kṛṣṇa-līlā'nın* özeti olan *Kṛṣṇa-līlā-stava'sında*, Kṛṣṇa'yı Mathurā Maṅḍala'dan Dvārakā'ya götürmedi. Oysa Rūpa Goswāmī, *Lalita-mādhava* adlı oyununda, Vṛndāvana'daki *kṛṣṇa-līlā* ile Dvārakā'daki *kṛṣṇa-līlā* arasında bulunan paralellikleri gösterdi. Dolayısıyla, Rūpa Goswāmī, *Lalita-mādhava'sında* Lalitā ile Jāmbavatī, Rādhārāṇī ile Satyabhāmā, ve Candrāvalī ile Rukmiṇī arasında bir paralellik çizer. Bu şekilde, Vṛndāvana ve Dvārakā arasındaki dönüşümü gösterir.

DENEYİMİN ÖTESİNDE

Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Prabhupāda'ya, Rūpa ile Sanātana arasındaki bu farkı sordum. Şunu

söylemekle yetindi, “Bu *adhokşajadır*, idrakimizin ötesindedir. Dolayısıyla *kṛṣṇa-līlā* “idrak edilebilir değildir” (*acintya*). Her şey avucumuzun içinde olacak diye bir şey yoktur. “Bütün Haklar” Yüce Tanrı'ya aittir. Eğer biz o gerçeklik boyutuyla bağlantı içinde olmak istiyorsak bunu anlamak gerekir.

O nedenle *Śrīmad-Bhāgavatam* şöyle der: *jñāne prayāsam udapāsyā namanta eva*: Tanrı katıyla ilgili her şeyi anlamayı istemek bir kusurdur. Bilgi burada, bu dünyada geçerli olan bir nitelik olabilir, ama en yüksek mertebenin aşkın gerçeği söz konusu olduğunda, her şeyi bilme arzusunda olma eğilimi olumsuz niteliktir.

Biz her şeyin değerini bilmek isteriz. Sahibi olduğumuz her şeyin anahtarını isteriz. Ama aslında bu yaklaşım ilerlememize engeldir. Eğer bu şekilde hak iddia edersek, tanrı katına duyabileceğimiz güveni fazlasıyla kaybederiz, ve anahtarın bize uzatılmasında gecikme olur. Eğer bir hizmetkar, efendisinin evinde iş başı yaptıktan sonra, evin anahtarlarının kendisine verilmesi konusunda çok ısrarcı ise, efendisi ondan şüphelenir. Dolayısıyla her şeyi bilmek istemek bir tür hastalıktır, ilerlememizin düşmanıdır.

Bunu kabul etmek, elbette ki, zordur. Ama yine de, doğrudur. Teslimiyet her şeydir. Biz *gopilerde*—Kṛṣṇa'nın en yüce kullarında bilgi geliştirme ile ilgili ne görüyoruz? Onların kutsal metinle tanışıklıkları var mıydı? Yoktu.

Bizim “standart saflık” olarak anladığımız, bilgi olduğunu düşündüğümüz ne varsa—bütün bunlar mutlağa zevk verme bakımından olumsuz niteliklerdir. Bizim “saflık” ve “iffet” ile ilgili yanlış anlaşılmış ölçütlerimizin geçersiz olduğunun bir örneği aşağıdaki öyküden anlaşılabilir.

MİSTİK DOKTOR

Śrīmatī Rādhārāṇī'nin yüce pozisyonunu ispatlamak için, Kṛṣṇa bir gün aniden hastalanmış göründü. Hasta yatarken, başka bir formda, doktor kılığında geldi, ve dedi ki:

“Ah Yaśodā, duydum ki oğlun bir hastalık kapmış. Doğru mu?”

“Evet, evet, siz kimsiniz?”

“Ben doktorum—mistik bir doktor. Oğlunu görmek istiyorum. Hastalığı nedir?”

“Düşüp bayıldı; belki de başı ağrıyordu.”

Daha sonra Kṛṣṇa doktor kılığında Yaśodā Anneye şöyle dedi, “Bu çok ciddi bir hastalık. Onu iyileştirmek istiyorum. Ama sadece delikli tasla bir miktar su getirilebilirse bunu yapabilirim. Üzerinde birçok delik olan bir tasla Yamunā'dan su getirilmeli. Bunu sadece iffetli bir bayan yapabilir. İffet sahibi bir kız delikli tasla

su getirmeli. Onunla bu çocuğa ilaç vereceğim ve hemen kendine gelecek.”

Bunun üzerine Yaśodā deli gibi Vṛndāvana’da iffetli bir kadın aramaya başladı. Jaṭilā ve Kuṭilā Rādhārāṇī’nin kayınvalidesi ve görümcesi idiler. Onlar, *gopilerin* arasında bulunan diğer kızların iffeti konusunda belirsizlik ya da kuşku olduğunu söyleyip durdukları için, kendileri genelde iffetli kabul edilirdi. Bu yüzden Yaśodā onlardan birine, öncelikle Jaṭilā’ya başvurdu. “Bu delikli tası al ve Yamunā’dan su getir.”

“Bu nasıl mümkün olabilir? Delikli tasta su taşımak imkansız.”

“Hayır. Doktor bir kişi gerçekten iffetli ise, delikli tasta su getirebilir diyor.”

Jaṭilā Yaśodā’nın çılgın ricasını geri çeviremedi. Ricası öylesine yoğundu ki, gitmek zorunda kaldı. Ama Yamunā’dan su getiremedi çünkü tasta bir sürü delik vardı. Sonra su getirmesi için Kuṭilā’ya ricada bulunuldu, ama o annesinin deneyimini gördüğü için bunu denemeye yanaşmadı. Yine de, Yaśodā ricasında öyle kararlıydı ki bu görevden Kuṭilā da kaçamadı. Yaśodā oğlunun o halde olmasına bir an bile katlanamıyordu. Dolayısıyla ricası o kadar yoğundu ki Kuṭilā gitmek zorunda kaldı. Ama o da su getiremedi, çünkü tasta öyle çok delik vardı ki sular deliklerden akıp gitti.

Şaşkınlık içinde düşündüler, “Ne yapabiliriz? Vraja’daki kızlar arasından bir tek iffetli kız çıkmadı. Ne korkunç bir şey!” Bunun üzerine doktor kılığındaki Kṛṣṇa, şöyle diyerek içlerinden Rādhārāṇī’yi seçti, “Sanırım O iffetli bir bayan. Suyu getirmesini Ondan rica edin,” dedi.

Ve Yaśodā’nın ricası üzerine, Rādhārāṇī görevden kaçamadı. Gidip su getirmek zorundaydı, ama Kṛṣṇa’yı düşünüyordu: “Eğer imdadıma gelirsen, ancak o zaman mümkün olabilir; aksi halde bu imkansız,” diye dua etti. Rādhārāṇī delikli tası suya daldırdı, o anda Kṛṣṇa suyun içinden kaba dokundu. Sonra Rādhārāṇī büyük bir kuşkuyla tası sudan çıkardı ve büyük şaşkınlık içinde şöyle dedi, “Su burada!” Yanına hizmetçilerinden bazılarını, *sakhīleri*, en önde gelen arkadaşlarını almıştı ve Onun Yamunā’dan su çektiğini görünce hepsinin ağzı açık kaldı. Delikler duruyordu ama yine de su tasın içinde kalmıştı. Böylece Rādhārāṇī suyu Yaśodā’ya getirdi ve herkes şaşkına döndü. O su uydurma bir ilaçla birlikte çocuk Kṛṣṇa’ya verildi, ve Kṛṣṇa “bilinçsiz” durumdan çıktı.

Bu Rādhārāṇī’nin konumunu göstermek için, safiyetin, iffetin ne olduğunu göstermek için Kṛṣṇa tarafından uygulanan bir taktikti. İffet nedir? Sıradan “iffet” gerçek iffet değildir. Gerçek safiyet, gerçek iffet, iffetle ilgili görelî tasavvurların hepsinden kat kat üstündür. Dahası idrak edilemez, bilgimizin ve muhakememizin

ötesindedir, tıpkı delikli bir tasın nasıl su taşıyabildiğini idrak edememek gibidir. Bu bir mucizedir.

Ama Tanrı harikalar yaratır. Yöntemleri mucizelerle doludur. Buna hazırlıklı olmalıyız. Bu dünyaya ait tüm bilginin, tüm deneyimlerimizin yanlış olduğunun kanıtlanmasına hazırlıklı olmalıyız. Dolayısıyla söylenen şudur, *jñāne prayāsam udapāsyā namanta eva*: Geçmiş deneyimlerinizden, duyular dünyasından çekip aldığınız şeylerden, deneysel bilgidен (*pratyakṣa-jñāna*) yakanızı kurtarın. Sizin eğiliminiz aşkın dünyaya her zaman maddesel bilginin gücüyle girmeye çalışmak olacaktır. Oysa bu ayet diyor ki, “Siz düşmüş insanlar, sizin sermayeniz bu dünyanın deneyimidir, duyularla edindiğiniz deneyimdir. Oysa bu işe yaramaz, daha üstün boyutta bunun hiçbir değeri olmayacaktır. Orada olan yeni bir şeydir, dolayısıyla o dünyaya önyargısız zihinle yaklaşın; anlayın ki sonsuz için her şey mümkündür. Bütün beklentileriniz, geçmiş deneyiminiz hiçbir değere sahip değildir. Bu noktayı göz ardı etmeye çalışmaktan neden vazgeçmiyorsunuz?”

Aşkın dünya bizim için oldukça yeni bir şey. Buradaki sözde “gerçek” hurafesinden kurtulmak çok zor. Ama yine de, Tanrı için her şeyin mümkün olduğunu kabul etmemiz gerekir. O imkansızlıkların efendisidir. İmkanlı ve imkansız sadece bizim sözlüğümüzde bulunur, ama Napolyon bile “imkansız” sözcüğünü

ortadan kaldırmak istedi. Şöyle dedi, “‘İmkansız’ sözcüğü aptalların sözlüğünde bulunur.”

Sampradāyamızın ilk gurusunun şaşkınlığa düşmesini nasıl anlamamız gerekir? Bu “imkansızdır.” “Bilgimizi” rafa kaldırmalıyız (*jñāne prayāsam udapāsyā namanta eva*). Belki de Kṛṣṇa, Brahmā ile, *gurudevamızla* saklambaç oynuyor diye düşünebiliriz. Bu bir saklambaç oyunu gibidir. Bazen Kṛṣṇa diğerlerini yeniyor, bazen de Kendisi yeniliyor.

KRISHNA & BALARAM

Kṛṣṇa ile Balarāma ormanda arkadaşlarıyla oyun oynarlarken, genellikle iki grup halinde oynarlar. Kṛṣṇa bir grupta, Balarāma ise diğerindedir. Kṛṣṇa’nın Balarāma’dan daha güçsüz olduğu düşünülür. Balarāma oradaki en güçlü kişiydi, ikinci en güçlü kişi ise Śrīdāma idi, o nedenle Śrīdāma Kṛṣṇa’nın tarafında oynardı.

Balarāma ne zaman yenilse, büyük öfkeye kapılırdı. Kṛṣṇa Kendi takımına kurnazca yardım ederdi, Balarāma ise Kṛṣṇa’nın hileleri yüzünden Kendi takımının sadakatsizliğine tanık olunca, küçük kardeşi Kṛṣṇa’ya döner ve, “Seni cezalandıracağım!” derdi. Buna karşılık Kṛṣṇa, “Hayır, Beni cezalandıramazsın; Yaśodā Anne Beni Sana emanet etti. Bana kötü davranamazsın,” derdi.

Bir gün, Balarāma Kṛṣṇa'ya tokat attı, ama Kṛṣṇa Yaśodā Anne'ye gitti ve Onu şikayet etti. Balarāma çok rahatsız oldu ve dedi ki, "Ben Sana bir kere tokat attım, Sen ise annene Seni sevmediğimi söyleyerek şikayet mi ettin? Kṛṣṇa, bunu nasıl yapabildin?" Sonunda Kṛṣṇa'nın aklı karıştı ve yenilgisini kabul etti.

Dolayısıyla *kṛṣṇa-līlā* zikzak çizerek devinir (*aheriva gatiḥ premna...*). Bu temel nokta, *kṛṣṇa-līlā* ile ilgili anlayışımızın esası, Rūpa Goswāmī tarafından şu ayette verilmiştir. O şöyle der, "Tanrısal boyutun oyunlarının her yerinde mantık aramaya hevesli olmayın. Oyunlar doğal olarak zikzak şeklindedir. *Kṛṣṇa-līlā*'da hiçbir taraf kusurlu olmadığı halde, yine de, görürüz ki biri diğerinde kusur bulacak ve kavga etmeye başlayacaktır. Ortada hiçbir kusur bulmak mümkün değildir. Ama yine de, *līlānın* gereksinimi gereği, sahte kusurlar bulunur, ve kavga başlar. *Līlānın*, oyunların anlamı budur: burada ihtiyaç durumunda karşımıza çıkan şey orada otomatik akış halindedir.

Biz kendi muhakememizi ya da değerlendirme ölçütümüzü sonsuzun devinimlerine uygulamaya çalışamayız. Ve o *līlā* akışı ile bağlantı kurarak elde ettiğimiz kazanım akla vurma girişimlerimiz yüzünden kaybolur; çözümlenmemizin tek sonucu bu olacaktır. Bu nedenle *līlādan* itaatkar bir tavırla tat almaya çalışmalıyız. Bazen muhakeme, mantık, ve çözümleme

gereklidir, ama sadece daha alt düzey anlayışa sahip sıradan insanlara vaaz vermek için. Sadece muhakeme bağımlısı insanlara vaaz vermek amacıyla muhakemenin yardımını almak zorundayız. Ama adanmışlık, *anurāga*, otomatik hale geldiği zaman muhakeme de kutsal metin de alt pozisyonda kalır. Bu durumda kutsal metinlere dayalı tartışmalara yer yoktur. Adanmışlığın başlangıç seviyelerine, *vaidhi-bhakti*'ye kadar, muhakeme, usa vurma gelişmemiz için bir ölçüde gereklidir. Ama onun ötesinde bir işe yaramaz.

Anurāga-bhajana otomatiktir; *lilānın* doğası budur: *aher iva gatih premna*. Orada her şey Onun tatlı iradesiyle devinir. Tatlı irade demek sabit bir program yok demektir. O irade öyle devinir ki, "*Buradan* geçecek," diyemeyiz.

Mysore Mahārāja'sı şehir içinde arabayla gezerken, hangi yöne gideceğini şoförüne söylemezdi, çünkü belli bir program düzenlense, hayatı tehlikeye girebilirdi. Dolayısıyla ne zaman bir kavşağa gelse bastonunu şoförün bir omuzuna dokundururdu. Mahārāja kavşakta sağa gitmek isterse, şoförün sağ omuzuna dokunurdu. Böylelikle, ne tarafa gideceğini asla açıklamaz, şoföre belli bir güzergaha yönelmesi için sadece son anda işaret verirdi.

Aynı şekilde Kṛṣṇa'nın ilahi devinimleri Onun tatlı iradesiyle saklı tutulur: "Bütün Haklar Saklıdır." Biz Onun tatlı iradesinin üstünde olan bir yasa bulmak isteriz, oysa

bu tutarsızdır. Kendisiyle çelişir. Biz bir yandan Kṛṣṇa Kendi tatlı iradesine göre devinir diyoruz, ama bir yandan da Onun devinimini yöneten bir yasa bulmaya çalışıyoruz. Bu bir çelişkidir. *Līlā* tatlı iradeye göre devinir. Biz bunun *līlā* olduğunu söylediğimiz zaman, ona herhangi bir kılıf uyduramayız. Onun belli bir yerde belli bir şekilde gösterildiğini söyleyebiliriz. Ancak bugün de aynı yolun izlenip izlenmeyeceğinden emin olamayız.

Farklı çağlarda farklı *līlālar* hakkında yapılan açıklamalarda farklılıklar bulmamızın nedeni budur. Jīva Goswāmī'nin açıklamasına göre, *Purāṇalar'da* Kṛṣṇa'nın oyunlarının farklı tasvirlerinin yer almasının nedeni, o *līlānın* bir dönemde bir türlü, bir başka dönemde ise başka türlü oynanmasıdır. Bundan dolayı aynı oyunun açıklamalarında bile farklılıklar görürüz.

Bilgi sahibi kişiler karşı çıkabilirler: “Neden *Padma Purāṇa'nın* bir yerinde *līlādan* şu şekilde söz ediliyor, oysa *Bhāgavata Purāṇa*, tasviri başka şekilde gözler önüne seriyor? Neden *Harivamśa Mahābharata'dan* farklılık gösteriyor?” Biz diyoruz ki, farklı *kalpalarda*, yani çağlarda, oyunlar farklı şekillerde oynandı. Kṛṣṇa'nın belli bir *līlā*sı bu dünyada sonsuz şekilde sunulabilir, çünkü O sonsuzdur, bağımsızdır, ve mutlaktır. O halde mutlağa yaklaşırken, bütün belirsizlikleri ve kuşkuları bir kenara bırakıp, bütün kısıtlamalardan uzak, ve son derece cömert olacağız. Ona bu ruhla yaklaşacağız, ve geçmişten

getirdiğimiz önyargılarımızı ve alışkanlıklarımızı, geçmiş deneyimimizin kayıtlarını bir kenara bırakmak için çok daha fazla çaba göstereceğiz.

TANRI ÖLÜ MÜ?

Tanrı'nın hala hayatta olduğunu hatırlayarak Ona yaklaşacağız. Bu basmakalıp bir şey değildir. Biz sadece daha önce bir kez yapılmış olan şeyin beklentisi içinde olmamalıyız. Eğer aynı şeyi beklersek, o şeyin tekrarlanması, Tanrı'nın canlı bir şey olmadığını; Tanrı'nın tarihsel yasaya tabi olduğunu garantiler. O geçmişte Kendisini belli bir şekilde gösterdi, o halde Kendisini her zaman o şekilde göstermek zorunda, diye mi düşünmeliyiz? O bugün yaşamıyor mu? Yepyeni bir şey gösteremez mi?

O, her an, her saniye, her şeyi yepyeni bir şekilde gösterebilir. O halde mutlak oyun boyutunun en üstün otoritesine yaklaşırken kalbimiz ardına kadar açık olmalıdır. Bu, teslimiyetin sınır gözetmeden artırılması anlamına gelir. Teslimiyet sınırsızdır, Onun oyunu ya da *lilāsı* da sınırsızdır. Onun *lilāsını* o türlü bir derin vizyonla okumaya çalışacağız. Bu bakımdan Brahmā, diğer tanrılar, gurular, ve çok sayıda *sāstrayı* bahşedenler, Onun oyunları ile ilgili bazı tasvirler yapmış olsalar da, idrak etmemiz gerekir ki Kṛṣṇa'nın oyunları kendi tasvirlerinin tutsağı değildir. Kṛṣṇa bir kafesin içine hapsolmaz.

Bu nedenle, Śrī Caitanya Mahāprabhu Brahmā'nın şaşkınlığını tasvir etme konusunda (*brahmā-vimohana-līlā*) tereddüt etmedi. Brahmā Vṛndāvana'daki *kṛṣṇa-līlā'da* şaşkına dönmüştü, ve yine Brahmā, Kṛṣṇa ile görüşmek için Dwārakā'ya gidince aynı durum karşımıza çıkar. Sonsuzun tatlı iradesinin sınırı öyledir ki orada her şey barınabilir, ve evrenin yaratıcısı Brahmā bile Kṛṣṇa tarafından şaşırtılabilir.

Bütün bu oyunlar bize hangi yöne gitmemiz gerektiğini gösteren çok sayıdaki deniz fenerleri gibidir. Brahmā bizim gurumuzdur, ama Kṛṣṇa tarafından şaşırtıldı. Ve evrensel guru, Vedāvyaśa da Nārada tarafından azarlandı. Nārada pek çok kez sınava tabi tutuldu. Bütün bu örnekler bize yolu gösteriyor, gideceğimiz yönü işaret ediyor. Şöyle denir, *śrutibhir vimṛgyām*: Vahyolunan gerçeğe ilgili güvenilir kitaplar sadece yolu gösteriyorlar. Onlar şöyle derler: “Bu yöne git. Nereye? Tam olarak bilmiyoruz, ama bu yöne gidebilirsin.” Onlar sadece yönü gösteriyorlar. Bütün *śrutiler*, vahyolunan gerçeği aktaran bilgi adamlarının verdikleri rehberlik, belli bir yön gösterir: “Bu tarafa, bu yöne git, belki bulabilirsin.”

Kṛṣṇa şöyle der: *Vedaiś ca sarvair aham eva vedyo*: “Bütün *Vedalar* Beni, sonsuzu ifşa etmek içindir.” Onlar sonsuzun nasıl devindiğini göstermeyi hedeflerler. Eğer ben avucumun içindeki bir atomu analiz etsem, onu tekrar

ve tekrar çözümleyebilirim ve hiçbir yere varmadan tekrar çözümleyebilirim. Atom halihazırda benim avucumdadır, ama sonsuzdur. Dolayısıyla teslim olarak maksimum yararı elde edebileceğimiz söylenmiştir. Kṛṣṇa şöyle der, “Sınırlı dünyadan edinilen bütün önyargılarınızı ve sınırlamalarınızı terk edin ve açık olun. O zaman sonsuzun ruhunuza ve bilme becerinize farklı tonlarda ışık dokundurması kolay olur. Ondan sonra kendi idrak boyutunuzu temizlemeniz, aynanızı, kalbinizin aynasını temizlemeniz de kolay olacaktır.”

Sonsuzla bağlantıda olunca her yerde merkez olduğunu, hiçbir yerde çember bulunmadığını göreceksiniz. Ama bunu idrak etmek için sonsuzlukta, Vaikuṅṭha’da yaşamaya çalışmalısınız. *Kuṅṭha* “ölçü” demektir. Vaikuṅṭha “sahtekarlık yok, sınır yok, ölçü yok,” anlamına gelir. Vaikuṅṭha budur.

Kṛṣṇa ağzını açtığı zaman, evrensel yaratılışın tamamını orada görmek Yaśodā’yı hayrete düşürdü. Yaśodā ne yapacağını bilemedi. “Ne görüyorum? Bütün bir evreni mi? Sonsuzu sonlunun içinde mi?” O anda neredeyse bayılıyordu, ama sonra kedisi acı acı miyavladı. Ve Kṛṣṇa kedinin feryadından dehşete kapılmış gibi, korkuyla annesine sarıldı. Bunun üzerine Yaśodā’nın endişesi bir anda kayboldu. Şöyle düşündü, “Ah, hayır...O benim oğlum! Onun içinde sonsuzu temsil eden hiçbir şey yok; O benim oğlum.” Ve Onu kucakladı.

Brahmā çoban çocukları ve buzağları kaçıncı, *līlāda* bir eksiklik yarattığını düşünmüştü, ama oyunların eskisi gibi sürüp gitmekte olduğunu gördü. Oyunun en ufak bir bölümü bile bozulmamıştı. Kṛṣṇa Kendisini buzağlar ve çoban çocuklar olmak üzere yaymıştı. Kṛṣṇa tüm buzağların ve çoban çocukların formuna bürününce, anneler sonsuz bir şefkat duyumsadılar, öylesine ki, anlam veremedikleri halde, büyülenmişçesine şöyle düşünüyorlardı, “Şu çocuklar ne kadar da güzeller!” İnekler de o buzağlara olan sevgilerini göstermek için deli oluyorlardı. O zaman, Brahmā şöyle düşündü, “Acaba kaçırdığım çoban çocuklar ve buzağlar Ona katılmak için gizlice buraya mı geldiler?” Tekrar onları saklamış olduğu yere gitti. Gözleriyle gördü, “Hayır, çocuklar ve buzağlar dağdaki mağaralarda, onları sakladığım yerdeler. Oradalar!” Tekrar Kṛṣṇa'nın olduğu yere döndü ve her şeyin eskisi gibi sürmekte olduğunu gördü. Bunun üzerine Brahmā teslim oldu ve kuşkuları kayboldu. Aşağıdaki duayı okudu:

**naumīdya te 'bhravapuṣe taḍidambarāya
guñjāvataṃsa-paripicchala-sanmukhāya
vanyasraje kavalavetraviṣāṇa-veṇu-
lakṣmaśriye mṛdupade paśupāṅgajāya**

— Śrīmad-Bhāgavatam 10.14.1

“Sana dualarımı sunuyorum, Ey sığır çobanı Nanda'nın çocuğu olan övülesi Kṛṣṇa. Tenin fırtına bulutunun

lacivert renginde ve şimşek gibi parlayan ipek giysiler kuşanmışsın. Cazip yüzün *guñja-mālā* takıları ile bezeli, saçların ise bir tavus tüyü ile süslü. Orman çiçeklerinden yapılmış kolyenle güzel görünüyorsun ve o güzellik sol elindeki bir lokma yiyecekle daha da artıyor. Manda boynuzu taşıyorsun, inek gütmekte kullanılan sopa ise sol kolunun altına kıştırılmış. Flüt ve değişik semboller tutuyorsun, ve ayakların nilüfer kadar yumuşak.”

Bu ayetin genel anlamı budur. Ancak, bu ayetin içsel anlamı şöyledir: “Ey saygı uyandıran, Sana dualarımızı sunuyoruz. Sen kimsin? Sen görülemez, hissedilemez, bilinmez ve bilinemezsin. Tenin siyah bir bulutun koyu rengine sahip, ve bu yüzden Seni görmek çok zor, ama sarı giysin sayesinde görülebilirsin.” Sarı Rādhārāṇī'nin rengidir. Dolayısıyla Kṛṣṇa'nın kim olduğu, sadece Onun enerjisinin yardımı ile saptanabilir. *Tadit* şimşek demektir. Gece, siyah bir bulutu şimşek sayesinde görebiliriz. Bu demektir ki, Kṛṣṇa bilinmez ve bilinemez olsa da, Onun enerjisi Onu bize gösterebilir. Brahmā şöyle der, “Öğrenmiş oldum ki Sen ulu varlıksın. Şimdi önünde eğiliyorum. Bedenin siyah bir bulut gibi, ve bu mistik bir sembol. Siyah genellikle fark edilemez. Ama sarı renkli giysin, Senin ne olduğunu anlamamıza yardım ediyor. Giysin, Nārāyaṇa'nın sarı giysisi ile bir ölçüde benzeşiyor. Senin siyah bedeninin ve sarı giysin Nārāyaṇa'nın kişileşmiş halini çağrıştırıyor. Sen bilinmeyen ve bilinemeyensin.

Ama sarı giysin—Senin enerjin—bizim Seni bilmemizi sağlıyor.

“Ve sanki aynı konumdaymışız gibi bizim seviyemize iniyorsun. Bir çoban çocuk gibi giyinmişsin, elinde avuç dolusu yiyecek ormanda oynuyorsun. Bu durum, Senin kim olduğunu belirleme konusunda bizi yanıltıyor. Sen alelade şeylere hayranlık besliyorsun. Hatta taktığın kolye bile sıradan orman çiçeklerinden derlenmiş. Beğenin daha alt şeyler içinmiş gibi görünüyor.

“Ve bütün bu işaretler bizi yanlış yönlendiriyor. Eline bir parça yiyecek alıp ineklerin peşinden koşturuyorsun. Bu alt sınıftan olmanın göstergesidir. *Brāhmaṇa* ve *kṣatriya* gibi daha üst kastın insanları bu şekilde hareket edemezler veya yiyecekleri konusunda böyle davranamazlar. Taşadığın çalgı—bambu flüt—bile gösterişsiz. Attığın adım ise kısa. Bütün bunlar yanılgıya düşmemize ve Seninle ilgili daha düşük bir izlenim edinmemize neden oluyor. Sen Kendini saklıyorsun, bu durumda Seni nasıl anlayabiliriz? Senin yüceliğini fark edemiyorsak, bizim suçumuz ne? Senin, Kṛṣṇa, her şeyin efendisi olduğunu kabul etmek zor.

“Senin bir sürü sade takın var. Biz burada Vṛndāvana'da göz kamaştırıcı ya da şatafatlı hiçbir şeyle karşılaşmayız. O şeylerin Vaikuṅṭha'da bulunmasına alıştık. Ama bu yeni. Sen buraya şakacı oyunlarını

göstermeye geldin. Biz burada Vṛndāvana’da yepyeni bir anlayışla karşılaştık. Bu anlayış harikulade, sade, ve cazip. Sade, ama son derece çekici.

“Sen kendini basit sıradan şeylerle süslemişsin, ama olağanüstü çekicisin. Bunu anlamak ve anlatmak mümkün değil. Genelde bu dünyada çoban çocukların durumunun hiçbir önemi yok. Onlar toplumun alt tabakasını temsil ederler. Oysa burada Vṛndāvana’da böyle bir konum o kadar harikulade ve cazip ki—bizi hipnotize eden—Seni her şeyi cezbeden olarak görüyoruz.

“Dahası Senin devinimin çok yavaş ama emin. Senin devinimin bu dünyada hiçbir şeye aldırmadığının göstergesi. Daha düşük konumda olmana rağmen, duruşundan bu dünyada hiçbir şeye aldırmadığın belli. Biz Sende en üstün anlayışı en sade—ama en harikulade—kılıkta görüyoruz. Seninle bağlantıda olunca, sıradan değere sahip şeyler cazip hale gelir. Ben Yaratıcı olduğum halde ve her şeyi yaratmış olmama rağmen, bu türlü bir yaratılışı anlamakta başarısızım. Ben dünyadaki onca şeyi yaratmış olduğum için gururluyum, ama buradaki, Vṛndāvana’daki ortamın güzelliğini görünce kendimden geçtim. Burada Senin devinimin yavaş, ama emin ve güzel. Sen inek bakıcılığı yapan o insanın oğlu olabilirsiniz; toplumda ya da kutsal metinlerde bu çok üst bir mevki değil, ama şahsiyetinin doğası gereği, ne yaparsan yap, yaptığın şeyin en üst konumda yer almasını sağlıyorsun.

Bu nasıl iş! Kim olursan ol, gururum yenilgiye uğradı. Senin kutsal ayaklarına sığınyorum—teslim oluyorum. Senin gerçekte ne olduğunu anlamam için lütfen bana yardım et.”

Brahmā işte böyle teslim oldu. O halde, Kṛṣṇa evreni yaratanın idrakinin bile ötesindedir. Sonsuzdur. Ve sadece mekan açısından değil zaman açısından da sonsuzdur—O her bakımdan sonsuzdur. Sonsuz. Onun sonsuz enerjisi bilinçte, varoluşta, ve nihayet aşk ilişkilerinde ifade bulur.

MUTLAK TATLILIK

Kutsal metinler bize sonsuz ile ilgili üç kavram verir: Brahman, Paramātmā, ve Bhagavān. Brahman kavramı her şeyi içinde barındıran sonsuzdur. Tasavvur edebileceğimiz ne varsa onun içindedir. Paramātmā küçükler içinde en küçük olandır: *aṅor aṅīyān*. Küçük olarak tasavvur edebileceğiniz ne varsa, ondan da küçüktür. Bhagavān ya da Tanrı Katının zati anlayışı ise iki türlüdür: biri sonsuz ihtişamın ve gücün efendisi olandır, diğeri ise mutlak tatlılığın efendisi olan.

Jīva Goswāmī *Bhakti-Sandarbhā* adlı eserinde Bhagavān ile ilgili temel anlamı vermiştir. O şöyle der, *bhagavān bhajanīya-sarva-sad-guṇa viśiṣṭha*. Bhagavān ile, sonsuzun şu yönünü tanımlar: *bhajanīya*, taparcasına sevilen. Onunla bağlantıda olunca, Onun tatmini için,

kendimizi teslim etmek isteriz—öyle bir sonsuz. Sonsuzun farklı çeşitleri vardır. Sonsuzun en üstün kavramı *bhajanīya guṇa viśiṣṭha'dır*: O öylesine güzel ve caziptir ki her şeyi Kendisine teslim olacak şekilde cezbeder. Sonsuzla ilgili başka hiçbir kavram, ne sonsuz mekan, ne sonsuz zaman, ne de başka herhangi bir şey sonsuzun bu en üstün kavramı ile: her şeyi cezbeden sonsuzla kıyaslanabilir. Sonsuzun diğer bütün yönleri—sonsuz zaman, sonsuz mekan, sonsuz güç—dışla ilgilidir. Oysa aşkı ve teslimiyeti cezbeden sonsuz aşk, sonsuzun en üstün yönüdür. Ve o *Kṛṣṇa'dır*.

Cazibe her ortamda en temel unsurdur. Eğer cazibe ve aşkla karşılaşsak geri kalan her şey elenebilir ve unutulabilir. Eğer aşkla bağlantımız varsa her şey göz ardı edilebilir. Varoluşumuz, tüm varoluş, her şey aşkta doyum bulur. Tüm varoluşun yegane doyumunu olan aşk merkezdeki ilkedir. Varoluşun gerçek özü oradadır; aşk, özsel varoluşumuzun başka formları ya da yönleri tarafından göz ardı edilemez veya ona meydan okunamaz. O karşı konulmazdır ve mutlaktır.

Ne deneyimlersek deneyimleyelim, geride temel ihtiyaç, içsel doyum ihtiyacı kalır: aşk. Her şeyin mutlak kralı aşktır. Onunla kıyaslandığında hiçbir şey ayakta kalamaz. Aşk ilkesiyle çatışmaya giren ne varsa, hepsi yenilgiyi kabul etmek zorunda kalır. Mahāprabhu bunun bu dünyadaki en değerli şey olduğuna dikkat çekti.

Madhvācārya, *ācāryanın* yani manevi öğretmenin nasıl görülmesi gerektiği konusundaki anlayışını, Brahmā'nın şaşkınlığı ile bağdaştıramadı. Sonuçta Brahmā, *sampradāyā gurudur*, Brahmā-Madhva-sampradāya geleneğinin en önde gelen gurusudur. Bu bakımdan Madhvācārya, *Śrīmad-Bhāgavatam'dan* Brahmā'nın yanılgısını anlatan bu iki bölümü çıkardı. Oysa Mahāprabhu çıkarmadı. O, Viṣṇūswāmī'nin *śuddhādvaita* felsefesi ile bağdaşan Śrīdhara Swāmī'nin baskısını kabul etti. Viṣṇūswāmī *sampradāya*, kuralsız adanmanın, *rāga marganın* izdeşçileridir. Śrīdhara Swāmī, yorumu ile birlikte o iki bölümü dahil etmiş, Mahāprabhu da bunu benimsemişti, bu *Caitanya-caritāmṛta'da* da onaylanır. Madhvācārya, gurunun kandırılabilceği fikrini hazmedemedi. O gurunun her şeyi bilemeyeceği fikrine, her şeyden haberdar olamayabileceği düşüncesine katlanamadı, oysa Mahāprabhu bunu yapabildi.

Biz Tanrı Katının baba yönüne değil, Tanrı Katının oğul yönüne ibadet edenleriz. Biz Ona, yaratan ya da yöneten olarak, dışta çemberde değil, oğul kavramı doğrultusunda ibadet ederiz, O merkezdedir. O, çemberde değil merkezde yer alır. *Srimad-Bhagavatam*'ın anlayışı budur: orada oğul olma, ardından, daha ilahi bir dışa vurum olan eş olma bulunur. O merkezdedir ve Ondan Onun uzantıları yayılır. Dolayısıyla bizim mutlak kavramımızda, babası Onu kontrol ediyor, annesi Onu hırpalıyor, ve Onun sevgilisinin ayaklarına kapandığı görülüyor.

Aşkın gücü tasavvur edilemez. İmkansız olduğu halde, sonsuz sonlu tarafından dize getirilir. O tasavvur edilemeyen konum nedir? O konum sadece aşkla elde edilebilir. O aşk öyle tapılası, paha biçilmez, ve değerlidir ki! Hiçbir fedakarlık, o ilahi aşktan bir damla elde etmeye yetmez. Bu nedenle bize “yaşamak için öl” diye cesaret verilir.

Tanrı'nın Oğul Yönü

Bunun anlaşılabilmesi, Tanrı Katının baba yönüne ibadet edenler olmadığımızı, Tanrı Katının oğul yönüne ibadet edenler olduğumuzu göz önünde bulundurmakla mümkündür. Biz Ona yaratan ya da yöneten olarak, dışta çemberde değil oğul kavramı doğrultusunda ibadet ederiz, O merkezdedir. O, çemberde değil merkezde yer alır. Bu demek değildir ki O bir taraftan geri planda her şeyi düzenliyor, her şeyi yaratıyor. Hayır; O merkezdedir. *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın anlayışı budur: orada oğul olma, ardından da, daha ilahi bir dışa vurum olan eş olma bulunur. O orada merkezdedir ve Ondan, Onun uzantıları yayılır. Dolayısıyla bizim mutlak kavramımızda, babası Onu kontrol ediyor, annesi Onu hırpalıyor, ve Onun sevgilisinin ayaklarına kapandığı görülüyor. Değil guru, Tanrı'nın Kendisi bile Kendi mutlak konumuyla ilgili olarak şaşkınlığa uğramış görünebilir.

Peki neden? İlahi aşk. *Prema*. O halde ilahi aşk son derece değerli bir şey olmalı. Özgürlükten sonra, hesaplamaya dayanan adanmışlığın ötesinde, tüm yaratılışın en üst boyutunda, ebedi aşk en yüce şekliyle hüküm sürer. Ve güneşten ışık huzmelerinin yayılması gibi Ondan ilahi aşk yayılır.

Dolayısıyla O merkezdedir ve Onun uzantısı her taraftadır. Baladeva bir yandan geri plandaki her şeyi

ayakta tutarak varoluş enerjisini sağlar, Kṛṣṇa'nın enerjisi olan ve oyunu sırasında Mutlak Bağımsız'ı avucunda bir topa çevirebilen Śrīmatī Rādhārāṇī ise vecd yanını kontrol eder.

Bunu idrak etmek, usa vurmak imkansızdır, ama tanrı boyutunun gerçek yapısı böyledir. Tanrı şöyle der, *aham bhakta-parādhīno...* "Evet, Ben kullarıma tabi olmayı kendi irademle kabul etmiş bulunuyorum. Benim kendime ait bağımsızlığım yok. Adanmış kullarımın Bana olan davranışları öylesine harikulade ki Beni onların önünde boyun eğmeye zorluyor." İlahi aşk öylesine caziptir ki yaşamın nihai hedefi olarak kabul edilir, ve Śrī Caitanya Mahāprabhu beraberinde Nityānanda Prabhu ile o haberi dünyaya yaymak için şahsen geldi.

AŞK OKYANUSU

Biz o ilahi yaşamın tadına sadece o nektar boyutunda bakabiliriz. O okyanusun dalgalarında yaşayabilmek, yaşamlarımızın en üstün amacıdır.

O ilahi ülkede bireysel kişiliklerimiz korunabilir. Bilinç boyutuna derinlemesine dalarsak, kendi kişiliğimizi, kendi bireyselliğimizi kaybetmemiz gerekmez. Bu hiç de gerekli değildir. Böyle olduğu halde ilahi aşkın yapısı öyledir ki, siz hala yaşarsınız, ama Onun adına yaşamaktasınızdır, yüzünüzü topyekûn Onun hizmetine çevirmişsinizdir. Bu harikulade bir şeydir: Kṛṣṇa'nın çıkarı

için kendi kişiliğinizi koruyabilirsiniz. Ancak hiçbir bencil dürtünüz olmamalı, ayrı çıkar anlayışı olmamalı. Oraya karışma fiziksel karışma değildir, ölümlü karışma değildir, çeşitliliği kaybetme şeklindeki karışma değildir, *Śrīmad-Bhāgavatam*'da sözü edilen türden karışmadır (11.29.34):

**martyo yadā tyakta-samasta-karmā
niveditātmā vicikīrṣito me
tadāmṛtatvaṁ pratipadyamāno
mayātma-bhūyāya ca kalpate vai**

“Doğuma ve ölüme mahkûm olan bir kişi, tüm maddesel faaliyetleri terk ettiği, yaşamını Benim emrimi yerine getirmeye adanmış, ve Benim direktiflerim doğrultusunda hareket ettiği zaman ölümsüzlüğe ulaşır. Bu yolla, o Benimle olan sevgi dolu alışverişten kaynaklanan ruhani mutluluğu tatmaya uygun hale gelir.”

Ve *Bhāgavad-gītā*'da (18.55) Kṛṣṇa şöyle der:

**bhaktyā mām abhijānāti yāvān yaś cāsmi tattvataḥ
tato mām tattvato jñātvā viśate tad-anantaram**

“Beni Ben olarak idrak etmek sadece aşk ve adanmışlıkla mümkündür. Ondan sonra, Beni tam anlamıyla idrak ederek, Benim refakatçilerimin arasına karışabilirsin.”

Bu “karışma” Kṛṣṇa tarafından şöyle açıklanmıştır: “Onlar Benim ailemin bir ferdi olmak için Bana dahil olurlar. O kişi Benim dost çemberlerime katılır: *viśate tad-anantaram*. O kişi adeta Bana ait olur. Bu demektir ki kendi

kişiliğini kaybetmeksizin tamamen Benim olabilirsin.” Tanrı’nın ailesine katılmak canlı bir karışmadır, Brahman’a, ruha fiziksel ya da ölü bir karışma değildir. Bu *premanın*, ilahi aşkın sonucudur.

O ideal, kişinin adeta derin uykudaymışçasına kendisini bilinç okyanusunda kaybettiği, Brahman’ın birliğine karışma şeklindeki genel anlayışın üzerindedir. Biz onunla ilgilenmiyoruz. Aksine, Kṛṣṇa bilinci sayesinde, tatlılık okyanusunda yüzerken kendimizden geçiyoruz. Śrī Caitanya Mahāprabhu bunu kabul etmiştir.

ADANMIŞLIĞIN ZAFERİ

Bir keresinde, Rādhārāṇī bütün *gopilerin* Kṛṣṇa tarafından neredeyse eşit muameleye tabi tutulduğunu görünce, *rasa-līlā’yı* terk etti. Herkese eşit davranılması Onu hoşnut etmedi. Bu nedenle Kṛṣṇa’yı transandantal açıdan en harikulade şekilde memnun etmek için bir şarkı ve dans gösterisi sergilemeye karar verdi. Rādhārāṇī maharetini çeşitli şekillerde gösterdi, ve son anda, aniden kayboldu. Kṛṣṇa şarkı ve dansın birlikte sergilendiği o gösteriyle meşgulken, birdenbire Rādhārāṇī’nin orada olmadığını gördü. O yüzden Rādhārāṇī’yi aramak için herkesi bırakıp gitti. Yolda Ona rastladı, ve bir süre yürüdüktan sonra Rādhārāṇī Ona şöyle dedi, “Artık hareket edemiyorum, yürüyemiyorum. Eğer devam etmek istiyorsan, beni taşımak zorundasın. Daha ileri gidemem.” Kṛṣṇa bir anda kayboldu.

Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura'nın bir öğrencisi bir keresinde ona Kṛṣṇa'nın neden bu şekilde kaybolduğunu sormuştu. Ama *guru mahārājamız* böyle bir soruyu duymaktan fazlasıyla rahatsız oldu. Bu *līlāda* Kṛṣṇa açıkça Rādhārāṇī'ye saygısızlık gösteriyordu. Bu bakımdan, *guru mahārājamız*, yapısı gereği, böyle bir soruya tahammül bile edemedi. O Rādhārāṇī'yi öylesine el üstünde tutuyordu ki, Onun aleyhinde hiçbir şey duymaya hazır değildi. Dolayısıyla, oldukça heyecanlı bir ruh hali içinde şöyle dedi, "Sen burada herhangi bir adanmışlık görüyor musun? Bana *bu* soruyu sormanın *bhakti* ile ne ilgisi var?" Soru reddedildi. O oyun hakkında bir tek soruya bile tahammül edemedi.

Bu haber bana geldiği zaman, *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın bu ayeti ile ilgili olarak, Bhaktivinoda Ṭhākura'nın kendi çevirisi olan *Bhagavatārka-Marīci Mālā*'da kendi ifadesiyle neler yazmış olduğunu bulmaya çalıştım. Bhaktivinoda Ṭhākura ayetteki zorlukları uyumlu hale getirmiştir. Onun açıklamasına göre Kṛṣṇa şöyle düşünüyordu, "Rādhārāṇī ne türlü bir ayrılık zihniyeti deneyimleyecek, görmek istiyorum." Kṛṣṇa, sırf Rādhārāṇī'nin hissettiği ayrılık acısının derinliğini takdir etmek için ortadan kayboldu. Kuşkusuz bir süre sonra da döndü.

Oysa bizim *guru mahārājamız* bunun düşüncesine bile tahammül edemedi. "Bunun neresi adanmışlık?" Oysa Bhaktivinoda Ṭhākura bu oyunu şu şekilde yorumladı; Kṛṣṇa Śrīmatī Rādhārāṇī'nin ayrılıkta ne tür bir mutluluk

deneyimlediğini görmek için büyük istek duydu. O bunu, Tanrı'nın adanmış kuluna nasıl boyun eğdiğini gösteren bir örnek olarak kabul etti. Dolayısıyla anlıyoruz ki Śrīmati Rādhārāṇī, yani negatif, öylesine güçlüdür ki, Kṛṣṇa, yani pozitif, Onun yanında güçsüzleşir. Pozitif adeta bireysel varoluşunu yitirmiştir. Bu adanmışlığın zaferidir.

Adanmışlık negatif tarafta temsil edilir, pozitiften beslenir. Bir tarafta meyvedeki özsu vardır, diğer tarafta ise meyveden özsu süzülüp alan. En üstün adanmışlık süzülen şeyin en fazla yoğunluk kazandığı halde bulunur—orada adanmışların zaferi vardır: orada mutlak, hizmetkarları karşısında yenilgiyi kabul eder. Bu durum adanmışlığın, kendini vakfetmenin, ve teslimiyetin gerçek mevcudiyetini gözler önüne serer.

AŞK TANRISI

Teslimiyet öylesine güçlüdür ki mutlağı bile fethedebilir. Biz o türlü bir enerjiye özlem duyuyoruz. Kimler ona sahipse—onlar her şeyimizdir, onlar bizim ustalarımızdır. En üstün menfaatimiz için, o enerjinin yoğunlaştığı yöne bakmalıyız. Nerede teslimiyeti kesif ve yoğun bir düzeyde bulursak oraya bakmaya çalışacağız. Amacımız ona yönelik olmalıdır. Biz onun dilencileriyiz. Bu maddesel dünyada bulunabilecek herhangi bir şey için: *na dhanān na janān na sundarīn...* servet için, izdeşçiler için, ya da kadınlardan yararlanmak için dilenenler değiliz,

biz diğer her şeyi eleyerek, amacımızı tek bir şeye—Aşk Tanrı'sının en yoğun ilahi hizmetine yönlendirmeliyiz.

Her şeyi öylesine dönüştürmeye çalışmalıyız ki, duyuşal deneyimimizin ya da zihinsel kapasitemizin sınırlarının ötesine gidebilsin, tıpkı uzayın derinliklerine gönderilen roket gibi. Bütün kutsal metinlerin esasını özümseyen *Śrīmad-Bhāgavatam*, ilahi aşkın en arzulanan ve en özgün şey olduğunu söyler. Kendimize kaba doyum peşinde oraya buraya koşuşturma izni vermemeliyiz. Dikkatimizi zorla ilahi aşka yoğunlaştırmalıyız. İlahi aşk bizim için en üstün şeydir; yaratılıştaki en üstün şeydir, sonsuzluktaki en üstün şeydir.

Negatif konumda yer almak, Kṛṣṇa'nın hizmetindeki en üst makamın görelî durumunda kalmak için gereken stratejidir. Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura bir keresinde doğru yaklaşımı ifade eden şu dizeyi yazdı. *Pūjāla rāgapāṭha gaurava bānge mattala sādhu-jana vişaya range*. “İlahi aşk yolu bizim için tapılası bir yoldur ve en üstün özlemimiz olarak baş üstünde tutulmalıdır.”

O kendisi için Govardhana'da küçük bir ev yapılmasını emretti ve şöyle dedi, “Ben orada yaşayacağım. Rādhā-kuṇḍa'da yaşamak için uygun değilim. O yüzden daha aşağı bir konumda yaşayacağım, ama benim gurularım—Gaurakişora dāsa Bābajī, Bhaktivinoda Ṭhākura, ve diğerleri—orada hizmet etmeye uygunlar. Dolayısıyla ben oraya gidip orada Rādhā-kuṇḍa'da onlara hizmet edeceğim, ve sonra Govardhana'daki biraz daha

aşağı olan konuma döneceğim. Orada kalacağım.” Öznel dünyada öznel bir pozisyonu korumak için uygun olan taktik budur.

Aksi halde, eğer en üstün makamda olduğumuzu düşünürsek, o daha üstün gerçeklik bizden uçup gider. Biz yalnızca o daha üstün boyuta, biraz daha aşağı bir konumdan saygıyla bakacağız. Oysa o daha üstün konumu elde ettiğimizi, orada olduğumuzu düşündüğümüz zaman—hiçbir yerde değiliz demektir. Daha üstün dünyanın yapısı budur. Dolayısıyla saygılı bir mesafeyi korumak zorundayız. Eğer doğrudan bakmaya çalışırsak, kaybederiz, ama eğer o boyuta bir perdenin arkasından ya da saklı bir yerden bakmaya çalışırsak, o zaman görebiliriz. Bu son derece tuhaftır. Eğer daha üst mertebeye ait şeylerle doğrudan bağlantıya girmek istersek, o şeyler deneyimimizden silinir. Eğer bir şeyle doğrudan bağlantı kuramazsanız, o zaman onunla ilgili şeyleri casusluk yoluyla öğrenebilirsiniz—bu casusluk gibi bir şeydir. Eğer onu doğrudan bilmeye çalışırsanız, bu imkansızdır. Biz yalnızca perdenin arkasından bir an için görebiliriz.

En üstün ontolojik gerçeği bu yolla deneyimleyebiliriz. Ontolojik gerçek adeta şans eseri karşımıza çıkar, O bizi aniden kabul eder, ve biz de Onu bulabiliriz. O mutlaktır, O bir otokrattır, O bağımsızdır; O Kendi keyfine göre ne zaman bize bağlantısını vermeye gelirse, ona o zaman sahip olabiliriz. O bağlantı asla avucumun içinde değildir.

O doğrudan benim kontrolüme girecek bir nesne değildir.
O her zaman yukarıdadır.

En üstün farkındalığa bu sistem vasıtasıyla ulaşabiliriz. Rādhā-Govinda'nın *līlāsının* en üstün mertebesinde, Kṛṣṇa Rādhārāṇī'den bir şey yapmasını ister, Rādhārāṇī ise, "Hayır, yapmayacağım," diyerek reddeder. Ancak bu, negatif tarafın en üstün ruh hali olarak kabul edilmiştir. Kṛṣṇa'nın istediği şeyi reddetmeye *bhāma-bhāva* denir. Ve Rādhārāṇī o yapıyla doludur. Ama bu yapı, Kṛṣṇa'nın hevesini, ve kararlılığını artırır. Sistemin tamamı zikzak şeklindedir. Ama en yoksun olanın en üstün olanla bağlantı kurması için tavsiye edilen de budur. Bu harikulade bir araçtır. Orada doğrudan alışveriş, net yüzyüze alışveriş bulunmaz. Her şey hırsızlık gibidir. Oradaki her şey üstü örtülü bir performanstır. En üstün bölgede, otokrasi bölgesinde, her şey tümüyle karaborsa işidir. Ve o nedenle *aprākṛta*, yani en alt şeylerle ilgili anlayışın benzeri diye bilinir. Biz içinde bulunduğumuz yaşam koşullarında, otokrasiye tahammül edemeyiz. Otokrasi en alt şey olarak kabul edilir. Oysa en üst dünyada otokrasi vardır. Dolayısıyla orası *aprākṛta*: aşkın dünyanın her şeyi uyumlu hale getirebilen en üstün bölgesi diye bilinir.

O boyutun güzelliği öyledir ki, burada en düşük sayılan şey bile orada bütünüyle uyumlu hale getirilir. Oradaki uyum gücü öylesine büyüktür ki, burada istenmeyen, hoş gitmeyen, kötü olan ne varsa orada

uyumlu hale getirilir, öyle ki o şey orada en üstün pozisyonu elde eder. Kṛṣṇa'nın tuhaf pozisyonu öyledir ki, Onun sihirli dokunuşuyla en düşük olanın, en üstün olduğu kanıtlanır. O orada olduğu için, hiçbir leke leke değildir; saftır. Kṛṣṇa bilinci, Kṛṣṇa'nın dokunuşudur, en üst mertebenin güzelliğidir. Nasıl ki mihenk taşı sadece gümüşü altına çevirmekle kalmaz, demiri, kurşunu ya da daha değersiz herhangi bir şeyi bile altına dönüştürürse, Kṛṣṇa'nın mihenk taşı da öylesine güçlüdür; her şeyin tasavvur edebileceğimiz en düşük türü, Onun sihirli dokunuşuyla en üstün konumu elde eder.

Raghunātha Dāsa Goswāmī, eğer bunu gerçek olarak kabul etmeye muktedir değilseniz, o zaman aşağıya, Vaikuṅṭha'ya fırlatılırsınız, der: “Gidin, genel yasanın hükmettiği, adilane ilişkilerin bulunduğu o yerde yaşayın. Hesap kitap yapabileceğiniz ve çok güzel bir şekilde yaşamınızı devam ettirebileceğiniz adilane ilişkiler, basit ilişkiler ülkesine inin.”

BİR ÇOBAN ÇOCUK

Oysa daha üstün olan Vṛndāvana dünyası en ustaca manevraların yer aldığı konumdur. Mahādeva ve Brahmā bile bunu anlama konusunda şaşkına dönerler. Kṛṣṇa tarafından şaşırtılan Brahmā Ona teslim oldu ve itiraf etti, “En üstün gerçeğin, koltuğunun altında bir sopa ve elinde bir lokma yiyeceklerle arkadaşlarını arayan bir çoban

çocuk olduğunu nasıl bilebilirdim?” Brahmā şöyle dedi: “Ben babam Nārāyaṇa ile belli bir samimiyet içindeyim; ne zaman bir zorluk başgösterse, talimat almak için Ona yaklaşıyorum ve ona göre hareket ederim. Ama böylesine yüce bir güçle hiçbir zaman bağlantım olmadı. Bir çoban çocuk, bir eline yiyeceğini, diğer eline de sopasını alıp arkadaşlarını aramaya gidiyor—O mu en üstün? Bunu akıl almıyor. Ama şimdi görüyorum ki Sen babam Nārāyaṇa'nın kat kat üzerindesin. Vaikuṇṭha'nın adil ve yasalara bağlı bir alan olduğunu biliyoruz. Ancak biz böylesine taktik dolu ve anlaması zor manevralar içeren oyunları hiçbir zaman deneyimlememiştik. En üstün mertebede böyle bir şeyin sürüp gidiyor olmasını bilmiyor olmakla suçlanmamalıyız. Bu harikuladedir ve saklıdır, anlaması zor bir şeydir. Yine de onca zenginliğin ve tatlılığın bizim için meçhul olduğu bir boyut mevcuttur.” Thomas Gray bir keresinde şöyle yazdı:

“En saf ışıltıya sahip nice berrak mücevher
Barınır okyanusun dipsiz kara mağaralarında;
Görülmeden pembeleşen nice çiçek doğar,
Ve boşa harcar güzelliğini çöl rüzgarında.”

—Bir Köy Mezarlığında Ağıt

Her şeyin efendisinin bir hırsız olduğunu anlamak ne tuhaf bir şey. Her şey Onun aidiyetindedir, yine de O hırsız olarak gelir. Herkes Ona aittir, yine de O çapkın rolü oynar. Kṛṣṇa'nın oyunları bütünüyle harikuladedir. Her şey Ona aittir, ama O bir hırsız gibi, bizden biri gibi

davranır. Bu tuhaf bir boyuttur ve tuhaf bir oyun türüdür.

Orada her şey eşittir, hatta bazıları üstün bile olabilir. Mutlağın anne ve babası Onu azarlıyor olabilirler, ve Tanrı gözyaşı döküyor olabilir. *Bhakti* budur. *Bhakti* nerededir? Saf adanmışlığın göstergesi nedir? En üstün otoritenin hizmetkara boyun eğmesi—adanmışlık budur. *Bhakta-parādhīnaḥ*: En üstün olan, adanmış kula hizmet etmek için zorla aşağıya getirilmiştir. Adanmışlık böylesine tuhaf bir pozisyona ve güce sahiptir. *Kṣetra-hari prema bhajana*: Adanmışlığın nihai kazanımı, Yüce Tanrı'yı kontrol edebilmesi ve Onu adanmışın candan bir hizmetkarı olarak zorla aşağıya getirmesidir. Efendi hizmetkara teslim olur.

Sonsuz sonlunun emrindedir. Bunu kavrayabilir miyiz? Sadece bundan ibaret de değil, bu gizlice çeşitli manevralar yoluyla yapılır. Dolayısıyla Kırşna bilincinde sonsuz sonluya hizmet etmeye gelince sonlu, akıl almaz yücelikte bir konuma ulaşır. Böylesine muhteşem ve akıl almaz bir pozisyon imkansızmış gibi görünür. Oysa adanmışlık, *rāga*, aşk, imkansız olanı gerçek kılabilir. Aşkın gücü tasavvur edilemez. İmkansız olduğu halde, sonsuz sonlu tarafından dize getirilir. O tasavvur edilemeyen konum nedir? O konum sadece aşk yoluyla elde edilebilir.

Ne harikulade, paha biçilmez, ve değerli bir şeydir aşk! Hiçbir fedakarlık, o ilahi aşkın bir damlasını elde etmek için yeterli değildir. Bu nedenle bize “yaşamak için öl” diye cesaret verilir. Ve o anlamda, topyekûn

ölüm hayranlık uyandırır. Böyle bir ilahi aşka ulaşmak imkansızın da imkansızdır, ama Mahāprabhu bize onu vermek için geldi. O öylesine yüce gönüllüdür ki! Kapı kapı dolaşıp yalvaran tanıtımcı rolünü üstlendi, “Adınızı yazdırın. Ben herkesi o en üstün makama, sonsuzun sonluya köle olacağı yere kaydetmek için geldim. O değerli şeyden bir damla alın.” Bu imkansızların imkansız, kavranılmazların kavranılmazıdır.

O halde boşa kürek çekme alışkanlığınızdan vazgeçin ve bu doğrultuda ilerlemek için, ilahi aşk tapınağına gitmeye çalışmak için bütün gücünüzü toplayın ve konsantre olun.

Śrīmad-Bhāgavatam'da (10.47.61), Uddhava şöyle der:

**āsām aho caraṇa-reṇu-juṣām ahaṁ syām
vṛndāvane kim api gulma-latauṣadhīnām
yā dustyajaṁ svajanam ārya-patham ca hitvā
bhejur mukunda-padaviṁ śrutibhir vimṛgyām**

“Vṛndāvana'nın *gopīleri* vazgeçmesi çok zor olan eşlerini, çocuklarını, ve ailelerini terk ettiler, ve *Vedalar'ın* bile arayıp durduğu Kṛṣṇa'nın nilüfer ayaklarına sığınmak için dinsel ilkelerini feda ettiler. Ah! Bana Vṛndāvana'da bir ot olarak doğum alma şansını bahşet ki, o yüce ruhların nilüfer ayaklarının tozunu başımın üzerinde taşıyabileyim.”

Risk, aşk halini körükler. Sözde dünyasal başarıyı riske atmak: en üstün aşk için gerekli olan budur. İlahi

aşkı arayış, bu dünyanın sözüm ona saflığını bile riske atarak üstlenilmelidir. Bu, en üst konumu kontrol altına alır. Yine de, çok büyük dikkat gerektirir. Zamanının bilim adamları tarafından her şeyi bildiği kabul edilen Newton'un gösterdiği tevazu çizgisi izlenmelidir. O şöyle demişti. "Ben hiçbir şey bilmiyorum." Doğru farkındalık bu yoldan geçer: Kişi gerçek saflığın ne kadar içindeyse, o kadar "ben saf değilim," diye düşünür. Sonsuza ait ölçümün doğası budur. Cazibe o kadar sonsuzdur ki, o şekilde değerlendirmekten başka yol yoktur.

Onlar daha fazlasına sahip oldukça, daha fazla susuzluk çekerler, içlerinde daha fazla samimiyet bulunur. Sonsuzu idrak etmenin özelliği budur. Kişi ne kadar gelişme kaydederse, ölçmede daha ileriye gitme konusunda kendisini o kadar aciz hisseder. Sonsuz hiçbir şekilde ölçüm boyutuna inmez.

**mukam karoti vācālaṁ panghum langhāyate girīṁ
yat kṛpā tam ahaṁ vande śrī gurun dīna-tāranam**

Biz sonsuzu anlayamayız; onunla ilgili herhangi bir ifadede bulunma konusunda kendimizi yeterli görmeyiz, dolayısıyla, "Ne diyeceğim?" diye düşünürüz, dilimiz tutulur. Ama O bizi konuşturur, O bizim ağzımızı açtırır. Aksi halde okuyan kişi, bilen kişi dilsiz olur.

Kṛṣṇa'nın tarzları karşısında güvenilir bir arayışçının dili tutulur. Hiçbir ifadede bulunamaz. Ama yukarıdan gelen güç onu bir beyanda bulunmaya zorlar. Böylece,

o tarafın gerçeği buraya gelir. Kişi duygularını açığa vurmak için daha üstün boyutun, o daha üstün varlığın baskısıyla konuşmaya başlar. Kendi başına yürüyecek gücü yoktur, ama Tanrı'nın harikulade kudreti ona dağları aşması için yardım edebilir. Her şeye kadir olanın, mutlak olanın lütfunun doğası budur: her şey Onun kudretiyle hareket edebilir ve yaşayabilir. *Yato vā imāni bhūtāni jāyante, yena jātāni jīvanti, yat prayanty abhisamviśanti*: "O yapma, yaşatma, ve tekrar geri çekme nedenidir. Evrilme, yok olma, ve ikisinin arasında yaşatma, ayakta tutma. O ilksel, evrensel nedendir."

Biz yabancı bir ülkede hayali kazanç için kavga ediyoruz. Oysa Kṛṣṇa uzun zamandan beri kayıp olan hizmetkarlarını sevgiyle arayışın uğraşı içindedir. Onları kurtarmak ve hepsini yuvaya götürmek ister. Bu ancak mutlağın lütfuyla mümkündür. Bizi yuvaya, en sonunda her şeyin dahil olduğu yere götürmek için oradan bir dalga geliyor. Yaratılmış olan her şey, bu dünyanın topyekûn dağılmasıyla birlikte süptil varoluş içinde kaybolur. Ama yeni bir evrimle hepsi yeniden ortaya çıkar. İçlerinden bazıları ise ebedi *lilāya* girerler ve bu sömürü ve vazgeçme dünyasına dönmezler.

KRİSHNA'YI ARAYIŞ

Biz Kṛṣṇa'yı aramalıyız. Ama öncelikle şunu sormamız gerekir, "Ben kimim? Neredeyim? Daha üstün ülkeye yaklaşmak için ne şekilde hareket edeceğim?" Biz her zaman sorguluyoruz, ama neyi? Şimdi kalplerimizi ardına kadar açmalı ve Onun hakkında sorular sormalıyız.

Bizim en acil ihtiyacımız budur. Bunu görmezden gelemez. Ve o sorgulamanın neyi kapsadığını, düşünce düzeyini önceden bilemeyiz. Brahman, Paramātmā, Bhagavān. Bhagavān'ı sorgulama en üstünüdür: Śrī Kṛṣṇa'yı, Güzel Gerçeği arayış.

Bu bizim içimizde olan doğal bir ihtiyaçtır, kendi çıkarımız içindir; bunu geçiştiremeyiz. Kendini kandırmak istemeyen akli başında bir adam Śrī Kṛṣṇa'yı arayıştan kaçınmaz. Bizim doğamızdaki en genel şey mutluluğun peşinde olmamızdır. Tün canlı varlıkların genel meselesi budur. Śrī Kṛṣṇa'yı arayış demek, vecdin en üstün şeklini, *rasayı* arayış demektir.

Eğer kendimizi inceleyecek olursak, durumumuzu kavrarız ve ağlarız: “Ben ne yaptım? Benim ihtiyacım ne? Ve günlerimi nasıl geçiriyorum? Pişmanlık duymalıyım, ağlamalıyım. Günlerimi boşa geçirdim, kendi özüme ihanet ediyorum, intihar ediyorum. Benim gerçek şikayetim kendimden ve sözde arkadaşlarımdan. Bizim burada işimiz yok.” O halde, durumunu kavra ve ağla; yap ya da öl! Doğru şekilde ilerle, aksi halde ölümünü davet edersin. Hayatın, tüm varoluşun genel anlamı, en bilimsel şekliyle bu olacaktır: Śrī Kṛṣṇa'yı, Güzel Gerçeği Ara. Bu sadece insanlık için değil, bütün yaratılış için en üstün hedeftir. Bütün sorunlar o sayede uyum kazanır ve çözülür.

Bu girişime karşı olan hiçbir şikayet normal olamaz. Bu genel talimattan, genel çağrıdan sapmak, bütünüyle sahtedir, gereksizdir, ve zarar vericidir. Nerede yaşam varsa

orada gerçek olan, herkesin ihtiyacı olan şey budur. Herkes için, dünyanın tümü için en muhteşem, en kapsamlı, ve en dostça çağrı—tek dostça çağrı—budur: “Kṛṣṇa’ya doğru ilerle!” Tek çağrı budur. Diğer bütün çağrıları susturmak gerekir. Diğer bütün konuları susturmak, durdurmak gerekir, ve eğer sadece bu çağrı kalsa, dünyada gerçek refah hüküm sürer. Bu bakımdan *Upanisadlar* şöyle der: *Yasmin vijñate sarvaṃ idam vijñātam bhavati yasmin prāpte sarvaṃ idam prāptam bhavati.* “Bilindiğinde, daha fazla bilinecek hiçbir şeyin kalmayacağı şeyi sorgulayın. Kazanıldığında, daha fazla kazanılacak hiçbir şeyin kalmayacağı şeyi elde etmeye çalışın.”

Aslında herhangi bir dine bağlı olmayan geniş kapsamlı bir çağrı yapılıyor. Görünen o ki, anormal düşünürler bunun tarikatçılık olduğunu düşünüyorlar. Oysa her normal düşünen insan için bu üzerinde durulabilecek en genel evrensel şeydir.

Şu anda, yabancı bir ülkede hayali kazanç için kavga ediyoruz. Oysa bizi kurtarmak için, hepimizi yuvaya götürmek için yukarıdan tatlı bir dalga geliyor. Bu ancak Tanrı'nın kayıp hizmetkarlarını sevgiyle arayışının lütfu ile mümkündür. Ve bizden beklenen tek şey Śrī Kṛṣṇa’yı arayışa katılmak ve ilahi ülkeye doğru yürüyüşe geçmektir. İlahi ülkeye yapılan evrensel yürüyüşe katılalım, kendimizi kurtaralım, ve yuvaya, Tanrı Katına dönelim.

Güzellik ve Aşk

Yaşayan her ruhun kalbindeki en derin özlem güzellik, aşk, şefkat, ve uyum içindir; güç, bilgi, ya da başka bir şey için değil. Zaman ve mekan içindeki tüm yaratılışa konan teşhis budur: ortak nedenlerinin bir olması. Ama ruhun bu noktayı anlayarak gerçeklik için böylesine bariz bir özlem duyma düzeyine ulaşması enderdir. Bu dünyada kalplerindeki en derin ihtiyacın gerçekten bilincinde olan, "Biz Kṛṣṇa'yı istiyoruz! Biz Vṛndāvana'yı istiyoruz!" idrakinde olan az sayıda ruh vardır.

Bilgiden Bağımsız Adanmışlık

**bhidyate hṛdaya-granthiś chidyante sarva-samśayāḥ
kṣīyante cāsyā karmāṇi mayi dr̥ṣṭe'khlīātmani**

“Bizim *rasa* için, vecd için beslediğimiz içsel özlem, bağlı ve mühürlü kalplerimizde gömülüdür. Ama Kṛṣṇa'nın yüceliklerini duymak ve zikretmek kalpteki mühürü kırar, zevkin kaynağı, vecdin ta Kendisi olan Kṛṣṇa'yı ağırlamak için uyanmasına ve kapılarını açmasına izin verir.”

Burada, *Śrīmad-Bhāgavatam* şöyle diyor:

“Kalplerimizde düğüm var, ama o düğüm Kṛṣṇa bilinci sayesinde paramparça olacak. O zaman, ilahi aşka olan doğal eğilimimizin akışı (*svarūpa śakti*) tüm kalbi dolduracak. Kalbin düğümü paramparça olduğunda, uykudaki ruh uyanırken, derindeki Goloka kavramı yüzeye çıkacak ve kişinin tüm varlığını sel gibi kaplayacak.”

Ama görünüşe bakılırsa, bu zor bir problem. Nasıl olur da bütün kuşkularımız giderilebilir? Sonlunun her şeyi bilmesi mümkün müdür? Bu ifade oldukça tutarsız görünüyor. Saçma görünüyor. Ne var ki, *Upaniṣadlar* şöyle

der: “Onu bilen her şeyi bilir; Onu elde eden her şeyi elde eder.” Sonlu her şeye sahip olduğunu, her şeyi bildiğini nereden bilecek? Bu saçma görünüyor, oysa bu kutsal metinlerde doğrulanmıştır. Ve eğer bu problem çözülürse, o zaman bütün problemler otomatik olarak çözülür. Sonlu tümüyle doyum idrak eder: bütün sorgulama eğilimleri tatmin bulur. Bu sadece *Upanişadlar*’da değil, *Śrīmad-Bhāgavatam*’da da doğrulanır.

Ben Gauḍiya Math’a ilk geldiğimde, adanmış kullarla çok dikkatli bir şekilde temas kurdum. Şöyle düşündüm, “Onlar kendi öğrettiklerinin tek gerçek olduğunu, bunun dışındaki her şeyin yanlış olduğunu söylüyorlar—bu yenilir yutulur şey değil, acı reçete. Onlar şöyle diyorlar, ‘Herkes cehaletten mustarip. Doğru olan ise bizim söylediklerimiz.’” Şöyle düşündüm, “Bu neyin nesi! Akli başında bir adam böylesine acı bir ilacı kolay kolay yutamaz.” İlk başta ben de çok kolay hazmedemedim. Ama onların söyledikleri Śrī Caitanya Mahāprabhu, *Śrīmad-Bhāgavatam*, *Bhagavad-gītā*, ve *Upanişadlar* tarafından doğrulanıyordu. Bütün bu otoriteler şöyle derler, “Evet, bu böyledir. Eğer Onu bilersen, her şey bilinir. Eğer Onu elde edersen, her şey elde edilir.”

Śrīmad-Bhāgavatam (4.31.14), *Upanişadlar*’dan alınan yukarıdaki dizenin benzeri bir ayette, Kṛṣṇa bilinci sayesinde bütün kuşkuların ortadan kalktığını söyler, ve sonuç olarak, gerçek bilgiye ulaşırız.

Orada şu yazılıdır:

yathā taror mūla-niṣecanena
trpyanti tat-skandha-bhujopaśākhāḥ
prāṇopahārāc ca yathendriyāṇām
tathaiva sarvārhaṇam acyutejyā

“Ağacın köküne su verince, bütün yapraklar ve dallar otomatik olarak beslenmiş olur. Aynı şekilde, mideye besin gönderince, bedenın bütün uzuvları beslenmiş olur. Bunun gibi, eğer biz merkezdeki kavram olan Yüce Mutlağı hoşnut edersek, bütün yükümlülüklerimiz de otomatik olarak gerçekleşir.”

Eğer mideye besin gönderirsek, bütün beden beslenir. Ağacın köküne su verirsek, bütün ağaç beslenir. Aynı şekilde, eğer merkeze olan görevimizi yerine getirirsek, o zaman her şey yapılmış olur. Mutlak merkezin yüceliğı, gizemli pozisyonu budur: O bütünün tamamı üzerinde tam kontrole sahiptir. Organik bütün sisteminde bulunan merkezin kendine özgü pozisyonu budur.

Eğer beynin belli bir konumuna hakim olunursa, bütün beden kontrol edilir: beynin o bölgesine uygulanan bir iğne bedenın bütün fonksiyonlarını felç eder. Mutlak merkezin kendine özgü durumu da bunun gibi bir şeydir. Dolayısıyla imkansız olan imkanlı hale gelir.

Farzedin ki ben hiçbir şeyi olmayan fakir bir kızım. Normalde herhangi bir şeye sahip olmam mümkün değil. Ama eğer büyük mal varlığı olan zengin bir adamla evlenirsem, onunla olan ilişkim sayesinde pek çok şey

üzerinde hakimiyet kurabilirim. Biz fakir olsak bile, kudretli bir efendiyle olan ilişkimiz bizi pek çok şeyin efendisi yapar. Aynı şekilde, Mutlak Merkez de her şeyi kontrol eder, ve bizim Onunla olan sevgi dolu ilişkimiz pek çok şeye hakim olmamızı sağlayabilir. Bu da fani ruhun—latif sevgi bağı sayesinde—nasıl her şeye sahip olabileceğini gösteriyor.

Kṛṣṇa sayesinde her şey mümkündür. Ona yaklaştıkça, Onu daha fazla elde ederiz. Onun etkisi adanmış kullarına ilham verir, ve Onun tüm nitelikleri onların kalplerini doldurur (*sarvā mahā-guṇa-gaṇa vaiṣṇava-śārīre, kṛṣṇa-bhakte kṛṣṇera guṇa sakali sañcāre*—*Caitanya-caritāmṛta, Madhya-līlā* 22.75). Bu şekilde, kendisi efendi olmasa bile, bir adanmış aşk bağıyla her şeyin efendisi olabilir. *Śrīmad-Bhāgavatam* ve *Upaniṣadlar* tarafından açıklanan düşünce çizgisi budur.

Mutlak merkezle gerçek bir bağlantıya sahip olmadıkça, her şeyi bilme girişimleriniz boşa çıkacaktır. Siz bir kum zerresini bile bilmeye çalışsanız, yaşam süreleri gelip gider, milyonlarca yaşam geçer, ve siz bir zerreyi bile anlayamadan, kumu analiz etmeye devam edersiniz.

MUTLAK MERKEZ

Bize şöyle denir, “Eğer bilgi almak istiyorsan—merkez hakkında bilgi al. *Upaniṣadlar*’ın çağrısı budur: “Bu yaratılışın en küçük parçasını çözümlenmeye çalışarak,

onun efendisi olmaya çalışarak zamanını boşa harcama; bu mümkün değil. Araştırman doğru yönlendirilmelidir.” Kṛṣṇa şöyle der, “Ben merkezim, ve diyorum ki, ‘Beni bil, böylece Benim vasıtamla her şeyi bilebileceksin çünkü Ben her şeyi bilirim ve her şeyi kontrol ederim. Benimle olan bağlantın sana o kapasiteyi verebilir. Her şeye Benim aracılığım ile yaklaş. O zaman, bütün her şeyin doğru konumunu bilebileceksin. Aksi halde gerçekliğin sadece kısmi yönüne aşına olacaksın ki o da yüzeysel ve eksik olacak. Ve gerçekliği bilmeye ve anlamaya çalışmak için boş yere milyonlarca yaşamdan geçeceksin.” *Bhāgavatam* şöyle der:

**athāpi te deva padāmbhuja-dvaya-
prasāda-leśānuḡṛhīta eva hi
jānāti tattvaṁ bhagavan mahimno
na cānya eko 'pi ciraṁ vicinvan**

“Sadece Tanrı'nın merhametiyle kutsanmış olan kişi Onun gerçek yapısını bilebilir. Öte yandan, Onun akıl almaz yüceliklerini deneysel yolla anlamaya çalışanlar doğru sonuca ulaşmadan, sonsuza kadar inceleme ve spekülasyon yapabilirler.”

Burada, *Bhāgavatam* vasıtasıyla, Kṛṣṇa bize şunu söyler, “Anlamanın sonuna gelme ihtimali olmadan, kendini ebediyen hatalı bir yöne adayabilirsin. Oysa mutlak merkeze yaklaşılmaya çalışırsan, kısa sürede neyin ne olduğunu anlayabilirsin.” *Upaniṣadlar ve Śrīmad-*

Bhāgavatam tarafından verilen talimat budur, izlememiz gereken talimat budur, ve adanmışlık budur.

Bu öylesine tatmin edicidir ki bir kere elde edince, başka hiçbir şeyi bilmek istemezsiniz. Sadece Kṛṣṇa'nın hizmetine konsantre olmamız gerekir. *Śrīmad-Bhāgavatam* (10.14.3) şu açıklamada bulunur:

**jñāne prayāsam udapāsyā namanta eva
jīvanti san-mukharitām bhavadiya vārtām
sthāne sthitāḥ śruti-gatām tanu-vān-manobhir
ye prāyaśo 'jita jito 'py asi tais tri-lokyām**

“Yüce Gerçeği anlamak için olan bütün entellektüel girişimlerden nefretle vazgeçerek Seni idrak etmek isteyenler, tamamen Sana teslim olmalıdırlar. Onlar kendini idrak etmiş kullardan Senin kutsal adını ve aşkın oyunlarını duymalıdırlar. Onlar kendilerini hangi durumda bulurlarsa bulsunlar, zihinlerini, bedenlerini, ve sözlerini tamamen Sana adayarak ilerlemelidirler. Böylece, kimsenin fethedemediği sonsuz, aşk sayesinde fethedilir.”

Yüce Tanrı'ya sadece boyun eğerek yaklaşabiliriz, ve ona ulaştınca, başka hiçbir şey bilmek istemeyeceğiz. Dış dünyada neyin olup neyin olmadığını önemsemeyeceğiz. Onun tatmini için yoğun bir şekilde Onun hizmetiyle uğraşacağız. Orada, Onun hizmetinde, hayatlarımızın

amacının gerçekleştiğini göreceğiz. Ve “dışarıdaki şeyler” ile ilgili yüzeysel bilgi bize saçma görünecek. Şunu idrak edeceğiz, “Türlü türlü hesaplamalar yaparak zaman kaybetmeye ne gerek var—nektar burada! Dış boyutta bulunandan çok daha derin.” Ve o zaman, bütün dikkatimizi Onun hizmetine vereceğiz.

Varṇāsrāma-dharmanın, Vedik sosyal tabakalar sisteminin Śrī Caitanya Mahāprabhu tarafından neden yok sayıldığı, ve herhangi bir kişinin hangi sosyal konumdan olursa olsun, bizim adanmışlık okulumuza neden kabul edildiği sıkça sorulan bir sorudur. Biz kast sisteminin (*varṇāsrāma-dharma*) dayatmalarını, yaptığımız işin sonuçlarını Kṛṣṇa’ya sunmayı (*kṛṣṇa karmārpanam*), yapılan işin meyvelerinden zevk alma arzusu ile karışmış adanmışlığı (*karma-miśra-bhakti*), ve özgürlük arzusu ile karışmış adanmışlığı (*jñāna-miśra-bhakti*) aşmak zorundayız. Bunların hepsi Śrī Caitanya Mahāprabhu tarafından reddedilmiştir. Onun sloganı şuydu *eho bāhya āge kaha āra*: “Bu şeyler yüzeysel; daha derine in; daha derine in.” Śrī Caitanya Mahāprabhu, tanrı inancının bütün bu farklı kavramlarından daha ileri ve daha yüksek olan nedir diye sorduğunda, Rāmānanda Rāya *jñāna-śūnyā bhaktiyi*, saf adanmışlığı öne sürdü. Rāmānanda Rāya bunu öne sürdüğü zaman Mahāprabhu şöyle dedi, “Evet, gerçek tanrı inancı burada başlar.”

KARMA VE JNANA

Bu demektir ki, *karma* yani karşılık beklentisi ile yapılan iş, ve *jñāna* yani bilginin geliştirilmesi gereksizdir. Kişi *karmadan* ve *jñānadan* bağımsız olarak—herhangi bir konumdan—*bhakti* yaşamına başlayabilir. *Bhaktiyi* sadece *sukṛti* ile, yani biriktiregeldiğimiz adanmışlık yaklaşımı ile, ve *ruci* ile yani Kṛṣṇa için beslediğimiz büyük istek ve kararlılıkla geliştirmek gerekir. Gerekli olan *odur*, bir şeyler bilme (*jñāna*) ya da pek çok enerjiyi kontrolümüz altında tutma (*karma*) özlemimiz değildir. Bu iki yol bizi sömürüye ve vazgeçmeye götürür. Ama kişi nerede olursa olsun, Tanrı ile bağlantı kurmak istiyorsa, o kişinin sadece doğru bir kaynaktan, gerçek bir azizden Onunla ilgili şeyler duyma eğilimine sahip olması gerekir. *Bhaktiye* doğru bir şekilde böyle başlanır. Dolayısıyla kişi, sosyal *varṇāśrama* sistemindeki herhangi bir pozisyondan bağımsız olarak *bhakti* okuluna başlayabilir.

Kṛṣṇa bilinçli olmak için insanın bilge biri, ya da çok enerjik biri olması gerekmez, bolluk ve güç sahibi olmayabilir—ondan talep edilen yegane koşul Tanrı konusunda samimi bir açlığa sahip olmasıdır. Kişi doğru bir kaynaktan—has bir azizden duyduğu zaman Tanrı'nın sözlerinde ve ilişkilerinde güzellik ve tat bulmalıdır. O tat kişiyi zaman içerisinde daha da ileriye en üstün ülkeye götürür.

Bilgi ve güç arayışçıları, *jñāniler* ve *karmiler*, sonsuzu arayışlarında başarılı olmak istiyorlarsa, eninde sonunda

bağlılıklarını atmak, çemberlerini kırmak, ve bu pozisyona gelmek zorundadırlar. Dayanakları tat olmalıdır. Tat her şeydir. Onun ilişkilerinden tat almak bir adanmış için en önemli niteliktir. Her şeyin başı budur. Kişinin bulunduğu yerin önemi yoktur. O, Kırşna'dan aldığı tat vasıtasıyla, *ruciden* yaşamın nihai hedefine doğru ilerleyecektir.

Dolayısıyla bize denir ki, “Her şeyden vazgeçerek, hatta topluma ve dine ait tüm anlayışları yüzeysel oldukları için reddederek, sadece Kırşna'ya sığın.” Kişi kötü ilişkileri terk edip, toplumu ve dini yöneten düzenleyici ilkeleri bile yok sayarak, hiç tereddüt etmeden, tam inançla sadece Kırşna'nın himayesine girmelidir. Bu demektir ki, kişi tüm maddesel bağlılıkları terk etmelidir. *Śaranāgati*: Tamamen Onun himayesine sığının.

ADANMIŞLIK SARMAŞIĞI

Bir adanmış şöyle düşünür, “Kırşna çok ama çok tatlı. Ben Onsuz olamam, Onun tatlılığını tatmadan yaşayamam.” Bu duygu *bhakti* sarmaşığını, adanmışlık sarmaşığını oluşturan gerçek tohumdur. O sarmaşık zaman içerisinde Kırşna'nın ayaklarına dokununcaya kadar büyür.

Sarmaşık büyür ama bu dünyadaki bilinç boyutlarının herhangi birinden destek bulmaya çalışmaz, gitgide daha yükseklere uzanır. Sonunda, Mutlağın zati kavramına ulaşıncaya belli bir doyum deneyimler. Buna rağmen

orada durmaz, Goloka'ya kadar çıkar. Vaikuṅṭha'nın muhakemeye dayalı adanmışlığında durmaz. O boyutu aşır, spontan, otomatik adanmışlık mertebesine yükselir.

TANRI KATINA DÖNÜŞ

Biz orada Aşk Tanrı'sını bulacağız. Aşk o boyutun her yerinde ibadetin ve hayranlığın nedenidir. O ülkenin en temel özelliği merkezdeki hedefle olan ilahi aşk ilişkisidir. Biz Onunla ilişkili olan belli bir konumda hizmet elde ederek doyum bulacağız. Herkesin ihtiyaç duyduğu şey odur: aşk ülkesine girmek ve mutlak tatlılık, güzellik, ve aşkla temsil edilen merkezin sevgi dolu hizmetinde belli bir görev elde etmek. İşte o en üstün mutlak merkez, onca zamandır kayıp olan hizmetkarlarını Kendi evine dönmeye davet etmek için, Śrī Caitanya Mahāprabhu olarak aşağıya indi, ve onlara şöyle seslendi: "Sizi davet etmeye ve hepinizi Kendi yuvama götürmeye geldim— Benimle gelin!" Biz ne şanslı bir fırsata sahibiz! Onun önerisini kabul ederek ve o çizgide kabul görerek, ne büyük bir mutlulukla yuvaya, Tanrı'ya dönebiliriz.

Bütün dinlerin özü budur. Bilerek ya da bilmeyerek, her ruh ilahi aşkı arar. Buna rağmen, bizi seferberliğimizden caydırmak için karşımıza türlü engeller çıkacaktır. Ama kalp oraya ulaşmadığı sürece tatmin olmaz. Kṛṣṇa'ya yolculuğumuz bir kez başladı mı, asla hiçbir yerde durdurulamaz. Sadece gecikme söz konusudur: çok çok uzun bir zaman, asırlar geçebilir, ama nihai başarımız engellenemez.

Aslında bizi sadece Kṛṣṇa cezbedebilir. Kalbimizin en derin yerinde başka hiçbir şeyden haz alamayız ve hiçbir şeyi son hedefimiz olarak kabul edemeyiz. Biz sadece güzellik ve aşk istiyoruz, güç ya da bilgi değil.

AŞK DİLENCİLERİ

Güç istiyormuş gibi görünebiliriz. Bazen de her şeye sahip olmamız gerekir diye düşünebiliriz; o kontrol etme kapasitesini isteriz. Her şeyin kontrolümüz altına girmesini, istediğimiz her şeyin yapılmasını isteriz. Ama asıl istediğimiz bu değildir. Güç istiyormuş gibi görünebiliriz, ama sonunda güç bizi tatmin edemez. Bazen de her şeyi bilmek istediğimizi düşünebiliriz. Her şeyi kontrol etme gücü istemeyebiliriz, ama her şeyi bilmek isteriz; cahil olmaktan hoşlanmayız. Ama o da içsel ihtiyacımızı tatmin edebilecek olan nihai amaç değildir. Asıl istediğimiz o değildir. Gerçek ihtiyacımız konusunda—kalplerimizin içsel arayışı konusunda eğitim almamız gerekir. Eğer bunu doğru dürüst yaparsak, hepimizin aşk ve şefkat dilencileri olduğumuzu görürüz. Hayranlık duyma her yerde en derin ihtiyaçtır. Ve o ihtiyaç Kṛṣṇa'nın Vṛndāvana'daki oyunlarında tam anlamıyla tatmin bulur.

Bu hüküm Vedik kutsal metinleri derleyen Vedavyāsa tarafından duyuruldu. Günümüzün bilgiye vakıf kişileri bile Vedavyāsa'nın mümkün olan bütün felsefi düşünce

yollarını *Vedalar'da*, *Purāṇalar'da*, *Mahābharata'da* ve *Vedānta-sūtra'da* ortaya koymuş olduğunu kabul etmiştir. Ve o, son günlerinde, felsefi olgunluk döneminde, ilahi aşk kavramı ile, *kṛṣṇa-prema* ile doruğa ulaşan *Śrīmad-Bhāgavatam'ı* vermiştir.

“BİZ KRİSHNA'YI İSTİYORUZ”

Yaşayan her ruhun kalbindeki en derin özlem güzellik, aşk, şefkat, ve uyum içindir; güç, bilgi ya da başka bir şey için değil. Zaman ve mekan içinde yer alan tüm yaratılışa konan teşhis budur: ortak nedenlerinin bir olması. Ama bir ruhun, bu noktayı anlayarak gerçekliğe böylesine bariz bir özlem duyma seviyesine ulaşması enderdir. Bu dünyada kalplerindeki en derin ihtiyacın gerçekten bilincinde olan, “Biz Kṛṣṇa'yı istiyoruz! Biz Vṛndāvana'yı istiyoruz!” idrakinde olan çok az ruh vardır. Böylesine samimi ruhlar kolay kolay bulunmaz. Kutsal metnin pek çok yerinde bundan söz edilir. (*Manuṣyānāṁ sahasreṣu...nārāyaṇa parāyana... brahmanānām sahasrebyo....*)

Sadece bir tek hedef vardır—çok sayıda hedef gerekmez—bizim istediğimiz tek hedef, o belli hedef, o gerçek hedef, ilahi aşk ilişkisidir.

Kṛṣṇa bilincinin entellektüel olarak idraki imkansızdır. Bir arı cam kavanozu dıştan yalayarak nasıl balın tadını alamazsa, insan da akıl yoluyla daha üstün ruhun ülkesine giremez. Biz tebaa olarak Yüce Özneye tabiyiz. O nedenle ortada *sevā*, hizmet olmalıdır. *Sevā* en

önemli unsurdur. *Bhāgavad-gita'da* ifade edildiği üzere ilahi aşk ülkesine girmek için, *praṇipāta*, saygıyla yaklaşmak, *paripraśna*, samimiyetle soru sormak, ve *sevā*, hizmet yaklaşımı içinde olmak gerekir. Kṛṣṇa yalnız hizmetle tatmin olur ve aşağı iner, biz ancak o zaman daha üstün boyutun yapısını anlayabiliriz. Bu Vedik bilgidir.

Biz *taṭasthā-śaktiyiz*, marjinal enerjyiz, ve eğer daha üstün gerçeklik hakkında herhangi bir gerçeği bilmek istiyorsak, onun bizim varoluşumuzdan daha latif olduğunu idrak etmeliyiz, gerçeklik süper öznedir: O bize dokunabilir, ama biz kendi tatlı irademizle o ülkeye tırmanamayız. Bizi yukarıya çıkarabilecek olan lütuf bize bahşedilmişse, ancak o zaman gidebiliriz.

Bu anlayışa sahip olan kişi varolan tüm entellektüellerle savaşıabilir. Akıl daha üstün olan öznel bölgeye girme kapasitesine sahip değildir. O yüce gerçek *atīndriya-manasa-gocaraḥ*: duyular, zihin, ve akıl boyutunun ötesindedir. Brahmā tarafından kullanılan bu ifade, *manaso vapuṣo vāco vaibhavam tava gocaraḥ*, yani bedeni, zihni, ve sözleri ile Kṛṣṇa'ya ulaşmasının imkansız olduğunu Kṛṣṇa'ya itiraf edişi, yarım ağızla söylenmiş bir cümleden ibaret değildi. Mutlak gerçeği bilmek istiyorsak, Onu idrak etmenin yegane şartı itaatkar yaklaşımdır. Bu yolla, Kṛṣṇa bizim girişimimizden hoşnut olabilir ve Kendisini bize gösterebilir. İlahi vahiy bu dünyanın araştırma konusu değildir—hizmet etmek için samimi bir kalbe sahip olmalıyız.

Bilim adamları harikulade şeyler keşfediyorlar. Ama acaba bu şeyler zaten var mı? Yoksa bilim adamları birer yaratıcı mı? O harikulade gerçekler zaten var. İçlerinden sadece bazıları keşfediliyor. Onlar bilim adamlarının yarattığı şeyler değildir, dolayısıyla bilim adamları o gerçeklerden üstün değiller. Ve aslına bakılırsa, onlar bunun sadece bir kısmını bilebilirler, ve o bile belli bir çabayla gerçekleşir. Ama defalarca ve defalarca araştırma yapsalar da, gerçekliğin bilinçli yapısı, tanrı boyutunun üstün muhakemesi, onlar için meçhuldür. Buldukları her ne ise sadece dıştaki kabuktur, gerçek ruh, gerçek öz değildir. *Na te viduḥ svārtha-gatiṁ hi viṣṇum. Śrīmad-Bhāgavatam'da* (7.5.30) şöyle yazar:

**matir na kṛṣṇe parataḥ svato vā
mitho 'bhipadyeta gṛha-vratānām
adānta-gobir viśatām tamisram
punaḥ punaś carvita-carvaṇānām**

Śrīmad-Bhāgavatam bize daha üstün gerçeklik boyutuna entellektüel yaklaşımla girmeye çalışabileceğimizi, ama girişimlerimizden afallamış olarak döneceğimizi söyler. Eğer o ülkeye girmek için aklımızla baskı uygulamaya çalışırsak, tatmin olmadan hayal kırıklığı içinde geri geliriz ve burada bu ölümlü dünyada tekrar tekrar dolaşıp dururuz. Duyusal deneyim dünyası farklı aşamaları ile gelir gider, ama o manevi boyuta giremez. O dünyaya girmek için gerekli olan yegane şey, tanrısal boyutun gerçek bir aracısına boyun eğmektir. O bize yöntemi

bildirebilir, ve eğer biz onu kabul edebilirsek, o dünyaya girebiliriz; aksi halde bu duyuşal deneyim dünyasında dolaşıp durmak zorunda kalırız.

Bazı bilginler bilginin önem bakımından en başta geldiğini düşünürler. Onlara göre, bir kişi o ülkeye girmek isterse, öncelikle ciddi çalışma yaparak bilgi elde etmeli, ondan sonra aşk için çaba göstermelidir. Onlar ilahi aşkın ne olduğunu sadece bilgi vasıtasıyla anlayabileceğimizi, ve ancak ondan sonra o ülkeye kabul edilebileceğimizi düşünürler. Onlar *jñāna-sūnyā bhakti*, yani "bilgiden özgür adanmışlık" fikrini onaylamazlar.

Bir keresinde, Bharat Seva Ashram Sangha'nın kurucusu onun misyonuna katılmamı istemişti. Ona şöyle dedim, "Benim başım Śrī Caitanyadeva'nın öğretilerine çoktan bağlandı." O dedi ki, "Evet, Ona ben de saygı duyuyorum ama diyorum ki, öncelikle Buda'nın vaaz ettiği gibi, şu dünyasal zevke kayıtsızlığı öğrenmelisin. Ondan sonra Śaṅkara'nın *Vedānta'sını* incelemeye başlayabilirsin, doğru bilginin ne olduğunu anlayabilirsin, ve bütün bu dünyanın bir hiç olduğunu, Brahman'ın, ruhun, her şey olduğunu idrak edebilirsin. Ondan sonra, elde edilecek en üstün hedef olduğunu benim de düşündüğüm *prema-dhama'ya*, Śrī Caitanyadeva'nın aşkına yaklaşabilirsin." Ben şöyle cevap verdim, "Siz öyle söylüyorsunuz, ama Śrī Caitanyadeva Ona gelmeden önce, feragati öğrenmek için Budist okula, daha sonra Vedantik bilgiye sahip olmak için Śaṅkara okuluna gitmemiz gerektiğini söylemedi.

O dedi ki, kişi nerede olursa olsun gerçek bir Vaişnava azizin birlikteliğini elde etmeli ve *şravana-kirtana'yı*, Kşşna'nın yüceliklerini duyma ve zikretme uygulamasını sürdürmelidir." Adamın dili tutuldu. Konuşamaz oldu; sesi soluğu kesildi.

Bir keresinde de, Arya Samaj'ın başkanı Karaçi'de beni görmeye geldi ve bana dedi ki, "Eğer sonlu Sonsuzu bilebiliyorsa, o zaman O sonsuz değildir." Şöyle cevap verdim, "Eğer Sonsuz Kendisini sonluya tanıtamıyorsa, O sonsuz değildir." Savıma cevap veremedi.

BÜTÜN HAKLAR SAKLI

Bu demektir ki mutlağın elde edilebilmesi bizim cephemizdeki herhangi bir nitelikten kaynaklanmaz. O Kendisini tanıtmak için kimi seçerse o kişi Onu tanıyacaktır. Bu *Upanişadlar'da* açıklanmıştır: O konferans ya da tartışmalarla, keskin hafızayla ya da engin zekayla, deha ile ya da doğauştü zekayla bilinemez. Bir kişi bütün vahyolunmuş metinleri etraflı bir şekilde incelemiş olabilir, ama bu bir nitelik değildir. Kşşna bağımsızlığın tamamını Kendi tarafında saklı tutar. Onun bilinebilmesi için sadece bir tek yol vardır: O Kendisini bildirmek için kimi seçerse o kişi Onu bilebilir. Aksi halde Onun tatlı iradesiyle bütün haklar orada saklı kalır.

Onun tatlı iradesini nasıl cezbedebiliriz? Mesele budur. Onun tatlı iradesini nasıl çözebiliriz. Bu sadece *śaraṇāgati* ile, teslimiyet ile, negatif yönümüzü artırarak yapılabilir. Şöyle düşünmeliyiz, “Ben son derece zavallıyım; Senin lütfun olmadan yaşayamam.” Onun kalbinde acıma duygusu uyandırmaya çalışmak için bu türlü düşünmeliyiz. Onun anlayışına sığınarak Ona olağanüstü ihtiyaç duyduğumuzu ve Onun lütfu olmadan yaşayamayacağımızı ifade etmeliyiz. Sadece böylesine samimi bir ihtiyaç duygusu Onun dikkatini üzerimize çekebilir. Aksi halde Onu ele geçirme ihtimalimiz yoktur. Dolayısıyla Onu ele geçirmek için negatif yaklaşım tavsiye edilmiştir. Bizim yegane duamız en muhtaç ve en samimi olmak içindir. Onun dikkatini kendimize sadece bu çekebilir. Ve bu bir görüş ya da spekülasyon değil, gerçektir. Realitedir.

Bir tarihte Badarikāśrama’da karşılaştığım eğitimli bir *sannyāsi* görüşmemiz boyunca ateist tavır sergiledi. Şu tartışmayı getirdi, “Tanrı’nın ya da ruhun var olduğunu gösteren kanıt nedir?” Bunun üzerine ben *Śrīmad-Bhāgavatam’dan* (11.22.34) bir ayet okudum:

**ātmā parijñāna-mayo vivādo
hy astīti nāstīti bhidartha-niṣṭhaḥ
vyartha ’pi naivoparameta puṁsām
mattaḥ parāvṛtta-dhiyām sva-lokāt**

Ona şu açıklamayı yaptım, *ātmā*, ruh-can kendi ışığına sahip olsa da, iki karşıt grup arasında sürekli bir tartışma vardır. Bir taraf, “Tanrı vardır!” der. Diğer taraf, “Tanrı yoktur!” der. *Śrīmad-Bhāgavatam ātmānın* kendi ışığına sahip olduğunu söyler, ama biz yine de bir grup insanın, “O vardır, Onu görüyoruz. O görülebilir,” dediğini, diğer grubun ise, “O hiçbir zaman var olmadı,” dediğini görüyoruz. Bu tartışmanın sonu yoktur çünkü taraflardan biri aşık olan şeyi görecek göze sahip değildir. Bu tartışma boşa zaman kaybıdır, ama hiçbir zaman durmayacaktır; sonsuza kadar devam edecektir. Neden? Çünkü ortada Tanrı’yı görecek göze sahip olanlar ve Onu ya da kendi özlerini görecek göze sahip olmayanlar var. Bu insan sınıflarından bir tanesi Tanrı bilincinden sapmıştır. Onlarla Tanrı bilinci arasında, onlarla özbenlik bilinci arasında bir bariyer vardır. Dolayısıyla uyumsuzluk sırf onların cehaleti yüzünden sürüp gidecektir.

Gören gözlere sahip olanlar şöyle derler, “Güneş var; Güneş orada.” Gözleri olmayanlar ise, “Hayır, hayır, güneş yok,” derler. Bu tartışma sonsuza kadar sürecektir, ama bu güneşin var olmadığı anlamına gelmez. Güneş kendisini gösterebilir.

Bu bağlamda bir benzetme yapılmıştır. Bir çocuk bir zindanda, karanlık bir hapisane hücrelerinde doğmuştu. Ve orada güneş ışığı ile ilgili hiçbir deneyim almadan büyüdü. Hapisane dışındaki arkadaşlarından biri gelip onu ziyaret ederdi. Bir gün arkadaşı çocuğa şöyle dedi,

“Haydi, güneşi görmeye gidelim. Benimle gel, sana göstereyim.” Çocuk, “Olur, gelirim,” diye cevapladı, ama yanına bir fener almaya kalkıştı. Arkadaşı, “Feneri almaya gerek yok,” dedi. Çocuk şunları söyledi, “Sen ne diyorsun? Beni aptal mı sanıyorsun? Fenerin yardımı olmadan herhangi bir şeyi görmek mümkün mü? Ben aptal değilim!” Bunun üzerine, arkadaşı zorla elinden tuttu ve ona güneşi gösterdi. Çocuk, “Ah, demek güneş bu! Onun ışığı sayesinde her şey görülebilir,” dedi.

Ruh buna benzer. Tanrı buna benzer. O Kendi ışığı vasıtasıyla görülür, ve biz sadece Onun ışığı sayesinde herhangi bir şeyi görebiliriz. Onun ışığı kendindedir. O Kendi ışığı ile Kendisini başkalarına gösterebilir. O topyekûn bilginin kaynağıdır. Tanrı ile ilgili doğru kavram budur. O kendiliğinden vardır. O bizim bilgimizle görülemez, tıpkı güneşin başka bir ışığın yardımıyla görülemeyeceği gibi. Tanrı bilincini akılla ya da bilgiyle elde etmeye çalışmak gerekmez. Tanrı bilgisi bağımsızdır. Tanrı bilgisi kendiliğinden gelebilir ve gidebilir. Eğer Tanrı bana gelirse, her şey bana gelir. Ama hiçbir şey Onu bizim görüş alanımıza girmesi için zorlayamaz. Güneşi sizin zindanınıza getirmek mümkün değildir, aksine siz güneşe gitmeli ve her şeyi onun lütfuyla görmelisiniz; aynı şekilde, Tanrı'nın ışığı kendindedir. O ancak Kendi ışığı sayesinde görülebilir.

Entellektüellik boş niteliktir. Biz *jñāna-sūnyā bhaktiye*, bilgiden bağımsız adanmışlığa ilgi duyarız. Şefkat,

cazibe ve sevecenlik—bütün bu şeyler bir kalbe sahip olmanın getirisi. Bilim adamları hayvanların gerçek bir beyne, bir akla sahip olmadıklarını düşünürler. Buna rağmen görüyoruz ki bir hayvan fazla bir beyin gücüne sahip olmadan da yaşayabilir, oysa kalp olmadan kimse yaşayamaz. Beyin bir bilgisayarı temsil ettiğine göre hayvanlar hesaplama yapacak gerçek bir bilgisayardan yoksundurlar. Hayvanlar sezgisel bilgiyi kullanabilirler, ve bu yolla bilinçsiz olarak iş yapabilirler. Bizler sezginin beynin hesap yapma becerisini aştığını görebiliriz. Birçok kuş ve hayvan bir depremin yaklaşmakta olduğunu anlayabilir, ama bugüne kadar insan tarafından yapılan hiçbir hesap kesin olarak ne zaman deprem olacağını bilebilmiş değildir. Beynimiz pek çok şeyi hissedemez, anlayamaz, oysa hayvanlar bunlara ait bir ipucunu önceden sezebilirler. İnsanlar ise uzun ve derin bir araştırmadan sonra, muhakemelerinin ötesinde olanı bulamazlar. Muhakemenin ve aklın pozisyonu *Śrīmad-Bhāgavatam*'da şöyle açıklanır (10.14.3):

**jñāne prayāsam udapāsyā namanta eva
jīvanti san-mukharitām bhavadiya-vārtām
sthāne sthitāḥ śruti-gatām tanu-vān-manobhir
ye prāyaśo 'jita jito 'py asi tais tri-lokyām**

“Entellektüel çizgideki her türlü girişimi nefretle reddederek, içimizde itaatkar bir ruh hali geliştirmeli ve hayatımızı Tanrı'yla ilgili konular eşliğinde yaşamaya çalışmalıyız. Kuşkusuz, bu Tanrı ile ilgili *gelişigüzel* konular

anlamına gelmez; bu konular güvenilir bir kaynaktan gelmelidir. Şu an hangi konumda olduğumuz da önemli değildir. Kim düşünce, söz, ve eylem olarak, Onun ilahi araçlarının öğretilerini bütün kalbiyle uygularsa, aslında yenilmez olan Tanrı'yı ele geçirebilir.”

Bu yol *Śrīmad-Bhāgavatam* tarafından tavsiye edilen ve entellektüel kazanımı kınayan idrak yoludur:

**śreyah śrtim bhaktim udasya te vibho
klişyanti ye kevala-bodha-labdhave
teşām asau kleśala eva śiṣyate
nānyad yathā sthūla-tuṣāvaghātīnām**

“Ey Yüce Tanrı, akılları vasıtasıyla Senin hakkında net bir anlayışa sahip olmak isteyenler girişimlerinin boş olduğunu görürler. Onların gayretleri, boş kabuğu dövüp pirinç elde etmeye çalışanların çabası gibi, sadece hüsrarla son bulur.” (S.B. 10.14.4)

Dolayısıyla *jñāna*, bilgi, boş bir kabuk gibidir. Enerji ile bilgi sadece dışsal unsurlardır. Gerçek öz, pirinç ise adanmışlıktır—aşktır. İçteki leziz şey odur. Diğer şeyler kılıftır (*jñāna-karmady-anāvṛtam*). Oysa kılıfın içinde olan lezizdir, ebedidir, iyi, ve güzeldir: *satyam, śivoam, sundaram*. Gerçeklik güzelliştir, gerçeklik vecddir; bunun dışındaki her şey dıştaki kılıftan ibarettir. Eğer kendimizi kılıfla çok fazla meşgul edersek, içteki öze ulaşamayız. O zaman yaşantımız bir düş kırıklığına dönüşür.

**naiṣkarmyam apy acyuta-bhāva-varjitam
na śobhate jñānam alaṁ nirañjanam
kutaḥ punaḥ śaśvad abhadram īsvare
na cārpitam karma yad apy akāraṇam**

“Bir köşeye çekilme, emekliye ayrılma, hiç kimsenin yaşamında doyum olarak kabul edilmez. Özgürlük mertebesinde doğum, ölüm, hastalık, ve düşkünlük gibi kirlilikler bulunmasa bile, bunu mükemmeliyet olarak kabul etmek mümkün değildir. Bu durumda *karmaya*, yani Kṛṣṇa'nın hoşnutluğu için gerçekleştirilmeyen meşakkatli bir iş yaşamına, ne demeli?” (S.B. 1.5.12)

Hem işte hem istirahatte doyum sağlayabilen tek şey Kṛṣṇa'dır: Her ikisinin uyumunu sağlayan ilke Odur. Eğer iş Kṛṣṇa'ya hizmet için yapılırsa, o zaman emeğimiz altına dönüşür: demir olmaktan çıkar. Ve el çekme ilahi hizmetle bağlantılıysa bir değer taşır.

ADEM İLE HAVVA

Ağır iş altında ezilenler doğal olarak istirahat isterler. Yaşamak için işe muhtaçtırlar, oysa işin boş ve istenmeyen bir şey olduğu düşünülür: eğer yaşayacaksak, çalışmak durumundayız; yine de, bu alçaltıcı bir yaşam olarak görülür. Genelde özlemimiz çalışma olmadan nasıl yaşanacağı doğrutusundadır; biz işin kölesi olmadığımız, huzurlu bir istirahat yaşamının arayışı içindeyiz. Mücadele ve çalışma yaşamımızdaki genel eğilim budur.

İncil’de görürüz ki, Adem ile Havva cennette Tanrı’ya teslim oldukları zaman onlara otomatik olarak yaşamsal dayanak sağlandı; düştükleri zaman, ekmeklerini alın teriyle kazanmak zorunda kaldılar. Yaşamak için çalışmaya zorlandılar. Bu aşağı ve alçaltıcı bir yaşam şeklidir. Ancak eğer yaşamak istiyorsak, çalışmalıyız. Biz, “Çalışma olmadan yaşamanın mümkün olduğu bir yaşam var mı?” diye merak ediyoruz. Varoluşun başından beri yaşamımızda böyle bir eğilim olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla *karmadan* özgür olmanın özlemini duyuyoruz.

BUDA VE SHANKAR

Hem Budist okul hem de Śāṅkara okulu insanın iş olmadan yaşayabileceği bir yer bulmak ister. Buda, yaşamın kendisi gereksizdir; aslında iş yoktur, yaşam yoktur, varoluş yoktur, der. Budist okula göre, biz varoluşumuzdan vazgeçebiliriz. Mücadele dünyasında varoluşumuzu ayakta tutmak çılgınlıktır, dolayısıyla bu çılgınlıktan vazgeçmeliyiz. Neden yaşayalım ki? Onun için Budistler *nirvāṇayı*, varoluşun durdurulmasını savunurlar.

Śāṅkarācārya ise şöyle der, “Elbette yaşam vardır, ama *bu* yaşam arzu edilir bir şey değildir. Biz devamlı olarak zarar görmenin acısını çekiyoruz, ve bizi devamlı olarak eksilten bir güç var, en sonunda da ölüyoruz. Yavaş ölümlü, yavaş zehirle bize meydan okunuyor.” Ölümlü

dünyadaki yaşamın arzulanan bir şey olmadığı doğrudur. O halde çözüm ne? Śaṅkara kişinin bireysel benini ayakta tutma gayretinin arzulanan bir şey olmadığını söyler. Bireyselliği korurken bir yandan da gerçek huzuru, ebedi huzuru tatmak mümkün değildir. Dolayısıyla bireysel yaşamın cazibesinden vazgeçmemiz gerekecektir.

Śaṅkara'ya göre, bir Evrensel Ruh vardır, ve bu haz dolu bir kavramdır. Biz sadece onun yansımalarıyız. O Ruh her yere yansıtılmıştır. Her nasılsa bu gizemli bireysel egoyu ya da bilinci yaratmıştır. Bu sahte egoyu ayakta tutmak için çok hevesli olmamalıyız; onu eritmeliyiz. Ve bu yapıldığı zaman, göreceğiz ki geride sadece Ruh kalmış.

İçinde bulunduğumuz şu koşullarda, ölümlü olma hastalığına çare bulunamıyor. Her an öyle ya da böyle yok oluyoruz. Bunu çözmek mümkün değil. Buda ve Śaṅkara sadece kısmi bir anlayış vermişlerdir. Oysa Śrīmad-Bhāgavatam der ki, "Doğru çözüm, çevreyi Kṛṣṇa'nın hizmetiyle bağlantılı olarak görerek vazgeçme uygulaması içinde olmak, çevreden bağımsızlaşmaktır. Kendi bireyselliğinizi, çıkarınızı, ve umudunuzu korurken mükemmeliyet elde edebilmeniz için sadece *bhakti* ile, adanmışlıkla, kendini vakfetme ile mümkündür. Sömürü yolunu izlerseniz ölmek zorundasınız. Vazgeçme yolunu izlerseniz bilinmeyen bir bölgede, bir daha asla oradan çıkmamak üzere, bir tür sifra (Viraja, Brahmaloğa) karışık gidirsiniz. Oysa ben size adanmanın, kendini Kṛṣṇa'ya vakfetmenin onayladığı türden vazgeçmeyi ve bilgiyi

öneriyorum. Eğer onu kabul ederseniz, o zaman içsel özünüz, gerçek özünüz, mutlu bir yaşamda ebediyen yaşayabilir.

Naişkarmyam işten kaynaklanan acının bulunmaması demektir. Aşk yolunda çalışmak ruhun kalpten gelen işlevidir. Bizim sıradan anlayışımıza göre, iş bir tepki barındırır. Biz iş yaparken, ölümün saldırısı ile bir şeyler eksilir ve kaybolur. Ama bu güçlüklerin tamamı *Śrīmad-Bhāgavatam*'da verilen önerilerle elimine edilmiştir. *Śrīmad-Bhāgavatam*, *bhakti* ile, adanmış yaşamla kucaklaşan *vairāgyayı* ve *jñānayı* savunur. *Bhāgavatam* şöyle der, "Sömürüyü ve vazgeçmeyi üzerinizden silkip atın. Onlara bel bağlamak zorunda değilsiniz. Adanmışlık onları özümseyebilir. Vazgeçme ve bilgi, adanmışlığın içinde yer aldığı zaman tamdır, üstelik bir yandan da bireyselliğinizi koruyabilirsiniz."

Śrīmad-Bhāgavatam bilgi ve vazgeçmenin kendilerine has yaşamlarını adanmışlıkla takviye ederek onları uyumlu hale getirmiştir. Adanmışlık sayesinde, bireyselliğimizi, faaliyetimizi, umudumuzu koruyabilir, aynı zamanda da yaşamda olağanüstü huzur ve vecd bulabiliriz. *Śrīmad-Bhāgavatam* *jñāna* ve *karmaya* sadece adanmışlık ekleyerek bize mutlu, ebedi bir yaşam sunar.

Çalışırsınız, ya da enerji harcarsınız; ancak bu, tepki içeren *karmanın* yetki alanına girmez. Enerjiniz merkez için kullanılır. *Bhagavad-gītā* bize, "Sadece merkez için çalış,

aksi halde tepkinin tutsağı olursun,” der. Dolayısıyla net olarak ifade edilmiştir ki, eğer kendimizi en üst merkeze adarsak bizim için övgüye değer bir yaşam mümkündür. Bu ne onur kırıcıdır ne de yorucu. Cehalet de değildir. Bu bakımdan *Śrīmad-Bhāgavatam*’ın bize önerdiği bu rotayı izlememiz gerekir.

Eğer buna dikkat edersek ve gerçek kaynaktan, gerçek ustalardan gelen tavsiyeyi yerine getirmeye çalışırsak, doğru şekilde uyarlanırsınız; doğru bir anlayış geliştiririz. Ve her şey uyumlu hale gelir. Bu farkındalığa sahip olan kişi bilginin mümkün olan bütün açılımlarına ve kavramlarına galip gelir. Salt Kṛṣṇa’ya adanarak, kendimizi Ona vakfederek, acılar dünyasındaki cehaletten çok kolay bir şekilde özgür olabiliriz.

Adanmış kul olmak hizmet etmek demektir; hizmet her şeydir. Doğru yaşamı, kendimizi adayarak, kendimizi vererek bulacağız, egomuzu tatmin ederek değil. Biz hizmet içinde yaşayabiliriz. Eğer adanma çizgisinden gidersek bütün güçlükler ortadan kalkar. Orada her şeyi: bireyselliğimizi, en elverişli ortamı, en üstün beklentimizi buluruz. Sadece bakış açımızın değiştirilmesi gerekir. Ve o bakış açısı merkez aracılığıyla elde edilmelidir. Her şeyin nasıl merkezle bağlantılı olarak görüleceğini anlamaya çalışmalıyız. Ne görürsek görelim, onun konumunu merkezle bağdaştırarak incelemeye çalışmalıyız. Onun konumunun ne olduğunu merkezle olan bağlantısı doğrultusunda belirlemeli ve hesaplamalıyız. Her şeyle

olan ilişkimizi, o bakış açısıyla belirleyebiliriz. Bu bakışı geliştirebilirsek, hoş gitmeyen her şeyden kurtuluruz. *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın öğretisi budur.

Bhāgavata felsefesinin özelliği budur. Bu felsefe her zaman ilahi aşk, ilahi duyarlılık, ve ilahi his kavramını, entellektüelliğin ve enerjiye hükmetmenin üzerinde tutmaya çalışır. Eğer aşk ustasından yoksun iseler, enerji ustalarının ve bilgi ustalarının hiçbir değeri yoktur. Öte yandan, eğer bilgiden ve enerjiden yoksun biri aşk alanına girebilirse, yaşamı başarıya ulaştır. Bundan böyle onun devinimi tepkisel iş (*karma*) olarak değerlendirilmez, bilgisi ise Kṛṣṇa ile ilgili gerçek bilgidir (*sambandha-jñāna*). Kṛṣṇa hakkındaki gerçek bilgi, yani Onun donanımı, ve ruhani dünyada kimin kim olduğu, bizim bilimsel araştırma yaparak elde edeceğimiz bilginin sınırları dahilinde değildir. Bu şekilde elde edilmez; her şeyden bağımsız olarak gerçekleşir.

Devarṣi Nārada, Vedavyāsa'ya şu öneride bulunmaya geldi, "Bunu son kitabında çok net olarak sunmalısın. *Vedalar*'da ve *Upaniṣadlar*'da ve de *Mahābhatara*'da, bilginin ve çalışmanın farklı yönlerini daha önce irdelemiştin. Ama bu çok net değildi. Şimdi ise çok net ve kesin bir şekilde, yaşamdaki başarının en mükemmel şeklini bilgiden ve enerjiden bağımsız olarak anlatman gerekir." Enerji ve entellektüel araştırmadan bağımsız olarak, kendimizi kayıp servetimize yeniden atamamız mümkündür.

EGONUN MÜHRÜ

Yapmamız gereken şey sadece egonun mührünü kırmaktır, o zaman ilahi aşkın doğal akışı gelir ve otomatik olarak kendi amacına yardım eder. Bizim için yuvaya dönmemizi sağlayabilecek böyle bir düzenleme vardır. Bunun yorucu, zahmetli bir yolculuk olduğunu hissetmeyiz. Kendi doğal cezboluşumuz, dış rehberlikten bağımsız olarak, bizi oraya taşıyacaktır. İçimizde var olan ilahi aşk eğilimi, kendi toprağını anlayabilir; bu eğilim bu türlü bir doğal cezboluş ödülüne sahiptir. Bizi yuvamıza yönlendirecek otomatik bir cazibe oluşur; hiçbir bilimsel arayış gerekmez.

Onun yerine, entellektüelliğimize, ihtirasımıza, ve beklentimize bir son vermek durumundayız. Bunlar gereksizdir. Boşa kürek çekmektir. Hedefimize ulaşmada bize asla yardım etmez. Kalp reddeder. Orada hiçbir kuşkuyla yer yoktur. Bu şaşmaz, doğal, tam bir seleksiyondur. Dolayısıyla uzun süren herhangi bir araştırma programı sonunda ulaşılamayan o doğal şeyi bulmaya çalışmalıyız. Bu fazlasıyla doğaldır. Yok edilmesi ve sonsuza kadar veda edilmesi gereken şey sadece içimizdeki yapaylıktır.

Böylece sahte yolculuğumuz sırasında onca zamandır elde ettiğimiz tepkiler kendiliklerinden buharlaşırlar. Hiçbir sorun getirmezler. Bu kesindir. Hiçbir tepki olmaz, yeni bir keşif veya buluş yapmaya hiç gerek kalmaz. O idraki bir kez kazandık mı, “ilerici-bilgi-uygarlığımızın” tekrardan ibaret olduğunu görürüz.

Entellektüel olmak gerekmez. Bir çocuk nasıl annesini tanır, biz de gerçek yuvamızı fark edebiliriz. Buzağı bir sürü ineğin arasından kendi annesine koşar. Onlar kendilerini yönlendiren belli bir içgüdüsel kokuya veya doğal rehberliğe sahiptirler. Aynı şekilde, hiçbir dert, hiçbir soruşturma, hiçbir deney ya da kuşku gerekli değildir. Kṛṣṇa'ya adanma otomatiktir, doğaldır, mutludur, ve kendiliğindedir. Bu spontan bir yaşamdır, otomatik bir akıştır, doğal bir devinimdir.

Bizim gerçek ilgimiz aşktır. Aşk her şeyden bağımsızdır. Varoluşumuzdaki en derin özdür. Bize, "Gerçekliğe derinlemesine dalmaya çalışın," denir. "Gerçekliğe derinlemesine dalın, orada o ilahi ülkede yuvanızı bulacaksınız. Siz o toprağın çocuğusunuz." *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın ve Śrī Caitanya Mahāprabhu'nun mesajı odur. Bu çok kısır bir anlayış, soyut ya da bulanık bir rüya değil, aksine en yoğun ve somut gerçekliktir.

Śrī Caitanya Mahāprabhu bunu Kendi karakteriyle, Śrī Kṛṣṇa'yı arayışındaki yoğunlukla, ve dış dünyada somut olarak görünen onca olguyu yok sayıp Kendisini Kṛṣṇa'nın *līlāsina* hasredişindeki yoğunluk ve derinlikle gösterdi. Her şeyi unutarak, bizim için çok önemli olan her şeyi küçümseyerek, görevle ilgili diğer bütün işlevleri ve değerlendirmeleri görmezden geldi. Kendisini *kṛṣṇa-līlā'ya* öylesine derin ve yoğun bir şekilde—derinlemesine dalarak—hasretti ve bu Onun tüm kalbini öylesine ele geçirdi ki dıştan bakıldığında çaresiz olduğu düşünülürdü.

Rupa Goswami Prabhupada, Krishna'nın adının, formunun, niteliklerinin, ve ebedi dostlarının—Onunla ilgili her şeyin—maddesel değil, tam anlamıyla ruhani olduğunu söyler.

Bu bizim kaba duyularımız tarafından algılanamaz. Dillerimiz sadece *krishna* sesini titreştirerek Krishna'yı oluşturamaz, burunlarımız Onun bedeninin aşkın rayihasını yakalayamaz, gözlerimiz Onun şeklinin aşkın vizyonuna sahip olamaz. Bu sadece fiziksel duyularımız için değil, zihin için de böyledir.

Zihinlerimiz Krishna'yı idrak edemez. O aşkındır ve zihin ötesidir. Onun varlığı bizim tasarrufumuzda olan bilginin tamamını aşar.

Kutsal Ad

Krşna'nın kutsal adının sesi etkili olacaksa, ilahi bir niteliğe sahip olmalıdır. Sonsuz olan Krşna'nın kutsal adı içimizdeki istenmeyen şeylerin hepsini yokedebilir; ancak adın gerçek manevi kavramla donanmış olması gerekir. Ad sadece dil ve dudak yardımıyla üretilen fiziksel bir taklitten ibaret olmamalıdır. O ses kutsal ad değildir. Krşna'nın, Hari'nin, Vişnu'nun, ya da Nārāyaᅇa'nın kutsal adının gerçek olması için *vaikuᅇᅇha-nāma* olması gerekir: manevi varoluşa, ilahi onaya sahip olması gerekir. Bu ilke kutsal adı titreştirmenin olmazsa olmazıdır.

Biz manevi derinliğı olan ses titreşimi ile ilgileniyoruz. Kutsal adın fiziksel taklidi doğru ad değildir; *śabda brahma* değildir, ilahi ses değildir. Maddesel anlayış boyutundan sadece taklit ses gelebilir. Krşna'nın kutsal adı ilahi ses demektir; manevi bir zemini olmalıdır. Manevi olan şey fiziksel ses vasıtasıyla dağıtılmalıdır.

İlaç kapsülüne bakarsanız kapsül ilaç değildir; ilaç kapsülün içindedir. Dıştan bakınca, bir kapsül diğerine benzeyebilir, ama bir kapsülün içinde ilaç, diğerinin içinde ise siyanür olabilir. Kapsülün kendisi ilaç değildir. Dolayısıyla Krşna'nın adının sesi Krşna değildir: Krşna sesin *içindedir*. Kutsal ad doğru niyetle yüklü olmalıdır, herhangi bir maddesel duygusallıkla değil.

Gayrişahsi Śaṅkara okulunun izdeşçileri bile adın fiziksel ses sınırları ile kısıtlı olmadığına inanırlar. Onlar sesin zihinsel boyutun içinde, *sattva guna* boyutunun içinde olduğunu düşünürler. Ne yazık ki onlar kutsal adı *māyānın*, yani yanılının ürünü sanırlar, dolayısıyla Hari, Kṛṣṇa, Kālī, ve Śiva adlarının bir ve aynı olduğu sonucuna varırlar. Ramakrishna Misyonu da Śaṅkara okulu da o doğrultuda vaaz verir. Oysa o anlayışın kaynağı da yanlış anlama boyutundadır.

İLÂHÎ SES

Saf adın ilahi sesinin (*śuddha-nāma*) kaynağı *māyānın*, yanılığın bölgesinin ötesinde olmalıdır. *Māyānın* kapsadığı bölge maddesel dünyadaki en üst gezegen olan Satyaloka'ya kadar uzanır. Satyaloka'nın ötesinde Virajā nehri ve bilinç dünyası, Brahmaloğa vardır, ardından manevi gökyüzü, Paravyoma gelir. Kṛṣṇa'nın saf adının kaynağı, Paravyoma'da, manevi gökyüzünde olmalıdır. Ve eğer bunu daha da irdeleyecek olursak, Kṛṣṇa'nın kutsal adı aslında varoluşun en özgün boyutundan: Braja'dan, Goloka'dan gelir. Bu anlayışa göre, eğer ses Kṛṣṇa'nın gerçek adı olarak kabul edilecekse, sesin kaynağı ruhani dünyanın en üst boyutunda Vṛndāvana'da bulunmalıdır.

Salt fiziksel ses Kṛṣṇa'nın kutsal adı değildir. Sadece bu yanılığın dünyasından bizi azat etmesi için değil, Kṛṣṇa'nın Vṛndāvana'daki hizmetine ulaşmak için de kutsal adla ilgili doğru bir anlayış gerekir. Bizi oraya

ancak Kṛṣṇa'nın kaynağı Vṛndāvana boyutunda olan o gerçek adı alıp götürebilir.

Aksi halde, ruh adın içinde olsa da, eğer titreştirdiğimiz ses başka bir anlayışa dayanıyorsa, bizi ancak o anlayış katına götürebilir. Bu bütünüyle bilimseldir; akla aykırı değildir. Salt *kṛṣṇa* sözcüğü kutsal ad değildir. Önemli olan o sesin anlamı ve anlamdaki derinliktir, adın anlamındaki derin kavramdır. Bu her şeydir—amacımıza hizmet etmesi bakımından son derece önemlidir.

Bu noktayı açıklayan güzel bir öykü var. Manevi öğretmenimiz, Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura genç bir çocuk iken, kendisi ve babası, Bhaktivinoda Ṭhākura, Kalkūta yakınlarında, Hooghly bölgesinde bulunan Kulīnagrāma adlı kutsal yeri ziyarete gitmişlerdi. Kulīnagrāma, büyük adanmış Haridāsa Ṭhākura'nın ve diğer ünlü Vaiṣṇava'ların yaşamış olduğu köydü, ve dört nesil boyunca adanmışların mekanı olmuştu.

HAYALETLİ TAPINAK

Baba oğul o kadim kutsal yeri ziyaret etmeye gitmişler, ve Kulīnagrāma'nın hemen dışında, köye girerken eski bir tapınağın önünden geçmişler. Birden tapınaktan bir adam çıkmış ve tevazuyla onlardan şu ricada bulunmuş, "Lütfen gece burada kalın. Köye sabah girebilir ve oradaki bütün yerlerin *darśanasını* alabilirsiniz." Bhaktivinoda Ṭhākura ile o sıralar genç bir çocuk olan *guru mahārājamız* geceyi tapınakta geçirmişler.

BHAKTIVİNODA THAKURA

Bhaktivinoda Ṭhākura onlara rahibin sadece adın hecelerini tekrarlamış olabileceğini söyledi. Onun çıkardığı şey *mayik* bir sestem, fiziksel, yüzeysel bir sestem ibaretti. Ruhani öze sahip değildi; zikir yaparken adda canlılık yoktu. Rahip kutsal ada karşı kusur işlemekteydi, ve sonuç olarak hayalet oldu. Sordular, “O halde o berbat durumdan nasıl kurtulabilir?” Bhaktivinoda dedi ki, “Eğer Kṛṣṇa ile gerçek bağlantıya sahip güvenilir bir *sādhu* ile karşılaşır, ve gerçek adı onun ağzından duyarsa o zaman hayalet olma durumundan kurtulabilir.”

Hava karardıktan az sonra, dinlenirlerken, Bhaktivinoda Ṭhākura olağan dışı bir şey deneyimlemiş. Dört bir taraftan ortalığa tuğla parçalarının fırlatıldığını görmüş. Şöyle düşünmüş, “Bu nasıl oluyor ve neden? Kim koca tuğla parçalarını bu şekilde fırlatır?” Sonra orada huzursuzluk yaratan hayaletlerin yaşıyor olabileceğini sezmiş. Yüksek sesle Hare Kṛṣṇa *mahā-mantrayı* zikretmeye başlamış. Bir süre sonra, sorun yok olmuş, ve Bhaktivinoda Ṭhākura ile Śrīla Bhaktisiddhānta gecenin geri kalan kısmını sessiz sakin geçirmişler.

Sabah olunca, köye girmişler ve çeşitli kutsal yerleri ziyaret etmeye başlamışlar. Bir süre sonra, o civardan bir beyefendi onları fark etmiş ve demiş ki, “Köyümüze bu sabah erken saatte girdiniz. Nerelisiniz? Geceyi nerede geçirdiniz?” Bhaktivinoda Ṭhākura açıklamış, “Köyün hemen dışındaki o tapınakta kaldık.” İçlerinden biri şöyle demiş, “Ah! Orada nasıl kalabildiniz? Orada hayaletler yaşıyor ve gece vakti tapınağın önünden geçenlere taşlar, tuğlalar atıyorlar. Orada nasıl kalabildiniz?” Bunun üzerine Bhaktivinoda Ṭhākura şöyle demiş, “Evet, haklısınız. Ama ben orada böyle bir sorun olduğunu görünce, yüksek sesle Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* ziktermeye başladım, ve sonunda problem ortadan kalktı.” Ardından köydeki insanlar Bhaktivinoda’ya, “Siz kimsiniz, nereden geliyorsunuz?” diye sormuşlar.

Sonra onun Bhaktivinoda Ṭhākura olduğunu anlamışlar. Zaten onu daha önceden duymuşlarmış,

ve bazıları da kitaplarını okumuşmuş. Baba ile oğulu ağırlamışlar ve onlara henüz görmedikleri kutsal yerlerin hepsini göstermişler.

Yeri gelince Bhaktivinoda Ṭhākura'ya şöyle demişler, "Önceleri o tapınağın rahibi olan şahsiyet ölünce hayaletle dönüştü. O zamandan beri, o hayalet tarafından yaratılan sorunlara devamlı şahit olduk. Neden hayalet oldu? O tapınağın rahibi olarak, Kṛṣṇa'nın kutsal adını düzenli bir şekilde zikrediyordu. Biz bu gerçeğe şahidiz; hepimiz onu duyduk. Neden hayaletle dönüştü? Bunu anlayamıyoruz. Lütfen açıklayın."

YÜZEYSSEL SES

Bhaktivinoda Ṭhākura onlara rahibin sadece adın hecelerini, *nāma-akṣarayı*, tekrarlamış olabileceğini söylemiş. Onun çıkarmakta olduğu şey *mayik* bir sestem, fiziksel, yüzeysel bir şeyden ibaretti. Ruhani öze sahip değildi; zikir yaparken adda canlılık yoktu. Bu *nāma-aparādha* idi, saygısızca yapılan zikirdi. Bhaktivinoda onlara sormuş, "Karakteri nasıldı?" Onlar şöyle demişler, "İyi bir adam değildi. Pek çok günahkar eylemde bulunmuştu. Bundan haberdarız. Ama adı hemen her zaman zikrettiği gerçeğini inkar edemeyiz. Nasıl hayalet olabildi?"

Bhaktivinoda Ṭhākura onlara adın fiziksel sesinin doğru ad olmadığını söylemiş. Rahip kutsal ada ihanet

ediyordu (*nāma aparādha*) ve sonuç olarak hayalet oldu. Sormuşlar, “O halde o berbat durumdan nasıl kurtulabilir?” Bhaktivinoda şöyle demiş, “Eğer Kṛṣṇa ile gerçek bağlantısı olan güvenilir bir *sādhu* ile karşılaşır ve gerçek adı duyarsa, veya *Bhagavad-gītā*’nın, ya da *Srīmad-Bhāgavatam*’ın doğru açıklamasını onun ağzından duyarsa, o zaman hayalet olma durumundan kurtulabilir. Kutsal metinlerde maddesel doğanın dikenli tellerine tutsak olmaktan kurtulmanın yegane yolunun bu olduğundan söz edilir.” Bu görüşmenin ardından, Bhaktivinoda Ṭhākura ve Bhaktisiddhānta Saraswatī Kulīnagrāma’dan ayrılmışlar.

O günden sonra, Kulīnagrāma’daki tapınakta bulunan hayaletin neden olduğu huzursuzluklar sona ermiş. Köylüler şaşkınlık içindelermiş. İçlerinden biri şöyle demiş: “Hayalet olan o rahip, Bhaktivinoda Ṭhākura tarafından zikredilen kutsal adı duyduktan sonra içinde bulunduğu kötü durumdan kurtulmuş olmalı. Huzursuzluk başlayınca, Bhaktivinoda kutsal adı yüksek sesle zikretti, ve baskılanmış ruh Kṛṣṇa’nın kutsal adını onun kutsal dudaklarından duyup, giderek hayalet olma durumundan kurtulmuş oldu.”

Ondan sonra, pek çok kişi Bhaktivinoda Ṭhākura’yı görmeye gitti. Ona şöyle derlerdi, “Biz sizin yüce bir Vaiṣṇava olduğunuza inanıyoruz—Kṛṣṇa’nın kutsal adını sizin dudaklarınızdan duyan hayalet kurtuldu.” Bu öykü

gazetelerde yayınlandı, Śrīla Bhaktisiddhānta Prabhupāda ise Bhaktivinoda Ṭhākura ile birlikte deneyimlediği bu öyküyü hep anlatırdı.

Üzerinde durulması gereken nokta şudur ki adın dış sesi gerçek ad değildir. En önemli şey adı destekleyen ruhani farkındalıktır—gerçek ad odur. Aksi halde, bir kasetçalar da Kṛṣṇa'nın adını söyleyebilir. Bir papağan bile adı söyleyebilir—ama fiziksel ses o şeyin kendisi değildir. Geri planda bilinçli olan spiritüel gerçek bulunmalıdır. O üstün bilgi bu maddesel boyutun bilgisinin ötesindedir.

ZİHİN ÖTESİ NAMA

Bu anlayış Rūpa Goswāmī Prabhu tarafından yazılan şu dörtlükte onaylanır:

**ataḥ śrī-kṛṣṇa-nāmādi
na bhaved grāhyam indriyaiḥ
sevonmukhe hi jihvādau
svayam eva sphuraty adaḥ**

O der ki Kṛṣṇa'nın adı, formu, nitelikleri ve ebedi refakatçileri—Onun hakkındaki her şey—maddesel değil tam anlamıyla ruhanidir. Kaba duyularımızla idrak edilemez. Dillerimiz sırf *kṛṣṇa* sesini titreştirerek, Kṛṣṇa'yı oluşturamaz, burunlarımız Onun bedeninin aşkın rayıhasını yakalayamaz, gözlerimiz Onun formunun aşkın vizyonuna sahip olamaz. Bu sadece fiziksel duyularımız

için değil, zihin için de böyledir. Zihinlerimiz Kṛṣṇa'yı idrak edemez. O aşkındır ve zihin ötesidir. Onun varlığı bizim tasarrufumuzda olan bilginin tamamını aşar.

Biz özne olamayız ve Kṛṣṇa'yı kendi nesnemiz yapamayız. Özne Odur. Onun mevcudiyeti hem *ātmānın* hem de *paramātmānın* ötesindedir. Bunu hiçbir zaman unutmamalıyız. Onun içinde bulunduğu boyutun her zaman farkında olmalıyız. Biz sonlu ruhlar olarak *taṭasthā jīvalarız*—Tanrı'nın marjinal enerjisiyiz. Minik ruh sadece kendisinden daha kaba olan şeyleri düşünebilir ve bilebilir. Ama kendisinden daha latif olan şeyi bilmeye çalışırken çaresizdir. O daha üstün ruhani ülkeyle bir bağlantı, ancak daha üstün bölgenin daha alt olanı üstün boyuta getirmek istemesiyle mümkündür. Dolayısıyla, Onu anlamak sadece teslimiyet sayesinde mümkündür (*sevonmukhe hi jihvādau*).

İLAHİ KÖLELİK

Biz teslimiyet akışını kabul edebilirsek—olduğumuz gibi ölebilirsek ve en derin özümüzü Onun emrine teslim edebilirsek—Onun iradesi bizi kolayca yukarıya, ruhani platforma taşıyabilir. Ruhumuz o akışta bir yaprak gibi olur, ve bu şekilde yukarıya, sonsuzun merkezine taşınır. Bizim oraya girebilmemiz ve burada bu kaba maddesel dünyada yaptığımız gibi orada kibirle yürüyebilmemiz söz konusu değildir. Biz burada ayaklarımızla yürüyoruz, oysa orada başlarımızla yürüyeceğiz. Bizi yukarıya

götürmesi için o boyutu cezbedebilmemiz, ancak Tanrı'nın başımız üzerine bahşettiği lütufla mümkündür.

Oradaki her şey nitelik olarak kendi varoluşumuzdan daha üstündür. O ilahi ülkenin özü, atmosferi, havası, eteri—orada bulunan her şey—sahip olabileceğimiz her değerden üstündür. Sadece samimi bir hizmet ruhuna sahip olanların oraya girmelerine izin verilebilir. Ve onlar orada, o boyutun saygın, cömert, şefkatli, ve iyi dileklerle dolu sakinleri tarafından ilahi aşkın en üst mertebesine götürülürler.

Bizim beklentimiz oraya gitme şansına sahip olmaktır, ama her zaman bir lütuflar olarak—asla bir hak olarak değil. Bu ilkeyi en baştan kabul etmeliyiz. Yine de, oradaki atmosfer öylesine mutlu ve sevgi doludur ki kimse köle ile efendi arasında bir farklılık hissetmez. Oradaki köle bir köle olduğu hissine sahip değildir. Herkes ailedir. İlahi kölelik mertebesini elde edince şöyle düşünmek gerekir: “Ben bir köleyim—Kırsna'nın ve Onun ebedi dostlarının cömertliği benim servetim.” Ama o boyuta çıkarılanlar, Yogamāyā'nın kudretiyle, köle olduklarını unuturlar. Sevginin yoğun bir şekilde akmakta olduğu o atmosferin yüceliği ve cömertliği budur. O yüksek ve soylu ülkeye bir şekilde girme hakkını elde edebilmemiz, aslında onların sevgileri sayesinde, kendi şansımız sayesinde değil.

Ama bunu idrak etmek için Kırsna'nın adının, formunun, ve ebedi dostlarının ruhani durumunu idrak

etmeliyiz. Kṛṣṇa'nın adı maddesel değildir. Kṛṣṇa'nın adını, sadece dilimizle adın hecelerini titreştirerek elde edemeyiz. Rāvaṇa Sītādevī'yi ele geçirmek istedi ve bunu da başardığını düşündü. Oysa aslında Sītādevī'nin kutsal bedenine dokunamamıştı bile.

Rāvaṇa'nın ele geçirdiği sadece Sītādevī'nin maddesel simgesi, maddesel ikizi, Sītādevī'nin heykele benzer taklidi idi. Sītādevī'nin kendisi başka bir şeydir; o etten ve kemikten oluşmamıştır. Burada, bu dünyada olan biri için, Sītādevī'ye ve onun ilahi boyutuna ulaşabilmek hiçbir şekilde mümkün değildir. Değil Sītādevī'yi kapıp kaçırma ihtimalinden söz etmek—maddesel bir insan o boyutu göremez, hissedemez, ve o boyuta giremez. Kutsal Metinler Sītā'nın kaçırılışının tamamen bir gösteri olduğunu ifade etmişlerdir. Rāvaṇa kandırıldı. Elbette, Sītā'nın görünüşte Rāvaṇa tarafından kaçırılması belli bir amaca hizmet etmek için, bu maddesel dünyanın insanlarına bir şeyler öğretmek için yapıldı. Ama gerçek anlamda, hiçbir Rāvaṇa, Tanrı'nın Vaikuṅṭha'da yaşayan ebedi refakatçilerinden hiçbiri ile bağlantıya giremez. Aynı şekilde, hiçbir maddesel insan Vaikuṅṭha adına sırf o adın sesini taklit ederek yaklaşamaz.

Kısa bir süre önce bana bir kazada ölen küçük bir erkek çocuk hakkında soru sordular. Ölüm anında Kṛṣṇa'nın adını haykırdığını söylediler. Bana şunu sordular, "Ulaştığı yer neresi oldu?" Ben onlara şu açıklamada bulundum, et ve kemik boyutunda insanın

genç ya da yaşlı olması ruhani kazanım için bir nitelik değildir. Kişinin zihniyetinin incelenmesi gerekir. Belli bir zamana ve mekana ve söz konusu kişinin anlayışına göre, o ses gerçek ad olabilir, veya *nāmābhāsa*, yani gerçek adın gölgesi olabilir.

ULUSAL NAMA

Gandhi vurulduğu zaman, “Rāma! Rāma!” diye bağırdı. Göğsünden vurulmuştu, ve gözlükleri yola savrulmuştu. Yarım saat içinde bu dünyadan ayrıldı, ama “Rāma! Rāma!” sözlerini telaffuz etti. Dinsel bir konuşma yapmaya gidiyordu, ama zihni ulusal kalkınmayla ilgili düşüncelerle doluydu, dolayısıyla onun durumunda, adın titreşimi ulusal yapılanma boyutunda etkili olmuş olabilir. Ölüm anında bir kişinin ulaşacağı yeri anlamak için, şunu sormalıyız, “Zihniyeti neydi?”

Bazen adı zikretmek *nāmābhāsa* ile—adın gölgesi ile sonuçlanabilir. Adın *śuddha-nāma*, gerçek ad olup olmadığı, adı zikreden kişinin zihinsel sistemine bağlıdır. Onun Kṛṣṇa ile olan bağlantısına, onun niyetine bağlıdır.

“GOPI, GOPI, GOPI!”

Śrī Caitanya Mahāprabhu *sannyāsa* almadan birkaç gün önce, “*gopī, gopī, gopī*” diye zikir yapıyordu. Bir *tantrik brāhmana* bunu duyunca Śrī Caitanya Mahāprabhu’ya nasihat etmeye geldi. “Pandit,” dedi, “Sen bir alimsin;

kutsal metinleri biliyorsun. Buna rağmen, *gopī*, *gopī* adını zikrediyorsun? Bundan ne yarar sağlayacaksın? Kutsal metinler, eğer Kṛṣṇa'nın adını zikredersen, belli bir yarar sağlayabilirsin der. Bunu kutsal metinlerin pek çok yerinde bulabilirsin, özellikle de *Purāṇalar'da*. Öyleyse neden *gopī*, *gopī* diye zikir yapıyorsun?"

Brāhmananın cehaletine kızan Śrī Caitanya Mahāprabhu, *gopīlerin* izdeşçisiymiş gibi, yerden bir sopa aldı ve onu paylamaya başladı. "Sen bizi Kṛṣṇa'nın izdeşçilerine çevirmek için mi düşman kamptan geldin?" Sopasıyla dövmek için *brāhmananın* peşinden koştu. Bu örnekte, görüyoruz ki Śrī Caitanya Mahāprabhu "*gopī*, *gopī*" diye zikir yapıyor ve Kṛṣṇa'nın adını ihmal ediyordu. Dıştan bakıldığında Ona Kṛṣṇa'nın adını söylemesi tavsiye edildi ve bu Onu çileden çıkardı—ama burada temelde yatan düşünce nedir?

Eğer biz bir kişinin kutsal adı zikretmesiyle oluşan etkiyi anlayacaksak, o kişinin niyetini incelemeliyiz. Bazen o kişinin zikri belli bir etkiye sahip olabilir, ama her zaman değil. Yine de, adın anlamının tam olarak farkında olunmasa bile, kutsal adın belli bir etkiye sahip olabileceğine kanıt olarak Jīva Goswāmī aşağıdaki örnekten söz eder.

Bir zamanlar, vahşi bir yaban domuzu bir Müslümana saldırmış, Müslüman da "*Hārāma! Hārāma!*" diye bağırmişti. *Hārāma*, "o iğrenç domuz" anlamına gelir. Bir yandan da, *Hā Rāma* bana bir domuzun saldırmasına izin

veren “Tanrı” demektir. Bir şekilde, Rāma’ya yakarılmış, ve kutsal ad, özgürlüğe ulaşan Müslüman üzerinde ilahi bir etki yaratmıştı.

Kutsal metinlerde verilen bir başka örnek ise Valmīkī’ye ait. Bilge Valmīkī bir aziz olmadan önce hayduttu. Ama yüce aziz Nārada onun yararı için bir plan yapmıştı. Nārada şöyle düşündü, “Bu adam bugüne kadar gördüğüm en kötü, en adi haydut. Kutsal adın kudretini görmek için onun üzerinde bir deneme yapayım. Ondan kutsal Rāma adını zikretmesini isteyeceğim.” Nārada denedi, ama Valmīkī Rāma’nın kutsal adını telaffuz edemedi. Ardından Nārada ona—“cinayet” sözcüğünün karşılığı olan—*mara* sözcüğünü tekrarlamasını söyledi. Haydut, “Evet, bunu yapabilirim. Bu Rāma’nın adının tam tersi,” dedi. “*Mara-mara-mara-mara-rāma-rāma-rāma-rāma,*” diye zikretmeye başladı. Böylece, bir süre sonra, *mara rāma* oldu. Valmīkī Rāma’nın adını zikretmeye başladı, ve zamanla zihinsel yaklaşımı değişti. Dolayısıyla bir kişi adın anlamı hakkında doğru dürüst bir kavrama sahip olmasa bile adın o kişi üzerinde bir etki yaratması mümkündür. Buna *nāmābhasa*: adın gölgesi denir. Bu özgürlük sağlayabilir. Ama gerçek adanmış özgürlüğe ilgi duymaz. O ilahi hizmet ülkesine girmek ister.

Ses ve sesin etkisi bizim benimsediğimiz yaklaşıma, ve algılayabildiğimiz niteliğe bağlıdır, çünkü gerçek *vaikunṭha nāma* sonsuzdur. O boyutta, ilahi ad, adı geçen

öze eşittir. Bir şeyin ses yönü, o şeyin özgün yönüyle bir ve aynı olunca, bu *vaikuṅṭha nāma'dır*. Burada, bu dünyada kör bir adamın adı Padmalocan—nilüfer gözlü—olabilir ama aslında o kişi kör olabilir. Ad ve form tamamen farklı olabilir. Ama Vaikuṅṭha'da, sonsuz dünyada, ad ve adlandırılan bir ve aynıdır.

Bununla beraber, *vaikuṅṭha nāma'yı* deneyimlemek için kişi hem *nāma aparādha'dan*, yani kutsal ada yapılan saygısızlıklardan hem de *nāmābhāsa'dan*, yani kutsal adın gölgesinden uzak durmalıdır. *Nāmābhāsa* ile, bu dünyasal esaretten bir ölçüde kurtuluruz, *nāma aparādha* ile bu *mayik* dünyaya tutsak oluruz. Ama sıradan fiziksel ses, doğaüstü olan gerçek adı temsil edemez.

Denir ki, bir insanın cehaletinden ve işleyebileceği tüm günahlardan çok daha fazlasını, Kṛṣṇa'nın bir tek adı yok eder. Ama o bir tek adın niteliği nedir? Biz Kṛṣṇa'nın fiziksel adını, bir tek gerçek adın getireceği sonucu bile elde etmeden defalarca söyleyebiliriz. Adın sıradan sesiyle, yani yüzeysel *mayik* adla saf ad arasında büyük bir fark vardır. Saf ad Kṛṣṇa ile bir ve aynıdır, ancak o ad aşağıya bizim düzeyimize sadece Onun lütfuyla iner. Sırf dilimizi ve dudaklarımızı hareket ettirerek onu titreştiremeyiz. Kṛṣṇa'nın saf adı dil seviyesinde değil kalp seviyesindedir. Ve en sonunda kalbin de ötesine geçer ve Kṛṣṇa'nın ülkesine ulaşır. Kṛṣṇa aşağıya indiğinde, Kṛṣṇa adı kalpten yükselir, dudakları ve dili hareket ettirir. İşte o titreşim Kṛṣṇa'nın kutsal adıdır, *kṛṣṇa nāma'dır*.

NEGATİF GÜÇ

Krşna, aşkın dünyadan ses formunda kalbe inince, ve sinir sisteminin her yönünü kontrol edip kalpten dudaklara gelince, ve orada dans etmeye başlayınca, o *krşna nāma'dır*. İnsiyatif aşkın dünyadadır. O ses fiziksel boyutun ürünü değildir. Ruhani sesin aşağıya bu boyuta inmesi gerekir; O inebilir, ama biz çok kolay bir şekilde oraya çıkamayız. O Süper Özne'dir; biz ise Onun için birer nesneyiz. Onun bağımsızlığına müdahale edemeyiz. Sadece negatif bir güç olan teslimiyet sayesinde Yüce Pozitif'i bizim seviyemize inmesi için cezbedebiliriz.

Dolayısıyla kutsal ad bizim duyularımızın ürünü değildir. Sadece çok yoğun bir hizmet tavrıyla Ona yaklaştığımız zaman kutsal ad idrak edilebilir. O zaman, Krşna hizmet etme doğamızın cazibesine kapılıp lütfuyla Şahsen aşağıya inebilir. Sonra bu elementi etkileyebilir, aşkın ses oluşturabilir ve maddesel boyutta dans edebilir. Kutsal ad, *vaikunṭha nāma*, Krşna'nın gerçek adı odur. Biz onu dudaklarımızla çıkaramayız. Fiziksel ya da zihinsel üretimimizle yarattığımız ses Krşna değildir. O bizim çıkarabileceğimiz her türlü sestem bağımsızdır, yine de, her şeyi O kontrol ettiği için, herhangi bir yerde, herhangi bir formda, herhangi bir boyutta, herhangi bir seste görünebilir.

Bu *Bhagavad-gītā'da* (4.6) doğrulanmıştır. Krşna şöyle der, "Ben içsel enerjimin gücüyle buraya geldiğim zaman, dışsal enerjinin etkisini ortadan kaldırıyorum ve her

yerde görünürüm.” Bir uçak gökyüzünde hızla giderken havanın ve rüzgarın etkisini büyük bir güçle nasıl geri iterse, maddesel dalga da geri gitmeye zorlanır. Kṛṣṇa maddesel dalgaların etkisini ortadan kaldırarak, Kendi kudretinin gücüyle bu dünyada görünür.

Tanrı şöyle der, “Ben Kendi kudretime sahibim, ve o kudretin gücüyle, bu kaba maddesel enerjiyi yok ederim. Ve böylece burada bu dünyada yaşayıp devinirim.” Maddesel doğanın yasaları Ona uygulanamaz. O özel kudrete sahiptir. O maddesel doğanın yasalarını o özel kudret yardımıyla etkisiz kılar ve buraya gelir. O Kendi kudreti ile ne isterse yapar. O nereye gitse, maddesel doğanın yasaları o yerden çekilirler ve Ona yol verirler. Böylece O, ses dünyasında kutsal ad olarak ortaya çıkabilir.

Adın gerçek önemi sadece hecelerinin düzenleniş biçiminde değil, o ilahi sesin içindeki derin anlamda bulunur. Bazı alimlerin iddiasına göre, *Kali-santaraṇa Upaniṣad*'da Brahma der ki, Rāma'nın adı Kṛṣṇa'nın adından önce söylendiği taktirde Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* doğru telaffuz edilmiş olur: “Hare Rāma, Hare Rāma, Rāma Rāma, Hare Hare / Hare Kṛṣṇa, Hare Kṛṣṇa, Kṛṣṇa Kṛṣṇa, Hare Hare.”

KRISHNA NAMA

Kali-santaraṇa Upaniṣad'da Hare Kṛṣṇa *mahā-mantra* o şekilde sunulmuştur. Ama Rāma adı mantrada

Kṛṣṇa'nın adından önce gelmelidir demek yüzeysel bir anlayıştır. Söylenenlere bakılacak olursa, Hare Kṛṣṇa mantra *Upaniṣadlar'dan* geldiği için Vedik bir mantradır ve bu nedenle, sıradan insanlar Vedik mantralara hiçbir şekilde ulaşamayacakları için, Śrī Caitanya Mahāprabhu sözcüklerin sırasını değiştirerek bu mantrayı yeni baştan uyarladı. Böylece, bunun Vedik bir mantra olmasından doğan kaygı bu sayede ortadan kalktı ve Śrī Caitanya Mahāprabhu *Vedalar'ın* emirlerini ihlal etmeden bu mantrayı herkese verdi, denir. Śrī Caitanyadeva'ya büyük sevgi besleyen Uttar Pradesh'deki bazı adanmışlar bu görüşü öne sürmekten hoşlanırlar.

Oysa bizim inancımıza göre "Hare Rāma"nın önce söylenmesi yüzeysellikten başka bir şey değildir. Buna göre, Rāma *avatāra* önce, Kṛṣṇa *avatāra* sonra görüldüğü için, *mahā-mantra'da* Rāma adının, "Hare Rāma"nın önce gelmesi gerektiği düşünülür. Daha derin bir anlamlandırma şunu göz önünde bulunduracaktır; iki benzer şey birbirleriyle ilişkilendirildiği zaman, üstünlük tarihsel öncelik bazına göre değil, en üstün gelişmişliğe sahip kavrama göre düzenlenecektir. Kṛṣṇa'nın kutsal adı Rāma'nın kutsal adından üstündür. Bundan *Purāṇalar'da* söz edilmiştir: Rāma'nın üç adı Kṛṣṇa'nın tek adına eşittir. Kṛṣṇa'nın adı Rāma'nın adından üstündür. İkisi bir araya geldiğinde öncelikli konum üstün olana verilmelidir. Dolayısıyla, *mahā-mantra'da* Kṛṣṇa'nın adı önce gelmelidir.

Bu bir sav. Diğer bir sav ise şudur; ebedi boyutta her şey döngüsel bir düzende devinir. Ebedi bir döngüde, hangisinin birinci, hangisinin ikinci olduğu belirlenemez, ve bu bakımdan, ebedi *lilā* boyutunda, Kṛṣṇa'nın mı Rāma'dan önce, yoksa Rāma'nın mı Kṛṣṇa'dan önce geldiği saptanamaz. O halde bu değerlendirmeye bakılırsa, Kṛṣṇa'nın ve Rāma'nın adları ebedi ve her türlü tarihi olaydan bağımsız oldukları için, mantraya herhangi bir yerden başlayabiliriz.

RAMA DEMEK KRİSHNA DEMEKTİR

Ancak, bizim *sampradāyamız* bu değerlendirmelerin üzerinde, bir başka ve daha üstün bir değerlendirme vermiş bulunuyor. Daha derin bir anlayış, Hare Kṛṣṇa mantranın *rāma lilā* ile hiçbir şekilde ilgisi bulunmadığını ortaya koyacaktır. Gaudīya Vaiṣṇāva'lar Hare Kṛṣṇā mantradaki Rāma adında Rādhā-rāmana Rāma'yı bulacaklardır. Bu, "Śrīmatī Rādhārāṇī'ye zevk veren Kṛṣṇa (*rāman*)" anlamına gelir. Bizim anlayışımıza göre, Hare Kṛṣṇā mantra Rāma bilinci değil, topyekûn Kṛṣṇa bilincidir. Śrī Caitanya'nın her şeyi kapsayan en üstün anlayışı her zaman *svayam bhagavān*, *kṛṣṇa lilā*, *rādhā-govinda lilā* ile ilgilidir. Śrī Caitanya Mahāprabhu'nun zuhurunun ve öğretilerinin gerçek amacı budur. Bu bağlamda, Hare Kṛṣṇā mantra, hiçbir şekilde Āyodhya'nın *rāma lilā'sından* söz etmez. Hare Kṛṣṇā mantranın en üstün anlayışında onunla herhangi bir bağlantı yoktur.

Manevi başarımızdan mantranın içsel kavramı sorumludur. Bir kişi Rāma adını telaffuz ettiğinde eğer Dāsarāthi Rāma'yı kastediyorsa, cezbolduğu şey onu oraya, Āyodhya'ya götürecektir; eğer Pārasūrāma'yı kastediyorsa, başka bir yere cezbolacaktır. Ve eğer Rāma, Rādhā-rāmāna Rāma demekse, Goloka'ya gidecektir. Adanmış kulun içsel anlayışı, hedefine gitmede ona rehberlik yapacaktır.

Benim esas adım Rāmendra Candra idi. Bana inisiyasyon verildiği zaman, Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswatī Ṭhākura bana Rāmendra Sundara adını verdi. Ona, "Rāmendra'nın anlamı nedir?" diye sordum. Bana şöyle dedi, "Bizim değerlendirmemize göre Rāma, Dāsarāthi Rāma veya Kral Dāsarātha'nın oğlu Rāmacandra anlamına gelmez. Rādhā-rāmāna Rāma—Rādhārāṇī'nin sevgilisi, Kṛṣṇa, anlamına gelir."

"Hare" adı kişinin anlayışına göre farklı anlamlara da gelebilir. Mantradaki Hare sözcüğünün Rādhārāṇī anlamına gelecek şekilde kabul edilmesi de zikri yapanın ruhani gelişimine ve niteliğine (*ādhikāra*) göre belirlenir. Kişi her şeyin geri planında Rādhā-Kṛṣṇa olduğuna dair sarsılmaz idrake sahip olunca—iyi olan her türlü kavramın temelinde *svayam-rūpa'yı*, Tanrı Katı'nın özgün formunu bulunca—ancak o zaman başka herhangi bir şey değil o türlü bir anlam bulacaktır.

Yeni başlayanlar için, Hare Kṛṣṇa mantradaki "Hare" sözcüğü Hari anlamına gelecek şekilde algılanabilir.

Bir anlamı budur. Ayrıca Nṛsimhadeva anlamına da gelebilir. Ve nasıl ki “Rāma”, Dāsarāthi Rāma anlamına gelebiliyorsa, “Kṛṣṇa” da farklı tür Kṛṣṇa’ları kastedebilir. *Vaibhāva’nın* yani Tanrı’nın uzantılarının yirmi dörde ulaştığı Vaikuṅṭha’da da bir Kṛṣṇa vardır. Vaikuṅṭha’da, ilk önce Nārāyaṇa vardır, sonra dört uzantısı: Vāsudeva, Saṅkārṣaṇa, Pradyumna ve Aniruddha gelir. Bu dört uzantının her birinin beş temsilcisi vardır, ve hep birlikte yirmi dört ederler. Bunlardan biri Vaikuṅṭha’nın Kṛṣṇa’sıdır. Sonra Dwārakā’nın Kṛṣṇa’sı, Mathurā’nın Kṛṣṇa’sı vardır.

Böylece Kṛṣṇa’nın birbirinden farklı kavramları vardır. Ama Kṛṣṇa’nın en üstün kavramı Vṛṇḍāvana’nın Kṛṣṇa’sı: Rādhā-Govinda’dır. Kişi kendisini o boyuttan alamadığı zaman, tanrı anlayışı ile ilgili idraki sadece Hari-Harā’dan ibaret olacaktır. Rādhā-Kṛṣṇa dışında başka hiçbir şey görmeyecektir. Tam anlamıyla ve mükemmel bir şekilde *madhura-rasa’da* konumlanmış olan kişiler—en üstün ilahi vizyona sahip olanlar—o boyuttan aşıya inemezler. İnerlerse, bu sadece Rādhā-Govinda’nın çıkarı içindir. Böyle olduğunda, adanmış her yere gidebilir, ama asıl ilgisi Vṛṇḍāvana’da kilit altındadır. Bir adanmış sadece Rādhā-Govinda’nın hizmeti adına Vṛṇḍāvana’yı terk eder.

Vṛṇḍāvana çizgisini izleyenler için Hare Kṛṣṇa mantradaki “Hare” sadece Harā: Śrīmatī Rādhārāṇī anlamına gelebilir. Harā demek, “Kṛṣṇa’nın, Hari’nin dikkatini bile zorla çekip alan Rādhā” demektir. *Harana* sözcüğü “çalmak” anlamına gelir. Çalma konusunda

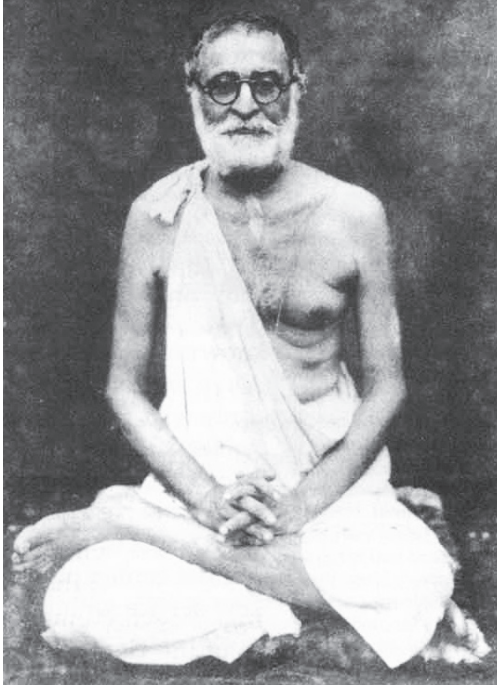
en usta olanın zihnini çalabilen—Kṛṣṇa'nın bile zihnini çalabilen kişi—Harā'dır. En üstün çalma kapasitesi Rādhārāṇī tarafından sergilenir. “Kṛṣṇa” ise, “mutlak anlamda en cazip olan” demektir. Her ikisi de mantrada temsil edilmektedir.

RUPANUGA NAMA

Rūpānuga sampradāya'nın izdeşçileri *mahā-mantra* zikrederken o bilinçten asla sapamazlar. Onlar Hari-Harā'nın, Radha-Kṛṣṇa'nın hizmetini bu anlayış içinde sürdürürler. Kendilerini *rādhā dāsyam'a* yoğunlaştırırlar. Onun dışında başka şey düşünemezler. Ve bir kez o boyuta tam anlamıyla ulaştınca, o mertebeden, Rādhā-Kṛṣṇa'nın ilgi alanından aşağıya asla inemezler. Kendilerine o çemberin dışına çıkma izni veremezler.

Bizim en üstün özlemimizin konumu odur, ve adanmışın *ādhikārasına*, ruhani yetkinliğine göre, zihinde böyle bir anlam uyanacaktır. Bu anlam *sādhana* vasıtasıyla uyandırılır, keşfedilir. O zaman kalbin örtüsü yok olur ve ilahi aşk, ruhun içsel işlevi olarak, kendiliğinden kalp pınarından fışkırır.

Gaudiya Vaishnava'lar
sadece Radharani'yi bilirler.
Sadece Onunla, ve Onun görevleriyle,
Onun ihtiyaçlarıyla ilgilenirler.
Ona her bakımdan hizmet etmeye hazırdırlar,
ve Onsuz hiçbir hizmet düşünemezler.
Gaudiya Vaishnava'ların en üstün kazanımı
budur, Mahaprabhu taraftarlarının özel vasfı
budur, ve bu Raghunatha Dasa Goswami
tarafından açıklandı.

Beni ayakta tutan ve varoluşumu besleyen bir umut var. Ve o umutla bir şekilde günlerimi geçiriyorum. Ama sabrımın sonu geldi.

Artık daha fazla katlanamıyorum. Eğer bana hemen şu an lütfunu göstermezsen, Sri Radha, umudumu ebediyen kaybedeceğim.

Yaşamımı sürdürme isteğim kalmayacak. Ve kendi yaşamımdan bile daha değerli olan Vrndavana'a gelince—ondan bıktım. Fazla söze ne gerek var, ben Krishna'dan bile bıktım. Bu tür sözler söylemek utanç verici, ama Sen beni

Kendi mahrem hizmet kampına almadığın sürece ya da oraya alınıncaya kadar Krishna'ya bile sevgi duyamam.

RAGHUNATH DAS

Sri Rādhāya Hizmeti

Bir keresinde, Bharatpur'un Diwan'ı, ailesiyle birlikte kutsal yerler içinde en üstün yer olan Śrī Rādhā-kuṇḍa'ya, Śrīmatī Rādhārāṇī'nin kutsal gölüne hac ziyaretinde bulunmaya gelmişlerdi. O ve ailesi Rādhā-kuṇḍa'yı tavaf ediyorlardı. Bunu yaparken boyluboyunca yere uzanıyorlar, kolları ileriye uzatılmış halde saygılarını sunuyorlardı. Bu şekilde secde ederken her seferinde, parmak uçlarının toprağa dokunduğu noktayı işaretliyorlardı. Sonra yavaşça ayağa kalkıyor ve ileriye, işaretin olduğu yere gidiyor, tekrar boyluboyunca uzanarak, büyük saygı ve hayranlıkla secdelerini sunuyorlardı. Rādhā-kuṇḍa'nın tamamını bu şekilde tavaf ediyorlardı. Bu derece yoğun ibadeti gören Paramānanda Prabhu, *guru mahārāja'mız* Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswaṭī Ṭhākura'nın yakın bir öğrencisi, Prabhupāda'ya Diwan'ın ve ailesinin Rādhā-kunda'yı bu şekilde tavaf ettiklerine göre Rādhārāṇī'ye büyük saygı besliyor olmaları gerektiğini ima etti.

O zaman Prabhupāda şunu söyledi, "Onların Rādhā-kunda ve Rādhārāṇī'ye bakış açıları bizimkinden farklıdır. Onlar Kṛṣṇa'yı tanıyorlar ve Ona saygı gösteriyorlar. Ve Rādhārāṇī Kṛṣṇa'nın gözdesi olduğu için Rādhā-kuṇḍa'ya da bir miktar saygıları var. Oysa bizim bakış açımız bunun tam tersidir. Bizim ilgimiz Rādhārāṇī'ye yöneliktir. Ve sırf O Kṛṣṇa'yı istediği için bizim Kṛṣṇa ile bağlantımız var."

Dolayısıyla Gauḍīya Vaiṣṇava'lar sadece Radharanī'yi bilirler. Onlar sadece Onunla, ve Onun görevleriyle, Onun ihtiyaçlarıyla ilgilenirler. Ona her bakımdan hizmet etmeye hazırdılar, ve Onsuz hizmet düşünemezler. Gauḍīya Vaiṣṇava'ların en üstün kazanımı budur, Mahāprabhu taraftarlarının özel vasfı budur, ve bu Raghunātha Dāsa Goswāmī tarafından *Vilāpa-kuṣumāñjali* (102) adlı eserinde açıklanmıştır:

**āsābharair-amṛta-sindhu-mayaiḥ kathañcit
kālo mayātigamitaḥ kila sāmpratañ hi
tvañ cet kṛpām mayi vidhāsyasi naiva kiñ me
prānair vraje na ca varoru bakarinaḥ**

Bu dörtlük doğrudan Rādhārāñī'ye edilmiş bir duadır. Bu dua öylesine tatlı ve ikna edici bir umut türünü ifade eder ki, sınırsız bir nektar okyanusuna benzetilir. Raghunātha Dāsa Goswāmī şöyle der, “Beni ayakta tutan ve varoluşumu besleyen bir umut var. O umutla bir şekilde günlerimi geçiriyorum, şu bıkkınlık veren saatlerde yaşamımı sürüklüyorum. O nektarsı umut okyanusu beni cezbediyor ve beni hayatta tutuyor. Ama sabrımın sonu geldi. Artık buna daha fazla tahammül edemiyorum. Daha fazla bekleyemem.

“Eğer bana hemen şu an lütfunu göstermezsen, bittim demektir. Umudumu ebediyen kaybedeceğim. Yaşamımı sürdürme isteğim kalmayacak. Hepsi beyhude olacak. Senin lütfun olmadan, bir an bile yaşamaya tahammülüm yok. Ve kendi yaşamımdan bile daha

değerli olan Vrndavana'a gelince—ondan bıktım. Bana acı veriyor; durmadan beni kıvrandırıyor. Fazla söze ne gerek var, ben Kṛṣṇa'dan bile bıktım. Bu tür sözler söylemek utanç verici, ama Sen beni Kendi mahrem hizmet kampına almadığın sürece ya da oraya alınıncaya kadar Kṛṣṇa'ya bile sevgi duyamam." Raghunātha Dāsa'nın duası budur.

Śrīla Bhaktisiddhānta Saraswaṭī Prabhupāda bu dörtlüğü açıklamaya başlarken bedeni şekil değiştirdi. Duyguyla dolardı; yüzü hayalet yüzü gibi olurdu.

Bu dörtlükte, Raghunātha Dāsa Goswāmī, aşırı risk alarak şöyle der, "Ey Rādhā, eğer Senin teveccühünü elde etmezsem, başka şey istemem. Ben sadece Seni istiyorum. Seni bertaraf ederek başka biriyle bağımsız bir ilişkiye sahip olmak, benim yaşamımda mümkün değil. Önce Sen olmalısın, sonra diğerleri. Sen olmadan, Kṛṣṇa ile ayrı bir ilişkiyi bile tasavvur edemeyiz." Bhaktivedānta Swāmī Mahārāja, Rādhārāṇī yanında yoksa, Kṛṣṇa güzel değildir diye yazmıştır. Her şey görelidir—birbirine tabidir. Öğretmen öğrencisine tabidir, öğrenci de öğretmenine. Kṛṣṇa zevk alan olduğu halde, tamamen zevk alınana, Śrīmatī Rādhārāṇī'ye tabidir. Her ikisi de birbiriyle karşılıklı ilişki içindedir; biri diğerinden ayrı tutulamaz. Rādhārāṇī de, zevk alınan olarak, kayıtsız şartsız zevk alana, Kṛṣṇa'ya tabidir.

Rādhārāṇī şöyle der, "Kaderim ebediyen yok oldu, çünkü Kendimi verdim, Kendimi pek çok yere sattım. Flütü duyunca, Kendimi flütün şarkısına adadım.

Krşna'nın adını duyunca, kendimi o sese adadım. Ve Krşna'nın güzel bir resmini görünce, Kendimi tamamen o resme adadım. Dolayısıyla, yaşamımda mutluluk ya da huzur ihtimali olmadan, Kendimi tamamen üç yere sattım. Eğer Kendimi sadece bir tek şeye adanmış olsaydım, huzur ihtimali olabilirdi, ama Kendimi üç farklı yerde adadığım için umutsuzum.

“Krşna'nın resmini görünce Kendime hakim olamadım. Kendimi o güzel figüre vermeden edemedim, dolayısıyla Kendimi tam anlamıyla adadım. Krşna'nın adı da Beni hepten satın aldı. Ve flütten gelen tatlı ses—o da Beni aşırı adanmışlığa cezbetti. Bu durumda yaşamımda nasıl huzur umut edebilirim? Bu imkansız, dostlarım.” Rādhārāṇī o sırada şunu bilmiyordu, oysa Krşna'nın flütünün kaynağı, Krşna'nın adı, ve Krşna'nın güzelliği birdir. Eğer Rādhārāṇī bu üçünün nasıl aynı yerde buluştuğunu görebilmiş olsaydı, zihninde huzur bulması mümkün olurdu. Ama bu ilkeyi anlamak zordur.

Krşna'nın flütünün sesi, Onun adının sesi, ve Onun formunun resmi Krşna'nın Kendisinden nasıl farksız olur? İdealizm. Hegel'in sözleriyle, ideal gerçekçilik. Soyut bir şey diye mutlak idea dışlanmamalıdır; aksine, mutlak idea tüm varoluşun temelidir. Gerçeklik ortadadır, ancak bu ideal gerçekliktir. Vṛndāvana gerçekliğinin temeli ise Nityānanda, Baladeva tarafından verilmiştir: *nitāiyer korunā habe, braje rādhā-krşna pābe, dharo nitāi-caraṇa du khāni*.

Bhaktivinoda Ṭhākura Rādhārāṇī'nin durumunu *Śaraṇāgati* adlı eserinde anlattıktan sonra şöyle der, “Ben kalplerinde Rādhārāṇī'nin hizmeti olanlara hizmet etmek istiyorum. Ben yegane servetleri Śrī Rādhā'nın hizmeti olan kişilerin ayaklarının tozuna hizmet etmek istiyorum. Onların önünde yere kapanmak ve kutsal ayaklarının tozundan almak istiyorum. Eğer aklınızı Rādhārāṇī'nin hizmetine odaklayamazsanız, o zaman Kṛṣṇa'ya hizmet girişimlerinizin tümü mahvolmuş demektir. Eğer Śrīmatī Rādhārāṇī'nin hizmetinde kararlılığa sahip olamazsanız, o zaman Kṛṣṇa için olan tüm emekleriniz boşa gitmiş olur.” Isısız olmayan bir güneş düşünemediğimiz gibi, enerjisi olmayan bir Tanrı'yı da düşünemeyiz. Dolayısıyla, hiçbir Kṛṣṇa anlayışı Śrīmatī Rādhārāṇī olmadan mümkün değildir. Rādhā olmadan hiçbir Mādhava'yı bilemeyiz.

Śrīmatī Rādhārāṇī Kṛṣṇa'nın diğer yarısıdır—Śrīla Bhaktisiddhānta'nın ifadesiyle yönetilen eştir. Adanmış hizmet tamamen Onun tarafından temsil edilir, çünkü Onun Kṛṣṇa'ya olan hizmetinin hem yoğunluğu hem de kapsamı eşsizdir. *Purāṇalar'ın* kadim tarihinde saf ve inançlı hanımefendiler hakkında pek çok örnek vardır: Śacī, Indra'nın sadık eşi; Satī, Śiva'nın eşi; Lakṣmīdevī, şans tanrıçası; Satyabhāmā, Kṛṣṇa'nın Dwāraka'daki eşi; Rukmiṇī, Kṛṣṇa'nın Dwāraka'daki ana kraliçesi; ve hatta Rādhārāṇī'nin Candravālī öncülüğündeki rakipleri. Hepsi Rādhārāṇī'nin farklı yönlerini temsil ederler. Onların hepsi Rādhā diye bilinen esas enerjiden ortaya çıkarlar.

Rādhā adı, hizmet edebilen, ibadet edebilen, saygı gösterebilen, Kṛṣṇa'yı gerçekten seven, aşkla hizmet sunabilen anlamlarını içeren *ārādhana* sözcüğünden gelir. Saflıkları ve inançları ile ünlü olan diğer hanımefendilerin hepsi sadece Rādhārāṇī'nin kısmi temsilcileridirler. Eğer kutsal metinlere bakarsak ve bu erdemli hanımefendilerin durumunu irdelersek, onların tüm saflıklarının ve adanmışlıklarının kaynağının Śrīmatī Rādhārāṇī olduğunu görürüz. O adanmışlığın pınar başıdır. Dolayısıyla Bhaktivinoda şöyle der, "Ben yegane servetleri Rādhārāṇī'nin hizmeti olanların kutsal ayakları önünde eğilir ve ayaklarının tozunu baş tacı ederim. Başka bir şeye özlem duymam." Kim bunu bilir ve samimi bir kalple her zaman o yoldan giderse o en şanslı kişidir.

Kişiyi yüce yapan şey idealdir, herhangi bir maddesel kazanım değil. En üstün ideale sahip olan gerçekten zengindir. En üstün ideal sahip olabileceğimiz en değerli şeydir. Ayrıca, eğer çabalarımızı yoğunlaştırmamız ve kendimizi boş uğraştan korumamız gerekiyorsa, daha az değere sahip şeyler elimine edilmelidir. Caitanya Mahāprabhu işte o en üstün ideali—ilahi aşk yolunu bize göstermeye geldi. Ve biz Tanrı aşkının en yoğun halini *Śrīmad-Bhāgavatam*'da Onun yaşamı ve öğretilerinde buluruz. *Śrīmad-Bhāgavatam*'ın tamamı, Śrīmatī Rādhārāṇī ile en üstün ifadesine ulaşan, ilahi aşk idealini örneklemek içindir.

Śrīmad-Bhāgavatam Rādhā ile Kṛṣṇa'nın yasak aşk ilişkisini çok yüce bir şekilde över. *Vedalar* ve diğer *Purāṇalar* böylesine mahrem oyunları çok fazla dile getirmezler, ama Rādhā ve Kṛṣṇa'nın yücelikleriyle ilgili ipucunu *Śrīmad-Bhāgavatam'da* buluruz. Goswāmiler ise yazılarında Rādhārāṇī'nin adanmışlığını çok daha fazla dile getirmişlerdir. Rūpa Goswāmī'nin *Padyāvalī'sinde* Rādhārāṇī'nin şöyle dediğini görürüz, "Efendim, Seninle olan ilişkim yüzünden insanlar adımın kötüye çıktığını söylüyorlar. Ben bundan dolayı kalbimde hiçbir sıkıntı hissetmiyorum. Benim derdim Kendimi Sana tamamen verememiş olmam. İnsanlar genelde Seninle yasadışı bir bağlantı içinde olduğumu söylüyorlar, oysa Beni huzursuz eden şey Kendimi Sana gerçekten verememiş olmam. Senin hizmetine uygun olmadığımı hissediyorum. Benim kalbimdeki yegane sıkıntı budur."

Ve ilahi aşkın vecdi ayrılıkta artar. Bir gün, Kṛṣṇa Vṛndāvana'nın otlaklarında çoban arkadaşlarıyla oyun oynarken, bir anda, Rādhārāṇī'den ayrı olmanın şiddetli hasretini hissetti. Şöyle diyerek, en yakın arkadaşı Subala'yı Rādhārāṇī'ye gönderdi, "Rādhā'ma git ve Onu alıp buraya getir. Ben Onsuz yaşayamam. Birdenbire Onunla beraber olmak için öyle büyük bir arzu duydum ki artık dayanamıyorum. Bir şekilde Onu buraya getir." Subala şöyle dedi, "Onu güpegündüz buraya ormana getirmek nasıl mümkün olabilir?" Kṛṣṇa ona "Bir şekilde hallet!" dedi.

Subala, “Ne yapmam gerekir?” diye düşündü. Subala Rādhārāṇī’nin kocasının ailesiyle çok yakın akraba ilişkisi içindeydi. Rādhārāṇī’nin evine gitti ve Onun kız arkadaşlarına şöyle dedi, “Kṛṣṇa Rādhārāṇī’den ayrı kalmaya artık dayanamıyor. Onunla buluşmak için o kadar arzu duyuyor ki aklını kaçırarak. Bir şekilde Onların buluşmasını ayarlamak zorundasınız.”

Gopīler, “Bu nasıl olabilir?” diye sordular. Subala onlara Kṛṣṇa’nın hemen oracıkta, ormanda olduğunu söyledi. Kendi aralarında ne yapacaklarını konuştular. Subala Rādhārāṇī’ye benzeyen güzel bir oğlandı. O nedenle Subala Rādhārāṇī’nin giysisini aldı, Rādhārāṇī ise Subala’nın çoban giysisini giydi.

Rādhārāṇī Subala’nın giysisi ile yakalanınca, aile fertleri tarafından sorguya çekildi: “Subala! Burada ne arıyorsun?” Subala’nın giysisini giymiş olan Rādhārāṇī şöyle dedi, “Bir buzağı kaybolmuş, annesi de bağırp duruyor. O buzağıyı aramak için buraya geldim.” Bunun üzerine Rādhārāṇī’ye bir buzağı verildi, O da küçük buzağıyı göğsüne bastırarak ormana taşıdı. Böylece, Rādhārāṇī Subala’nın kılığına girdi, Rādhārāṇī’nin giysisini almış olan Subala ise geride, Onun odasında kaldı.

Rādhārāṇī’ye Kṛṣṇa’nın saklandığı orman kıyısındaki yerle ilgili bir ipucu verilmişti. Rādhārāṇī Onu bulmaya gitti. Sonunda, Kṛṣṇa’yı görünce, Ona Subala kılığında yaklaştı. Kṛṣṇa aklını kaçırmıştı. Rādhārāṇī’nin

geldiğini anlamadı, Onu Subala sandı. Şöyle dedi, “Ah, Subala, Rādhārāṇī’yi almadan döndün! Onu getiremedin mi?”

Rādhārāṇī şaka yapmaya başladı: “Hayır,” dedi, “Onu güpegündüz getirmem imkansızdı.” Kṛṣṇa şöyle dedi, “Bu durumda Ben ne yapacağım? Artık hayatım katlanılmaz oldu.” Rādhārāṇī, “Eğer Sen istersen, Candravali’ye gidip onu getirebilirim,” dedi. “Hayır, hayır,” dedi Kṛṣṇa, “Lor peyniri, sütün yerini tutmaz. Bu mümkün değil!” Kṛṣṇa hayal kırıklığı yüzünden bilincini yitirecek durumdaydı. Bunun üzerine Rādhārāṇī şöyle diyerek Ona sarıldı, “Efendim, hizmetçini tanıyamadın mı? Kim olduğumu bilemedin!” Sonra Kṛṣṇa tekrar neşeyle doldu.

Kutsal metinlerde Rādhā ile Govinda’nın oyunlarından söz edilse de, bunların hepsi çok üst şeylerdir. Aslında sözle ifade edilecek şeyler değildir, ama yine de bazen onlar hakkında konuşmaya zorlanırsınız çünkü *Śrīmad-Bhāgavatam* tarafından verilmiş olan ilahi aşkın üstün ideali yaşamın en yüce hedefidir. Elbette, Śukadeva Goswāmī’nin ve Śrī Gaurāṅga Mahāprabhu’nun derin bilgileri, aşk bilgidен üstündür tezinin saygınlığını tesis etme konusunda, bir yere kadar, yardımcı olmuştur. Śukadeva bilgi adamları içinde en üstün kazanıma sahip olma konumundaydı; onun en üst mertebede yer aldığı bilginler tarafından oy birliği ile kabul edildi. Bu nedenle, Śukadeva Goswāmī ilahi aşkın her şeyin üzerinde olduğu

ilkesini tesis etmeye gelince, bilginler bunu dikkate almak zorunda kaldılar. Caitanya Mahāprabhu alimlere sahip olduğu zekanın ve bilginin herkesinkini aştığını gösterdi. Dolayısıyla Kendisi ilahi aşk müjdesiyle gelince, sıradan insanların bunu en üstün ideal olarak kabul etmeleri ve bu doğrultuda çaba göstermeleri daha kolay oldu.

Bu nedenle Vasudeva Ghosh şöyle der, *yadi gaura na ha 'te tabe ki haita kemane dharitam de*. Eğer Mahāprabhu bu *Kali-yuga'da* görünmemiş olsaydı, o zaman yaşamaya nasıl katlanabilirdik? Yaşamlarımızı nasıl sürdürebilirdik? Onun verdiği şey—yaşamın özü, yaşamın tadı, yaşamın cazibesi—olmadan, herhangi bir kişinin bu dünyada yaşaması imkansızdır diye düşünüyoruz. Gaurāṅga tarafından böyle bir şey bulundu, keşfedildi. Eğer O gelmemiş olsaydı, nasıl yaşardık? İlahi aşk gibi böylesine kutsal ve lütufkar bir şeyden yoksun olarak yaşamak mümkün değildir. Caitanya Mahāprabhu olmadan, Rādhārāṅgī'nin ilahi aşk dünyasında en üst mertebede bulunduğunu nereden bilebilirdik? Biz bütün bu şeyleri Ondan elde ettik, ve şimdi yaşamın yaşanmaya değer olduğunu düşünüyoruz. Aksi halde yaşamak intihar olurdu.

Rādhārāṅgī'ye hizmet edebilenlere hizmet etmek ise Onun yakın çevresine yaklaşma yoludur. Hizmetkarların hizmetkarlarına hizmet ederek, Kṛṣṇa'nın lütfuna ulaşmayı başaracağımıza dair garanti verilir. Eğer kişi bir şekilde Śrīmatī Rādhārāṅgī'nin hizmetkarlar grubundan sayılabilirse, onun geleceği garanti altındadır.

Biz Rādhārāṇī'nin hizmetkarlar grubunda, Śrī Rūpa'nın izdeşçileri, *rūpānugalar* olmanın özlemi içindeyiz. Ve Śrī Rūpa nasıl Lalitā'nın yoluna sahip çıkıyorsa, Śrī Rūpa'nın izdeşçileri de Śrī Rūpa'nın yoluna sahip çıkma konusunda büyük kararlılığa sahip olacaklardır. Böylece, Rūpa Goswāmī aracılığıyla, adanmış hizmetimiz en üst boyuta gidiyor. En üstün kazancımız sadece oradadır. Dahası, Rādhārāṇī ile ya da Lalitādevi ile olan bağlantımız bile yaşamın en üstün hedefi değildir, en üstün özlemimiz *Rūpānuga-sampradāya'da* hizmet etmektir; bu demektir ki, en üstün kazancımız Śrī Rūpa ile olan bağlantıdır.

*Rādhā-dāsyam'*ın en üstün kazanım olduğu söylenir. Neden? Çünkü Rādhārāṇī'nin Kṛṣṇa'dan özümseyebildiği *rasanın* nitelik ve niceliği başka hiçbir yerde bulunamaz. Dolayısıyla eğer Rādhārāṇī'nin hemen arkasında duruyorsanız, *rasanın* sadece niceliğini değil en üstün niteliğini de tatmanıza izin verilir.

Başka hiç kimse Kṛṣṇa'dan böylesine üstün *rasa* özümseyemez. En mükemmel, en üstün nitelik Kṛṣṇa'dan özümsenir: O kendisini tam anlamıyla bütünüyle ve derinden verir. Dolayısıyla eğer Śrī Rūpa'nın grubunda iseniz, o zaman o tür *rasayı* tatmanız mümkün olabilir.

Rādhārāṇī'nin kampında, Kṛṣṇa ve Rādhā gözlerden uzak bir yerde yalnız başlarına eğlenirlerken, yetişkin *sakhiler* odaya girmeye ve Onlara yardım etmeye cüret

edemezler. Oraya genç kızlar, *mañjariler* gönderilir. *Sakhiler* bile rahatsız etmekten korkup, Rādhā ile Govinda'nın çok yakın ilişkide oldukları o yere gitmeye cüret edemezken, o genç grubun lideri oraya girebilir. Rūpa ve *mañjariler* yaşları küçük olduğu için o sırada oraya girebilirler. *Sakhiler* aracılığıyla bile elde edilemeyen o tür bir *rasa* sadece *mañjariler* aracılığıyla elde edilebilir.

Bhaktivinoda Ṭhākura oraya kabul edilmek için dua eder. O böylesine üstün nitelikli bir özleme sahiptir. O *rūpānuga hoite sei doy* der. Bize o tür bir umut bahşedebilen Rūpa'nın grubuna kaydolmak için koşar. Prabhodānanda Saraswatī ise bütün bu şeyleri anlamanın ön koşulunu şöyle anlatmıştır:

**yathā yathā gaura padāravinde
vindeta bhaktim kṛta puñya-rāśih
tathā tathotsarpati hṛdy akasmāt
rādhā padāmbhoja sudhāmbhurāśih**

“Śrī Gaurāṅga'nın nilüfer ayaklarına ne kadar çok teslim olursanız, kendinizi Rādhā-Govinda'nın hizmetinde güvenli bir konumda bulursunuz. Rādhā-Govinda'ya doğrudan yaklaşmaya çalışmayın; eğer bunu yaparsanız, bazı zorluklar olabilir. Oysa Śrī Gaurāṅga'nın nilüfer ayakları sizi oraya güvenli bir şekilde götürecektir.”

Bhaktivinoda Ṭhākura'ya ithafen yazdığım Sanskrit şiirimde, bütün bu noktaları açıkladım:

**śrī-gaurānumataṁ svarūpa viditaṁ
rūpāgrajenādṛtaṁ
rūpādyaiḥ pariveśitaṁ raghu-gaṇair-
āsvāditaṁ sevitaṁ
jīvādyair abhirakṣitaṁ śuka-śiva-
brahmādi sammānitaṁ
śrī-rādhā-pada-sevanāmṛtaṁ aho
tad dātum īso bhavān**

“Śrī Caitanya Mahāprabhu'nun aşıya inerek onay verdiği şeyin incelikleri sadece Śrī Svarūpa Dāmodara Goswāmī tarafından biliniyordu. O şeye Sanātana Goswāmī tarafından ibadet edildi ve Rūpa Goswāmī ile izdeşçileri tarafından hizmet sunuldu. Raghunātha Dāsa Goswāmī o şeyi tam anlamıyla tattı ve kendi farkındalığı ile zenginleştirdi. Jīva Goswāmī ise kutsal metinlerin farklı yerlerinden örnekler vererek onu destekledi ve korudu. O ilahi gerçeğe yaşamın en yüce hedefi olarak saygı gösteren Brahmā, Śiva, ve Uddhava onu tatmak için özlem duydular. Bu harikulade gerçek nedir? *Śrī rādhā-pada-sevanā*: Śrīmatī Rādhārāṇī'nin hizmetinin yaşamımızın en üstün nektarı olduğudur. Bu harikulade bir şeydir. Ey Bhaktivinoda Ṭhākura, sen bizim ustamızsın. Onların bize lütuflarını bahşetmelerine imkan tanımak senin kudretin dahilindedir. Sen hepimize dünyanın bilebildiği en üstün armağanı bahşedecek pozisyona sahipsin. Bu

senin tasarrufundadır. Ey Bhaktivinoda Ṭhākura, lütfen bize teveccüh göster ve merhametini bahşet.”

Bunun üzerine Śrī Caitanya Mahāprabhu, bizim en cömert Efendimiz, uzun zamandır kayıp olan hizmetkarlarını aramaya ve onlara ilahi aşkın bu en üstün idealini vermeye gelmiştir.

GAURA HARĪ BOL!